

Brüssel, 21. oktoober 2020
(OR. en)

12148/20

Institutsioonidevaheline
dokument:
2018/0216(COD)

AGRI 372
AGRILEG 136
AGRIFIN 100
AGRISTR 95
AGRIORG 91
CODEC 1042
CADREFIN 341

MÄRKUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Saaja: Delegatsioonid

Komisjoni dok nr: 9645/18 + COR 1 + ADD 1

Teema: Ettepanek: EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS, millega kehtestatakse eeskirjad, kuidas toetada liikmesriikide koostatavaid Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavaid ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavu (ÜPP strateegiakavad), ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013
- Üldine lähenemisviis

Delegatsioonidele edastatakse lisas eesistujariigi poolt konsolideeritud sõnastusettepanekud eespool nimetatud ettepaneku kohta. Põllumajanduse ja kalanduse nõukogu 19.–20. oktoobri 2020. aasta istungil kinnitasid delegatsioonid, et need sõnastusettepanekud koos lisasid käsitlevate sõnastusettepanekutega moodustavad nõukogu üldise lähenemisviisi eespool nimetatud ettepaneku suhtes.

Võrreldes komisjoni ettepanekuga on lisatud tekst märgitud **paksus allajoonitud** kirjas ja väljajäetud tekst on tähistatud nurksulgudega [...].

Rõhutatakse, et on vaja teha täiendavaid õiguslikke/tehnilisi kohandusi seoses viidetega kehtetuks tunnistatavatele õigusaktidele (eelkõige määrustele 1305/2013, 1306/2013 ja 1307/2013), et tagada selliste viidete vastavus õigusaktide koostamise kvaliteedi põhimõtetele, sealhulgas HPK 8. ja 9. standardit käsitleva joonealuse märkuse puhul.

EESISTUJARIIGI SÕNASTUSETTEPANEKUD

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega kehtestatakse eeskirjad, kuidas toetada liikmesriikide koostatavaid Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (EAGF) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) rahastatavaid ühise põllumajanduspoliitika strateegiakavu (ÜPP strateegiakavad), ning millega tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrused (EL) nr 1305/2013 ja (EL) nr 1307/2013

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 42 ja artikli 43 lõiget 2,

võttes arvesse 1979. aasta ühinemisakti, eriti selle puuvilla käsitleva protokolliga nr 4 punkti 6,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

¹ ELT C , , lk .

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

võttes arvesse kontrollikoja arvamust,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

[Põhjendused vaadatakse läbi hilisemas etapis.]

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

² ELT C , lk .

I JAOTIS

REGULEERIMISESE JA KOHALDAMISALA, KOHALDATAVAD SÄTTED JA MÕISTED

Artikkel 1

Reguleerimise ja kohaldamisala

1. Käesoleva määrusega reguleeritakse järgmist:
 - a) üldised ja erieesmärgid, mida soovitakse saavutada liidu toetuse abil, mida ühise põllumajanduspoliitika (edaspidi „ÜPP“) raames rahastatakse Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist (edaspidi „EAGF“) ja Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (edaspidi „EAFRD“), ning seotud näitajad;
 - b) sekkumisliigid ja liikmesriikidele esitatavad ühised nõuded kõnealuste eesmärkide saavutamiseks ning nendega seotud rahastamiskord;
 - c) liikmesriikide koostatavad ÜPP strateegiakavad, milles seatakse sihid, [...] **määratakse kindlaks sekkumistingimused** ning eraldatakse rahalised vahendid kooskõlas erieesmärkide ja kindlaks tehtud vajadustega;
 - d) koordineerimine ja juhtimine ning seire, aruandlus ja hindamine.
2. Käesolevat määrust kohaldatakse EAGFist ja EAFRDst rahastatava liidu toetuse suhtes, mida antakse liikmesriikide koostatud ja komisjoni heakskiidetud ÜPP strateegiakavades kindlaks määratud sekkumisteks 1. jaanuarist 202[...]**3** kuni 31. detsembrini 2027 (**edaspidi „periood 2023[...]2027“**).

Artikkel 2

Kohaldatavad sätted

1. Käesoleva määruse alusel antava toetuse puhul kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) [horisontaalmäärus]³ ja kõnealuse määruse alusel vastu võetud sätteid.
2. Käesoleva määruse alusel EAFRDst rahastatava toetuse puhul kohaldatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) [ühissätete määrus]⁴ **artiklit 15**, [...] III jaotise II peatükki ning artikleid 41 ja 43.

Artikkel 3

Mõisted

Käesolevas määruses [...] kasutatakse järgmisi mõisteid:

- a) „põllumajandustootja“ – füüsiline või juriidiline isik või selliste isikute rühm, olenemata sellise rühma ja selle liikmete õiguslikust seisundist siseriikliku õiguse järgi, kelle põllumajanduslik majapidamine asub aluslepingute territoriaalses kohaldamisalas, nagu on määratletud Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 52 koostoimes Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artiklitega 349 ja 355, ning kes tegeleb põllumajandusliku tegevusega, nagu selle on **kindlaks** määra[...]nud liikmesriigid **vastavalt käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 punktile a**;
- b) „põllumajanduslik majapidamine“ – kõik põllumajanduslikuks tegevuseks kasutatavad ja põllumajandustootja poolt juhitud üksused, mis asuvad sama liikmesriigi territooriumil;
- c) „sekkumine“ – ÜPP strateegiakavades liikmesriikide kindlaks määratud toetusõiguslikkuse tingimustel kohaldatav toetusvahend, mis põhineb käesoleva määrusega kehtestatud sekkumisliigil;

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu [kuupäev] määrus (EL) [.../...], [täielik pealkiri] (ELT L).

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu [kuupäev] määrus (EL) [.../...], [täielik pealkiri] (ELT L).

- d) „toetusmäär“ – avaliku sektori rahalise osaluse määr tegevuse elluviimiseks.
Rahastamisvahendite puhul viitab see toetuse brutotoetusekvivalendile komisjoni määruse (EL) nr 702/2014⁵ artikli 2 punkti 20 tähenduses;
- da) „avaliku sektori kulud“ – igasugune tegevuste rahastamiseks tehtav rahaeraldus, mille allikas on riigi, piirkondlike või kohalike avaliku sektori asutuste eelarve, EAGFile ja EAFRD-le kättesaadavaks tehtud liidu eelarve, avalik-õiguslike asutuste eelarve või avaliku sektori ühingute või avalik-õiguslike asutuste ühingute eelarve;**
- e) „ühisfond“ – liikmesriigi poolt tema õiguse kohaselt akrediteeritud kava, mille kaudu kavaga ühinenud põllumajandustootjad saavad end kindlustada, nii et majanduslikku kahju kannatanud põllumajandustootjale hüvitatakse kahju **kas koguse või väärtuse alusel või juhul, kui tal on tekkinud kulud seoses meetmete rakendamisega loomataudide või taimedele kahjulike organismide tõrjeks;**
- f) „tegevus“ –
- i) projekt, leping, meede või projektide rühm, mis on asjaomase **ÜPP strateegiakava** raames välja valitud;
- ii) rahastamisvahendite puhul rahastamisvahendisse eraldatud [...] **rahastamiskõlblike avaliku sektori kulude kogusumma** ja seejärel asjaomasest rahastamisvahendist lõppsajatele antav rahaline toetus;
- g) „vahendusasutus“ – mis tahes avalik-õiguslik või eraõiguslik juriidiline isik, **muu hulgas piirkondlik või kohalik asutus, regionaalarengu asutus või valitsusväline organisatsioon,** mis tegutseb korraldusasutuse **või artikli 110 lõike 1 teises lõigus osutatud piirkondliku tasandi korraldusasutuse** alluvuses või täidab sellise asutuse nimel ülesandeid;

⁵ Komisjoni 25. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 1.7.2014, lk 1).

- h) **artiklis 64 osutatud** maaelu arengu sekkumisliikide puhul tähendab „toetusesaaja“ järgmist:
- i) eraõiguslik või avalik-õiguslik juriidiline isik, üksus, kes on või ei ole juriidiline isik, [...] füüsiline isik **või füüsiliste või juriidiliste isikute rühm**, kes vastutab kas tegevuse algatamise või nii algatamise kui ka rakendamise eest;
 - ii) riigiabi kavade puhul [...] **ettevõtja**, kes saab toetust;
 - iii) rahastamisvahendite puhul haldusfondi rakendav asutus või haldusfondi struktuuri puudumise korral erifondi rakendav asutus või korraldusasutus, kui rahastamisvahendi haldamise eest vastutab korraldusasutus;
- i) „sihtväärtused“ – [...] **liikmesriikide poolt artikli 95 lõike 1 punktis b osutatud sekkumisstrateegiate raames** eelnevalt [...] kindlaks määratud väärtused, mis tuleb seoses **tulemuslikkuse läbivaatamisel kasutatavate** tulemusnäitajatega saavutada perioodi lõpuks;
- j) „vahe-eesmärgid“ – liikmesriikide poolt konkreetse eelarveaasta kohta artikli 95 lõike 1 punktis b osutatud sekkumisstrateegiate raames eelnevalt kindlaks määratud vahepealsed [...] väärtused, mis tuleb seoses [...] tulemuslikkuse läbivaatamisel kasutatavate tulemusnäitajatega saavutada kindlaks ajaks ÜPP strateegiakava perioodi jooksul;
- ja) „prognoositud väärtused“ – liikmesriikide poolt konkreetse eelarveaasta kohta artikli 95 lõike 1 punktis b osutatud sekkumisstrateegiate raames eelnevalt kindlaks määratud väärtused, mis eeldatavasti saavutatakse kindlaks ajaks ja ÜPP strateegiakava perioodi lõpuks seoses tulemusnäitajatega, mida kasutatakse rakendamise seires, kuid mitte tulemuslikkuse läbivaatamisel;**

k) AKIS (Agricultural Knowledge and Innovation System – põllumajanduse teadmus- ja innovatsioonisüsteem) – põllumajanduse ja sellega seotud valdkondade jaoks teadmisi kasutavate ja loovate inimeste, organisatsioonide ja asutuste vaheline ühiskorraldus ja teadmiste voog.

Artikkel 4

*ÜPP strateegiakavades määratletavad mõisted **ja tingimused***

1. Liikmesriigid määratlevad oma ÜPP strateegiakavas **vähemalt** mõisted „põllumajanduslik tegevus“, „põllumajandusmaa“, „toetusõiguslik hektar“ [...] ja „noor põllumajandustootja“ **ning seotud tingimused, lähtudes järgmisest:**
 - a) „põllumajanduslik tegevus“ **määratletakse** nii, et see hõlmab nii ELi toimimise lepingu I lisas loetletud põllumajandustoodete, **välja arvatud kalandustoodete,** [...] **ning** puuvilla ja lühikese raieringiga madalmetsa tootmist kui ka põllumajandusmaa hoidmist seisukorras, mis on sobilik karjatamiseks või harimiseks ilma tavapärasest erinevaid põllumajandusmeetodeid või -masinaid vajava ettevalmistava tegevuseta;
 - b) „põllumajandusmaa“ **määratletakse** nii, et see hõlmab põllumaad, püsiluultuure ja püsirohumaad. Mõisted „põllumaa“, „püsiluultuurid“ ja „püsirohumaad“ täpsustatakse liikmesriikide poolt vastavalt järgmisele raamistikule:

- i) „põllumaa“ – põllumajanduskultuuride tootmiseks haritav maa või kesa, mida saab kasutada põllumajanduskultuuride tootmiseks, sealhulgas tootmisest kõrvalejäetud maa vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1257/1999⁶ artiklitele 22, 23 ja 24, nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005⁷ artiklile 39, määruse (EL) nr 1305/2013 artiklile 28 või käesoleva määruse artiklile 65 **või käesoleva määruse III lisas osutatud maa heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis hoidmise (HPK) 9. standardile; see mõiste hõlmab ka kooskõlas käesoleva määruse artikliga 28 tootmisest kõrvale jäetud maad, tingimusel et ajal, mil see maa jäeti kooskõlas nimetatud artikliga tootmisest kõrvale, oli see põllumajanduskultuuride tootmiseks haritav maa või kesa, mida saab kasutada põllumajanduskultuuride tootmiseks;**
- ii) „püsilikultuurid“ – külvikorravälised kultuurid, välja arvatud püsirohumaad ja püsilikarjamaad, mis võtavad maa enda alla vähemalt viieks aastaks ja mis annavad korduvat saaki, sealhulgas puukoolid ja lühikese raieringiga madalmets;

⁶ Nõukogu 17. mai 1999. aasta määrus (EÜ) nr 1257/1999 Euroopa Põllumajanduse Arendus- ja Tagatisfondi (EAGGF) toetuse kohta maaelu arendamiseks ning teatavate määruste muutmise ja kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 160, 26.6.1999, lk 80).

⁷ Nõukogu 20. septembri 2005. aasta määrus (EÜ) nr 1698/2005 Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta (ELT L 277, 21.10.2005, lk 1).

iii) „püsirohuma ja püsi karjamaa (koos „püsirohuma“) – maa, mida **kasutatakse rohu või muude rohttaimede kasvatamiseks kas looduslikul viisil (isekülvi teel) või harimise teel (külvamise teel) ja mis ei ole olnud** põllumajandusliku majapidamise külvikorraga hõlmatud vähemalt viis aastat, **ning kui liikmesriigid nii otsustavad, ka maa, mida ei ole vähemalt viis aastat küntud, ning kui liikmesriigid nii otsustavad, ka maa, mida ei ole vähemalt viis aastat haritud; see võib hõlmata muid liike, nagu karjatamisalale sobivad põõsad või puud, ning, kui liikmesriigid nii otsustavad, ka muid liike, nagu söödaallikaks olevad põõsad või puud, tingimusel et [...] rohi [...] ja muud rohttaimed [...] jäävad valdavaks. [...] Liikmesriigid võivad otsustada lugeda püsirohumaaks ka järgmise:**

- **karjatamiseks sobiv ja kohalike tavade kohaselt selleks kasutatav maa, mille puhul rohi ja muud rohttaimed ei ole karjatamisaladel tavapäraselt valdavad;**

- **karjatamiseks sobiv maa, mille puhul rohi ja muud rohttaimed ei ole karjatamisaladel valdavad või puuduvad seal;**

c) otsetoetuste vormis sekkumisliikide puhul **määratletakse** „toetusõiguslik hektar“ nii, et see **koosneb** [...]:

i) **põllumajandusliku majapidamise mis tahes põllumajandusmaast**, mida aasta jooksul, mille jaoks toetust taotletakse, kasutatakse põllumajanduslikuks tegevuseks või, kui maad kasutatakse ka mittepõllumajanduslikuks tegevuseks, siis kasutatakse peamiselt põllumajanduslikuks tegevuseks, ning mis on põllumajandustootja kasutuses. Kui see on keskkonnakaitse **või kliima** seisukohast põhjendatud, võivad **liikmesriigid otsustada, et** toetusõiguslikud hektarid:

- _____ [...] hõlmavad ka teatavaid selliseid alasid, mida kasutatakse põllumajanduslikuks tegevuseks üksnes igal teisel aastal, **või**

- **ei hõlma muu kui põllumajandusmaa muutmisest tulenevat põllumajandusmaad, kui sellisel muutmisel on kahjulik mõju kliimale või keskkonnale** [...];

ia) **põllumajandusliku majapidamise mis tahes maast:**

- **mida katavad maastikuelemendid, mille suhtes kohaldatakse III lisas esitatud HPK 9. standardi kohast säilitamise kohustust;**

- **mida kasutatakse, et saavutada HPK 9. standardi kohane tootmisega mitteseotud objektide all asuva põllumaa minimaalne osakaal;**

- **mis luuakse või mida säilitatakse artiklis 28 osutatud ökokava tulemusel põllumajandustootja asjaomase kohustuse kehtivuse vältel.**

Liikmesriigid võivad otsustada, et toetusõiguslikud hektarid hõlmavad ka muid maastikuelemente, tingimusel et need ei ole ülekaalus.

Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada üksikute mitte toetusõiguslike maastikuelementidega püsirohumaade suhtes kindlaksmääratud vähenduskoefitsiente, et määrata kindlaks toetusõiguslikuks loetav pindala;

- ii) **põllumajandusliku majapidamise mis tahes maast**, mis andis õiguse saada toetust käesoleva määruse III jaotise II peatüki 2. jao 2. alajao alusel või põhitoetuskava alusel või ühtse pindalatoetuse kava alusel vastavalt määruse (EL) nr 1307/2013 III jaotisele, ja mis [...] **ei ole liikmesriikide poolt käesoleva punkti alapunktide i ja ia alusel kindlaks määratud toetusõiguslik hektar:**
- **selle maa suhtes** direktiivi 92/43/EMÜ, [...] 2009/147/EÜ või [...] 2000/60/EÜ [...] **kohaldamise** tulemusena;
 - **käesoleva määruse III lisas esitatud HPK 2. standardi rakendamise tulemusena;**
 - **käesoleva määruse artikli 6 lõike 1 punktides d, e ja f sätestatud kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist, keskkonda või elurikkust käsitlevate eesmärkide saavutamist toetavate pindalapõhiste meetmete, sealhulgas sookultuuride kasvatuse tulemusena;**
 - ajal, mil kehtib individuaalse põllumajandustootja [...] **metsastamiskohustus** [...] vastavalt määruse (EÜ) nr 1257/1999 artiklile 31, määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 43, määruse (EL) nr 1305/2013 artiklile 22 **või käesoleva määruse artiklile 65 või 68**, või vastavalt siseriiklikule kavale, mille tingimused vastavad määruse (EÜ) nr 1698/2005 artikli 43 lõigetele 1, 2 ja 3, määruse (EL) nr 1305/2013 artiklile 22 või käesoleva määruse artiklile 65 või [...] **68**;

- ajal, mil kehtib individuaalse põllumajandustootja [...] **tootmisest kõrvalejätmise** kohustus [...] vastavalt määruse (EÜ) nr 1257/1999 artiklitele 22, 23 ja 24, määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklile 39, määruse (EL) nr 1305/2013 artiklile 28 või käesoleva määruse artiklile 65 [...].

Kanepi tootmiseks kasutatavad maa-alad on toetusõiguslikud hektarid üksnes siis, kui kasutatavate sortide tetrahüdrokannabinooli sisaldus ei ületa 0,2 %;

[...]

- e) „noor põllumajandustootja“ **määratletakse** nii, et see hõlmaks:
 - i) vanusepiiri, mis ei tohi ületada 40 aastat;
 - ii) „põllumajandusliku majapidamise juhiks“ olemise tingimusi_ [...]

[...] **Liikmesriigid võivad lisada täiendavaid objektiivseid ja mittediskrimineerivaid nõudeid asjakohase väljaõppe ja oskuste kohta.**

1a. Liikmesriigid võivad otsustada oma ÜPP strateegiakavas kohaldada artiklit 15a, artikli 17 lõiget 3, artikli 21 lõiget 1, artikli 22 lõiget 5, artikli 24 lõiget 1, artikli 28 lõiget 2, artikli 29 lõiget 1, artiklit 34, artikli 66 lõiget 2 ja artikli 70 lõiget 2 ainult teise lõigu kohaselt kindlaks määratud tegelike põllumajandustootjate suhtes.

Liikmesriigid võivad oma ÜPP strateegiakavas kindlaks määrata, milliseid põllumajandustootjaid käsitatakse vastavalt objektiivsetele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele tegelike põllumajandustootjatena. Juhul kui liikmesriigid käsitavad tegelike põllumajandustootjatena põllumajandustootjaid, kelle saadud otsetoetused ei ületanud eelneval aastal teatavat summat, ei tohi selline summa olla suurem kui 5000 eurot.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust normidega, mille kohaselt on toetuste andmise tingimuseks teatavate kanepisortide sertifitseeritud seemne kasutamine kanepisortide kindlaksmääramine **ning** nende lõike 1 punktis c osutatud tetrahüdrokannabinooli sisalduse kontrollimine, et kaitsta rahvatervist.

II JAOTIS

EESMÄRGID JA NÄITAJAD

Artikkel 5

Üldeesmärgid

EAGFist ja EAFRDst eraldatava toetuse eesmärk on veelgi parandada põllumajandustootmise, toiduainete tootmise ja maapiirkondade kestlikku arengut ning see aitab saavutada järgmisi üldeesmärke:

- a) soodustada aruka, vastupidava ja mitmekesise põllumajandussektori arengut, mis tagab toiduga kindlustatuse;
- b) edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimamuutuste alastes eesmärkidesse;
- c) parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda.

Neile eesmärkidele lisandub sektoriülese eesmärgina sektori kaasajastamine teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil põllumajanduses ja maapiirkondades ning ergutades nende kasutuselevõttu.

Artikkel 6

Erieesmärgid

[...] Üldeesmärke püütakse saavutada järgmiste erieesmärkide kaudu:

- a) toetada põllumajandusettevõtete elujõulisust tagavat sissetulekut ja vastupanuvõimet kogu liidus, et suurendada toiduga kindlustatust;
- b) suurendada turule orienteeritust ja konkurentsivõimet, pöörates sealhulgas suuremat tähelepanu teadusuuringutele, tehnoloogiale ja digiüleminekule;

- c) parandada põllumajandustootjate positsiooni väärtusahelas;
- d) panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse ning säästvasse energiasse;
- e) edendada kestlikku arengut ja selliste loodusvarade tõhusat majandamist nagu vesi, muld ja õhk;
- f) panustada elurikkuse kaitsesse, edendada ökosüsteemi teenuseid ning säilitada elupaiku ja maastikke;
- g) muuta valdkond noorte põllumajandustootjate jaoks atraktiivseks **ja neid toetada** ning soodustada ettevõtluse arengut maapiirkondades;
- h) edendada tööhõivet, majanduskasvu, **soolist võrdõiguslikkust**, sotsiaalset kaasatust ja kohalikku arengut maapiirkondades, sealhulgas biomajandust ja säästvat metsamajandust;
- i) parandada ELi põllumajanduse reageerimist ühiskonna ootustele toidu ja tervise osas, siia alla kuuluvad nii **kestlikul viisil toodetud** ohutu **ja** [...] täisväärtuslik [...] toit, toidujäätmed kui ka loomade heaolu.

[...]

Artikkel 7

Näitajad

1. Artiklites 5 ja [...] 6 [...] osutatud eesmärkide saavutamist hinnatakse **I lisas esitatud** ühiste näitajate põhjal, mis on seotud väljundi, tulemuse, [...] mõju **ja kontekstiga**. Need ühised näitajad [...] hõlmavad järgmist:

- a) **tulemuslikkuse kontrollimiseks ja heakskiitmiseks kasutatavad** väljundnäitajad, mis kajastavad toetatud sekkumiste tegelikke väljundeid;
- b) tulemusnäitajad, mis on seotud asjaomaste erieesmärkidega **ja, kui see on asjakohane, artiklis 5 osutatud sektoriülese eesmärgiga kaasajastada sektor teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil põllumajanduses ja maapiirkondades ning ergutades nende kasutuselevõttu**, ning mille abil seatakse kvantifitseeritud vahe-eesmärgid ja sihtväärtused kõnealuste erieesmärkide **ja sektoriülese eesmärgi** kohta ÜPP strateegiakavades ning mida kasutatakse **nende** sihtväärtuste saavutamisel tehtud edusammude hindamiseks [...];
- c) mõjunäitajad, mis on seotud artiklites 5 ja [...] 6 [...] seotud eesmärkidega ning mida kasutatakse ÜPP strateegiakavade ja ÜPP kontekstis;
- d) artikli 103 lõikes 2 osutatud kontekstinäitajad, mis on loetletud I lisas.**

[...]

- 1b. Tulemuslikkuse läbivaatamisel kasutatavad tulemusnäitajad, millele on osutatud lõike 1 punktis b, hõlmavad kõiki XII lisas esitatud kohaldatavaid tulemusnäitajaid. Lisaks võivad liikmesriigid otsustada lisada samal eesmärgil I lisas esitatud mis tahes muu asjakohase tulemusnäitaja või mis tahes muu ÜPP strateegiakava konkreetse tulemusnäitaja, nagu see on asjaomase liikmesriigi poolt kindlaks määratud.**
2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse I lisa, et ühiseid väljund-, tulemus-, [...] mõju- **ja kontekstinäitajaid** kohandada. **Selline õigus on rangelt piiratud tehniliste probleemide käsitlemisega, mida liikmesriigid on seoses nende näitajate** kohaldamisega tõstatanud.

III JAOTIS

ÜHISED NÕUDED JA SEKKUMISLIIGID

I PEATÜKK

ÜHISED NÕUDED

1. JAGU

ÜLDPÕHIMÕTTED

Artikkel 8

[...] Strateegiline lähenemine

Liikmesriigid püüavad saavutada II jaotises seatud eesmärgid, määrates kindlaks sekkumised, mis põhinevad käesoleva jaotise II, III ja IV peatükis kehtestatud sekkumisliikidel, kooskõlas **oma asjakohase vajaduste hinnangu ja** käesolevas peatükis kehtestatud ühiste nõuetega.

Artikkel 9

Üldpõhimõtted

Liikmesriigid töötavad oma ÜPP strateegiakava kohased sekkumised **ja artiklis 12 osutatud HPK standardid** välja kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta ja liidu õiguse üldpõhimõtetega.

Liikmesriigid tagavad, et sekkumised **ja artiklis 12 osutatud HPK standardid** nähakse ette vastavalt objektiivsetele ja mittediskrimineerivatele kriteeriumidele, et need on siseturuga kokkusobivad ega moonuta konkurentsi.

Liikmesriigid kehtestavad õigusraamistiku, millega reguleeritakse liidu toetuse andmist toetusesaajatele **kooskõlas** ÜPP strateegiakavaga [...] ning [...] käesolevas määruses ja määruses (EL) [horisontaalmäärus] sätestatud põhimõtete ja nõuetega.

Artikkel 10

WTO siseriiklik toetus

1. Liikmesriigid [...] **kavandavad** käesoleva määruse II lisas loetletud sekkumisliikidele vastavad sekkumised, sealhulgas artiklis 4 sätestatud mõisted **ja tingimused** [...] **selliselt, et need vastavad** WTO põllumajanduslepingu 2. lisa **kriteeriumidele**.

[...] **Eelkõige peavad käesoleva määruse II lisas asjaomaste sekkumistega seoses osutatud WTO põllumajanduslepingu 2. lisa punktide kriteeriumidele vastama** põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks, täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks, täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele ning kliima- ja keskkonnakavad. **Muude sekkumiste puhul on käesoleva määruse II lisas osutatud WTO põllumajanduslepingu 2. lisa konkreetsed punktid soovituslikud ja need sekkumised** võivad põhineda WTO põllumajanduslepingu 2. lisa teistel punktidel, kui see on ÜPP strateegiakavas põhjendatud.

2. [...]*

* Lisada põhjenduse 20 lõppu: „**Eelkõige tuleks puuvilla eritoetus käesolevas määruses kavandada selliselt, et see vastaks sinise kategooria nõuetele.**“

Artikkel 10a

Õliseemneid käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi rakendamine

1. Kui liikmesriigid näevad ette muid kui WTO põllumajanduslepingu 2. lisa sätetele vastavaid pindalapõhiseid sekkumisi, sealhulgas III jaotise II peatüki 3. jao 1. alajao kohase tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetuse andmist, ning kui see sekkumine hõlmab osa või kõiki Euroopa Majandusühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelise õliseemneid käsitleva vastastikuse mõistmise memorandumi⁸ lisa nimetatud õliseemneid, siis ei tohi kogu toetatav pindala, mis põhineb asjaomaste liikmesriikide ÜPP strateegiakavadega hõlmatud kavandatud väljunditel, ületada toetatavat maksimumpindala kogu liidu kohta, millest tuleb kinni pidada liidu rahvusvaheliste kohustuste täitmiseks.

Hiljemalt kuus kuud pärast käesoleva määruse jõustumist võtab komisjon vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse iga liikmesriigi jaoks soovituslik võrdluspindala, mis on arvutatud lähtuvalt iga liikmesriigi osakaalust liidu keskmises haritavas pindalas käesoleva määruse jõustumise aastale eelnenud viie aasta jooksul. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

2. Iga liikmesriik, kes kavatseb anda lõikes 1 osutatud toetust, märgib vastavad kavandatud väljundid väljendatuna hektarites ära oma ÜPP strateegiakava ettepanekus, millele on osutatud artikli 106 lõikes 1.

⁸ Euroopa Ühenduse ja Ameerika Ühendriikide vaheline vastastikuse mõistmise memorandum GATTi alla kuuluvate õliseemnete kohta (EÜT L 147, 18.6.1993, lk 25).

Kui liikmesriigid on kõigist kavandatud väljunditest teavitanud ja need ületavad toetatavat maksimumpindala kogu liidu kohta, arvutab komisjon iga liikmesriigi jaoks, kelle teatatud väljund ületab tema võrdluspindala, vähenduskoefitsiendi, mis on proportsionaalne selle liikmesriigi kavandatud väljundite ületamisega. Selle tulemusena kohandatakse toetatavat maksimumpindala kogu liidu kohta, millele on osutatud lõikes 1. Iga asjaomast liikmesriiki teavitatakse sellest vähenduskoefitsiendist komisjoni tähelepanekutes ÜPP strateegiakava kohta kooskõlas artikli 106 lõikega 3. Iga liikmesriigi vähenduskoefitsient määratakse rakendusaktiga, millega komisjon kiidab heaks liikmesriigi ÜPP strateegiakava kooskõlas artikli 106 lõikega 6.

Liikmesriigid ei muuda omal algatusel oma toetuspindala pärast artikli 106 lõikes 1 osutatud kuupäeva.

3. Kui liikmesriigid kavatsevad suurendada oma kavandatud väljundeid, millele on osutatud lõikes 1 ja mille komisjoni on nende ÜPP strateegiakavades heaks kiitnud, teatavad nad komisjonile muudetud kavandatavad väljundid, esitades ÜPP strateegiakava muutmise taotluse vastavalt artiklile 107 enne asjaomasele taotlusaastale eelneva aasta 1. jaanuari.

Selleks et ei ületataks lõike 1 esimeses lõigus osutatud maksimaalset toetuspindala kogu liidu kohta, vaatab komisjon vajaduse korral läbi kõnealuses lõikes osutatud vähenduskoefitsiendid iga liikmesriigi puhul, kes oma ÜPP strateegiakavas oma võrdluspindala ületasid.

Komisjon teavitab asjaomaseid liikmesriike vähenduskoeffitsientide läbivaatamisest hiljemalt enne asjaomasele taotlusaastale eelneva aasta 1. veebruari.

Iga asjaomane liikmesriik esitab taotluse oma ÜPP strateegiakava muutmiseks teises lõigus osutatud läbivaadatud vähenduskoeffitsiendi alusel enne asjaomasele taotlusaastale eelneva aasta 1. aprilli. Läbivaadatud vähenduskoeffitsient kehtestatakse rakendusaktiga, millega kiidetakse heaks ÜPP strateegiakava muutmise kooskõlas artikli 107 lõikega 8.

- 4. Lõike 1 esimeses lõigus osutatud vastastikuse mõistmise memorandumiga hõlmatud õliseemnete puhul teatavad liikmesriigid komisjonile artiklis 121 osutatud iga-aastastes tulemusaruannetes nende hektarite koguarvu, mille eest tegelikult toetust maksti.**
- 5. Liikmesriigid jätavad lõikes 1 osutatud mis tahes pindalapõhisest sekkumisest välja toiduks kasutatavate päevalilleseemnete kasvatamise.**

2. JAGU

TINGIMUSLIKKUS

Artikkel 11

Põhimõtte ja kohaldamisala

1. Liikmesriigid lisavad oma ÜPP strateegiakavasse tingimuslikkuse süsteemi, – mille kohaselt määratakse halduskaristus **põllumajandustootjatele ja teistele** toetusesaajatele, kes saavad käesoleva jaotise II peatüki kohaselt otsetoetusi või artiklite 65, 66 ja 67 kohaselt igaaastaseid toetusi, kuid kes ei vasta liidu õiguses sätestatud kohustuslikele majandamisnõuetele ja ÜPP strateegiakavas kehtestatud **HPK standarditele**, mis on loetletud III lisas, – mida kohaldatakse järgmistes valdkondades:
 - a) kliima ja keskkond;
 - b) rahva-, looma- ja taimetervis;
 - c) loomade heaolu.

[...]

3. Kohustuslike majandamisnõudeid käsitlevaid III lisas osutatud õigusakte kohaldatakse nende kohaldatavas versioonis, direktiive liikmesriikide rakendatavas versioonis.
4. Käesoleva jao kohaldamisel on „kohustuslik majandamisnõue“ iga üksik liidu õiguse kohane kohustuslik majandamisnõue, mis on III lisas konkreetse õigusakti raames **loetletud** ja erineb sisuliselt sama õigusakti muudest nõuetest.

Artikkel 12

Liikmesriikide kohustused seoses maa hea põllumajandus- ja keskkonnaseisundiga

1. Liikmesriigid tagavad, et kõik põllumajandusmaad, sealhulgas maad, mida enam ei kasutata tootmise eesmärgil, hoitakse heas põllumajandus- ja keskkonnaseisundis. Liikmesriigid **kehtestavad** riiklikul või piirkondlikul tasandil **põllumajandustootjatele ja teistele toetusesaajatele** [...] miinimumstandardid **iga III lisas loetletud HPK standardi suhtes** vastavalt [...] **nimetatud** lisas osutatud standardite peamisele eesmärgile [...]. **Oma standardite kindlaksmääramisel** võtavad **liikmesriigid asjakohasel juhul** arvesse **põllumajandusettevõtete suurust, põllumajandusettevõtete struktuure**, asjaomaste alade eriomadusi, sh mulla- ja ilmastikutingimusi, olemasolevaid põllumajandusliku tootmise süsteeme, maakasutust, [...] **näiteks metsaalade osakaalu**, [...] põllumajandustavasid [...] ja äärepoolseimate piirkondade eripära.
2. III lisas esitatud peamiste eesmärkide puhul võivad liikmesriigid [...] **kehtestada** täiendavaid standardeid lisaks neile, mis on asjaomases lisas kõnealuste peamiste eesmärkide puhul kehtestatud. Liikmesriigid ei või siiski [...] **kehtestada** miinimumstandardeid muude peamiste eesmärkide kohta kui need, mis on esitatud III lisas*.

[...]

* Täiendav täpsustus põhjenduses 22: „**Riiklikud standardid võivad olla piirkonniti erinevad või suunatud teatavatele piirkondadele või põllumajandusettevõtetele, kui sellised kohandused on nende piirkondade või põllumajandusettevõtete erinevate omaduste tõttu õigustatud.**“

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust normidega [...], **mille eesmärk on tagada võrdsed tingimused seoses arvutusmeetodiga, andes samal ajal võimaluse kohandada III lisas loetletud HPK 1. standardi kohast suhtarvu.**

3. JAGU

PÕLLUMAJANDUSETTEVÕTETE NÕUANDETEENUSED

Artikkel 13

Põllumajandusettevõtete nõuandeteenused

1. Liikmesriigid lisavad ÜPP strateegiakavasse süsteemi, millega pakkuda **avaliku või erasektori** nõuandeteenust põllumajandustootjatele ja teistele ÜPP raames toetuse saajatele maa majandamise ja põllumajandusettevõtete juhtimise („põllumajandusettevõtete nõuandeteenused“) kohta. **Liikmesriigid võivad kasutada olemasolevaid süsteeme.**
2. Põllumajandusettevõtete nõuandeteenused hõlmavad majanduslikku, keskkonna- ja sotsiaalset mõõdet ning nendega pakutakse ajakohast, teadusel ja innovatsioonil põhinevat tehnoloogilist ja teadusteavet. Need teenused integreeritakse [...] süsteemi AKIS [...].
3. Liikmesriigid tagavad, et põllumajandusettevõtete nõustamine on erapooletu ja nõustajate puhul ei esine huvide konflikti.

4. Põllumajandusettevõtete nõuandeteenused hõlmavad vähemalt järgmist:
- a) kõik nõuded, tingimused ja halduskohustused, mida kohaldatakse põllumajandustootjatele ja teistele ÜPP strateegiakavas ette nähtud toetusesaajatele, sealhulgas tingimuslikkuse nõuded ja standardid ning [...] **sekkumiste** tingimused, samuti teave ÜPP strateegiakava kohaste rahastamisvahendite ja äriplaanide kohta;
 - b) liikmesriikide poolt [...] direktiivi 2000/60/EÜ, direktiivi 92/43/EMÜ, direktiivi 2009/147/EÜ, direktiivi 2008/50/EÜ, direktiivi (EL) 2016/2284, määruse (EL) 2016/2031, määruse (EL) 2016/429, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 1107/2009⁹ artikli 55 ning direktiivi 2009/128/EÜ rakendamiseks **ette nähtud** nõuded;
 - c) teatisega „Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“¹⁰ ette nähtud põllumajandustavad antimikroobikumiresistentsuse tekkimise vältimiseks;
 - d) [...] riskijuhtimine;
 - e) innovatsioonitoetus, eelkõige eesmärgiga valmistada ette ja rakendada põllumajanduse tootlikkust ja kestlikkust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühma projekte, nagu on osutatud artiklis 114;
 - f) digitehnoloogia [...] põllumajanduses ja maapiirkondades, nagu on osutatud artikli 102 punktis b;

⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 21. oktoobri 2009. aasta määrus (EÜ) nr 1107/2009 taimekaitsevahendite turulelaskmise ja nõukogu direktiivide 79/117/EMÜ ja 91/414/EMÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 309, 24.11.2009, lk 1).

¹⁰ „Euroopa terviseühtsuse tegevuskava antimikroobikumiresistentsuse vastu võitlemiseks“ (COM(2017) 339 final).

fa) hiljemalt alates aastast 2025 komisjoni ja liikmesriikide koostöös välja töötatava kestliku põllumajanduse toitainete kalkuleerimise rakenduse kasutamine. Nimetatud vahend on digitaalne rakendus, mis esitab toitainete tasakaalu, tuginedes põllumajandusettevõtte asjakohasele teabele, toitaineid käsitlevatele õiguslikele nõuetele ja mullaanalüüsidesaadud kättesaadavale teabele. Teise võimalusena võivad liikmesriigid kasutada muud digitaalset vahendit, mis täidab sama eesmärgi. Komisjon võib toetada liikmesriike andmesalvestust ja töötlusteenuseid käsitlevate nõuetega.

II PEATÜKK

OTSETOETUSTENA MAKSTAVAD SEKKUMISLIIGID

1. JAGU

SEKKUMISLIIGID, [...] VÄHENDAMINE JA MIINIMUMNÕUDED

Artikkel 14

Otsetoetustena makstavad sekkumisiigid

[...]1. Käesoleva peatüki alla kuuluvad sekkumisiigid võivad olla kas tootmiskohustusega sidumata või tootmiskohustusega seotud otsetoetused.

[...]2. Tootmiskohustusega sidumata otsetoetused on järgmised:

- a) põhiline sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks;
- b) täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks;
- c) täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele;
- d) kliima- ja keskkonnakavad.

[...]3. Tootmiskohustusega seotud otsetoetused on järgmised:

- a) tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetus;
- b) puuvilla eritoetus.

Artikkel 15

[...] Toetuste piiramine ja järkjärguline vähendamine

1. Liikmesriigid [...] **võivad piirata** selliste otsetoetuste summasid, mida eraldatakse põllumajandustootjale käesoleva peatüki **2. jao 2. alajao** alusel asjaomase kalendriaasta kohta. **Liikmesriigid, kes otsustavad toetusi piirata, vähendavad 100 % võrra summat, mis ületab 100 000 eurot.**

1a. **Liikmesriigid võivad otsustada vähendada selliste otsetoetuste summasid, mida eraldatakse põllumajandustootjale käesoleva peatüki 2. jao 2. alajao alusel asjaomase kalendriaasta kohta ja mis ületavad 60 000 eurot,** tehes seda järgmiselt:

- a) **kuni** [...] 25 % vahemikku 60 000–75 000 eurot jääva summa puhul;
- b) **kuni** [...] 50 % vahemikku 75 000–90 000 eurot jääva summa puhul;
- c) **kuni** [...] **85** % üle 90 000 euro suuruse summa puhul [...].

[...]

Liikmesriigid võivad kehtestada täiendavad vahemikud ja täpsustada nende puhul kohaldatavad vähendusprotsendid esimeses lõigus sätestatud piirides. Nad tagavad, et iga vahemiku suhtes kohaldatav vähendamine on sama suur või suurem kui eelmise vahemiku puhul.

2. Enne lõike 1 **või 1a** kohaldamist **võivad** [...] liikmesriigid põllumajandustootjale käesoleva peatüki **2. jao 2. alajao** alusel asjaomasel kalendriaastal makstavast otsetoetuste summast maha **arvata**:

- a) põllumajandustootja deklareeritud põllumajandusliku tegevusega seotud palgad, sealhulgas tööjõumaksud ja sotsiaalkindlustusmaksed; [...]

b) samaväärsed kulud korrapärase ja tasustamata tööjõu puhul, mis on seotud nende inimeste põllumajandusliku tegevusega, kes töötavad asjaomases põllumajandusettevõttes, kuid ei saa palka või saavad vähem tasu kui osutatud teenuste eest tavaliselt makstav summa, kuid kelle töö hüvitatakse põllumajandusettevõtte majanduslike tulemuste alusel [...] ;

c) põllumajandustootja deklareeritud põllumajandusliku tegevusega seotud lepingujärgsete kulude tööjõukulu.

Punktides a, b **ja c** osutatud summade arvutamisel kasutavad liikmesriigid [...] **oma ÜPP strateegiakavades täpsustatud meetodit, hõlmates võimalusel eelnevalt kindlaks määratud standardite kasutamist.**

2a. Juriidilise isiku või füüsiliste või juriidiliste isikute rühma puhul võivad liikmesriigid kohaldada kõnealuse juriidilise isiku või rühma liikmete tasandil lõikes 1a osutatud vähendamist, kui individuaalsete liikmete puhul sätestatakse siseriikliku õigusega õigused ja kohustused, mis on võrreldavad põllumajandusliku majapidamise juhi staatuses oleva üksiku põllumajandustootja õiguste ja kohustustega, eelkõige seoses tootja majandusliku, sotsiaalse ja maksualase seisundiga, ning tingimusel, et nad on andnud panuse asjaomaste juriidiliste isikute või rühmade põllumajandusstruktuuride tugevdamisesse.

Kui põllumajandustootjad kuuluvad seotud juriidiliste isikute rühma, nagu selle on kindlaks määranud liikmesriigid, võivad liikmesriigid kohaldada selle rühma tasandil lõikes 1 või 1a osutatud vähendamist liikmesriikide poolt kindlaksmääratavatel tingimustel.

3. Maksete vähendamise tulenevat hinnangulist tulemit kasutatakse eelkõige selleks, et aidata rahastada jätkusuutlikkuseks antavat täiendavat ümberjaotavat sissetulekutoetust, **kui liikmesriik seda kohaldab**, ning seejärel muid tootmiskohustusega sidumata otsetoetuste alla kuuluvaid sekkumisi.

Ühtlasi võivad liikmesriigid kasutada kogu vastavat tulemit või osa sellest, et rahastada vahendite ümberpaigutamise teel EAFRD raames rahastatavaid sekkumisliike, mis on täpsustatud IV peatükis. Selline vahendite ümberpaigutamine EAFRDsse on osa ÜPP strateegiakava finantstabelitest ja selle võib läbi vaadata 202[...]5. aastal kooskõlas artikliga 90. Sel juhul ei kohaldata EAGFist EAFRDsse vahendite ümberpaigutamisel artikli 90 alusel kehtestatud ülempiire.

4. Komisjon [...] **võib** võtta [...] vastu **rakendusakte**, millega [...] **sätetatakse ühtsed tingimused** lõikes 1 osutatud maksete vähendamise arvutamiseks, et [...] **kehtestada üksikasjalikud normid** vahendite eraldamiseks toetusõiguslikele [...] **põllumajandustootjatele**.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 15a

Miimumnõuded

- 1. Liikmesriigid kehtestavad miinimumpindala ega anna otsetoetusi põllumajandustootjatele, kelle majapidamise toetusõiguslik pindala, mille eest otsetoetusi taotletakse, on sellest miinimumpindalast väiksem.**

Teise võimalusena võivad liikmesriigid kehtestada otsetoetuste miinimumsumma, mida võib põllumajandustootjale maksta.

Kui liikmesriik on otsustanud kehtestada esimese lõigu kohase miinimumpindala, määrab ta siiski kooskõlas teise lõiguga kindlaks miinimumsumma põllumajandustootjate jaoks, kes saavad tootmiskohustusega seotud loomapidamistoetust ja kellel on sellest miinimumpindalast vähem hektareid.

Miinimumpindala või miinimumsumma kehtestamisel on liikmesriikide eesmärk tagada, et otsetoetusi võib põllumajandustootjatele anda üksnes juhul, kui:

- a) vastavate toetuste haldamine ei tekita ülemäärast halduskoormust ja**
- b) asjaomased summad aitavad tõhusalt saavutada artiklis 6 seatud eesmärke, mille jaoks otsetoetused on ette nähtud.**

2. Asjaomane liikmesriik võib otsustada, et käesolevat artiklit ei kohaldata Egeuse mere väikesaarte suhtes.

2. JAGU

TOOTMISKOHUSTUSEGA SIDUMATA OTSETOETUSED

1. ALAJAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 16

Tootmiskohustusega sidumata otsetoetuste saamise [...] üldnõuded

1. Liikmesriigid annavad tootmiskohustusega sidumata otsetoetusi käesolevas jaos sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel.

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

2. ALAJAGU

PÕHILINE SISSETULEKUTOETUS JÄTKUSUUTLIKKUSEKS

Artikkel 17

Üldreeglid

1. Liikmesriigid näevad ette põhilise sissetulekutoetuse jätkusuutlikkuseks („põhiline sissetulekutoetus“), mida nad annavad käesolevas alajaos sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel.
2. Liikmesriigid näevad ette põhilise sissetulekutoetuse toetusõigusliku hektari kohta tootmiskohustusega sidumata aastatoetuse vormis.
3. Ilma et see piiraks artiklite 19–24 kohaldamist, antakse põhilist sissetulekutoetust iga toetusõigusliku hektari eest, mille [...] põllumajandustootja on deklareerinud.

Artikkel 18

Hektari kohta antava toetuse summa

1. Toetust makstakse ühtse summana hektari kohta, välja arvatud juhul, kui liikmesriigid otsustavad anda põhilist sissetulekutoetust toetusõiguste alusel, nagu on osutatud artiklis 19.
2. Liikmesriigid võivad otsustada eristada hektari kohta arvestatavaid põhilise sissetulekutoetuse summasid erinevate piirkonnarühmade kaupa, millele on iseloomulikud sarnased sotsiaal-majanduslikud või agronoomilised tingimused, **muu hulgas sellised traditsioonilised põllumajandusvormid nagu ekstensiivne karjatamine. Liikmesriikide poolt kindlaks määratud eriti traditsioonilise ekstensiivse alpikarjamaadel karjatamise puhul võib põhilise sissetulekutoetuse summat hektari kohta vähendada, võttes arvesse ÜPP strateegiakava muude sekkumiste raames antavat toetust.**

Artikkel 19
Toetusõigused

1. Liikmesriigid, kes on kohaldanud määruse (EL) nr 1307/2013 III jaotise I peatüki 1. jaos kehtestatud põhitoetuskava, võivad otsustada anda põhilist sissetulekutoetust toetusõiguste alusel vastavalt käesoleva määruse artiklitele 20–24.
2. Kui liikmesriigid, kes on kohaldanud määruse (EL) nr 1307/2013 III jaotise I peatüki 1. jaos kehtestatud põhitoetuskava, otsustavad **enam** mitte anda põhilist sissetulekutoetust toetusõiguste alusel, muutuvad määruse (EL) nr 1307/2013 alusel eraldatud toetusõigused kehtetuks **selle otsuse kohaldamisele eelneva aasta** 31. detsembril [...].

Artikkel 20
Toetusõiguste väärtus ja selle ühtlustamine

1. Liikmesriigid määravad kindlaks toetusõiguste ühikuväärtuse enne käesoleva artikli kohast ühtlustamist, kohandades toetusõiguste väärtust proportsionaalselt nende väärtusele, mis on kehtestatud kooskõlas määrusega (EL) nr 1307/2013 taotlusaastaks 202[...]**2** ning kõnealuse määruse III jaotise III peatükiga ette nähtud seonduvatele toetustele kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade puhul taotlusaastaks 202[...]**2**.
2. Liikmesriigid võivad otsustada eristada toetusõiguste väärtust vastavalt artikli 18 lõikele 2.
3. **Iga** liikmesriik kehtestab hiljemalt taotlusaastaks 2026 **individuaalsete** toetusõiguste väärtuse maksimumtaseme liikmesriigi või iga artikli 18 lõikes 2 **osutatud** piirkonna kohta [...] [...] .

4. Kui vastavalt lõikele 1 kindlaks määratud toetusõiguste väärtus ei ole [...] liikmesriigis või artikli 18 lõikes 2 **osutatud** [...] piirkonnas ühtne, tagab **asjaomane** liikmesriik toetusõiguste väärtuste ühtlustamise ühesugusele ühikuväärtusele hiljemalt taotlusaastaks 2026.
5. Lõike 4 kohaldamisel tagab **iga** liikmesriik, et hiljemalt taotlusaastaks 2026 moodustab kõigi toetusõiguste väärtus vähemalt 75 % taotlusaasta 2026 põhilise sissetulekutoetuse **kavandatud** keskmisest [...] ühikuummast, **nagu on osutatud artikli 89 lõikes 1, või, kui see on kohaldatav, artikli 89 lõikes 1a osutatud kavandatud maksimaalsest ühikuummast**, nagu on kehtestatud ÜPP strateegiakavas liikmesriigi või artikli 18 lõikes 2 **osutatud** piirkonnarühma kohta [...].
6. Liikmesriigid rahastavad toetusõiguste väärtuse suurendamist, mis peab vastama lõigetele 4 ja 5, kasutades selleks iga **võimalikku** [...] **summat, mis muutub kättesaadavaks** lõike 3 kohaldamisel, ning vajaduse korral vähendades erinevust lõike 1 kohaselt kindlaks määratud toetusõiguste ühikuväärtuse ja [...] taotlusaasta 2026 põhilise sissetulekutoetuse kavandatud ühikuumma, nagu on osutatud artikli 89 lõikes 1, **või, kui see on kohaldatav, artikli 89 lõikes 1a osutatud kavandatud maksimaalse ühikuumma** vahel, nagu on kehtestatud ÜPP strateegiakavas liikmesriigi või artikli 18 lõikes 2 **osutatud** piirkonnarühma kohta [...].

Liikmesriigid võivad otsustada kohaldada kõigi või osa toetusõiguste vähendamist väärtuse ulatuses, mis määratakse kindlaks vastavalt lõikele 1 ja mis ületab taotlusaasta 2026 põhilise sissetulekutoetuse kavandatud ühikuummat, nagu on osutatud artikli 89 lõikes 1, **või, kui see on kohaldatav, artikli 89 lõikes 1 osutatud kavandatud maksimaalset ühikuummat**, nagu on kehtestatud ÜPP strateegiakavas liikmesriigi või artikli 18 lõikes 2 **osutatud** piirkonnarühma kohta [...].

7. Lõikes 6 osutatud vähendamised peavad põhinema objektiivsetel ja mittediskrimineerivatel kriteeriumidel. Ilma et see piiraks kooskõlas lõikega 5 kehtestatud **miinimumväärtust**, võidakse sellise kriteeriumina kehtestada maksimaalne vähendamine määral, mis ei ole vähem kui 30 %.

Artikkel 21

Toetusõiguste aktiveerimine

1. Liikmesriigid, **kes on otsustanud anda põhilist sissetulekutoetust toetusõiguste alusel**, annavad [...] põllumajandustootjatele, kellele kuulub põllumajanduslik majapidamine või kes seda rendivad, **põhilist sissetulekutoetust** pärast asjaomaste toetusõiguste aktiveerimist. Liikmesriigid tagavad, et toetusõiguste aktiveerimiseks deklareerib [...] põllumajandustootja mis tahes toetusõigusega seotud toetusõiguslikud hektarid.
2. Liikmesriigid tagavad, et toetusõigused, sealhulgas tegeliku või eelpärandi korral, aktiveeritakse üksnes selles liikmesriigis või [...] artikli 18 lõikes 2 [...] **osutatud** piirkondades, milles need õigused olid eraldatud.
3. Liikmesriigid tagavad, et aktiveeritud toetusõigused annavad õiguse nendega kehtestatud kindlasummalisele toetusele.

Artikkel 22

Toetusõiguste reservid

1. Iga liikmesriik, kes otsustab anda toetusõigustel põhinevat põhilist sissetulekutoetust, haldab riiklikku reservi.
2. Erandina lõikest 1, kui liikmesriigid otsustavad eristada põhilist sissetulekutoetust vastavalt artikli 18 lõikele 2, võivad nad otsustada luua reservi igale kõnealuses artiklis [...] **osutatud** piirkonnale.

3. **Kui liikmesriigid otsustavad kohaldada artikli 4 lõikes 1a osutatud tegeliku põllumajandustootja määratlust ja tingimusi**, tagavad **nad**, et reservist eraldatavad toetusõigused eraldatakse **üksnes** [...] **sellistele** põllumajandustootjatele.
4. Liikmesriigid kasutavad oma reservi eelkõige selleks, et eraldada toetusõigusi järgmistele põllumajandustootjatele:
 - a) noored põllumajandustootjad, kes on äsja esmakordselt loonud põllumajandusliku majapidamise;
 - b) põllumajandustootjad, kes on äsja esmakordselt loonud põllumajandusliku majapidamise selle juhina, ning kes on saanud asjakohast koolitust või omandanud vajalikud oskused, nagu liikmesriigid on noorte põllumajandustootjate puhul **kindlaks määranud**.
5. Liikmesriigid eraldavad toetusõigusi või suurendavad olemasolevate toetusõiguste väärtust [...] põllumajandustootjate puhul, kellel on õigus saada toetust lõpliku kohtumääruse või liikmesriigi pädeva asutuse lõpliku haldusakti alusel. Liikmesriigid tagavad, et asjaomastele [...] põllumajandustootjatele eraldatakse kõnealuse kohtumääruse või haldusaktiga kehtestatud hulgal ja väärtuses toetusõigusi liikmesriigi poolt kindlaks määratud kuupäevaks.
6. Liikmesriigid tagavad, et reservi täiendatakse kõigi toetusõiguste väärtuse lineaarse vähendamise teel, kui reservist ei piisa toetusõiguste katmiseks vastavalt lõigetele 4 ja 5.
7. Liikmesriigid võivad kehtestada täiendavad normid reservi kasutamiseks ja juhtudeks, millega kaasneb reservi täiendamine. **Kui reservi täiendatakse** [...] toetusõiguste väärtuse lineaarse vähendamise teel [...], **siis kohaldatakse sellist lineaarset vähendamist kõigile toetusõigustele riigi tasandil või, juhul kui liikmesriik kohaldab lõikes 2 sätestatud erandit, siis artikli 18 lõikes 2 osutatud vastava piirkonna tasandil**.

8. Liikmesriigid määravad reservist eraldatavate uute toetusõiguste väärtuse väljendatuna toetusõiguste riikliku keskmise väärtusena õiguste eraldamise aastal või iga [...] artikli 18 lõikes 2 [...] **osutatud** piirkonna toetusõiguste keskmise väärtusena õiguste eraldamise aastal.
9. Liikmesriigid võivad otsustada suurendada olemasolevate toetusõiguste väärtust kuni riikliku keskmise väärtuseni toetusõiguste jaotamise aastal või kuni iga [...] artikli 18 lõikes 2 [...] **osutatud** piirkondade rühma keskmise väärtuseni.

Artikkel 23

*[...] **Rakendamisolitused***

Komisjon [...] **võib** võtta [...] vastu **rakendusakte**, millega **kehtestatakse ühtsed tingimused** seoses järgmisega:

- a) reservi loomine;

[...]

- c) toetusõiguste deklaratsiooni sisu ja aktiveerimise nõuded.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 24

Toetusõiguste üleandmine

1. Välja arvatud tegeliku või eelpärandi teel üleandmine, antakse toetusõigused üle üksnes **samas liikmesriigis asutatud** [...] põllumajandustootjale.
2. Kui liikmesriigid otsustavad eristada põhilist sissetulekutoetust kooskõlas artikli 18 lõikega 2, antakse toetusõigused üle üksnes selle piirkonna siseselt, kus need toetusõigused on eraldatud.

Artikkel 25

[...] **Toetus** väikestele põllumajandustootjatele

Liikmesriigid võivad anda liikmesriigi poolt määratletud väikestele põllumajandustootjatele käesolevas jaos ja käesoleva peatüki 3. jaos osutatud otsetoetuste asemel **kindlasummalist või hektaripõhist** toetust **kuni liikmesriikide kehtestatud hektarite piirmääran**i. Liikmesriigid kavandavad vastavad sekkumised ÜPP strateegiakavas põllumajandustootjate jaoks vabatahtlike sekkumistena.

Liikmesriigid võivad otsustada kehtestada seoses erinevate pindalakünnistega erinevad kindlasummalised või hektaripõhised toetused.

3. ALAJAGU

TÄIENDAV SISSETULEKUTOETUS

Artikkel 26

Täiendav ümberjaotav sissetulekutoetus jätkusuutlikkuseks

1. Liikmesriigid [...] **võivad** ette näha jätkusuutlikkuseks antava täiendava ümberjaotava sissetulekutoetuse („ümberjaotav sissetulekutoetus“), mida antakse käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel, **sealhulgas seoses asjaomaste kõlblikkuskriteeriumidega**.
2. Liikmesriigid, **kes rakendavad ümberjaotavat sissetulekutoetust**, tagavad **otsetoetuste** ümberjaotamise **suurematelt** väiksematele ja keskmise suurusega [...] **põllumajanduslikele majapidamistele**, nähes ümberjaotava sissetulekutoetuse ette iga-aastaselt hektari kohta arvestatava tootmiskohustusega sidumata toetuse vormis, mida makstakse põllumajandustootjatele, kellel on õigus saada toetust põhitoetuskava alusel, millele on osutatud artiklis 17.

3. Liikmesriigid, **kes rakendavad ümberjaotavat sissetulekutoetust**, kehtestavad **riiklikul või piirkondlikul tasandil, mis võib tähendada artikli 18 lõikes 2 osutatud piirkonnarühmi**, hektari kohta makstava summa või erinevad summad eri hektaritüüpide kohta, samuti põllumajandustootja kohta maksimaalse hektarite arvu, mille eest ümberjaotavat sissetulekutoetust makstakse.
4. Vastavaks taotlusaastaks kavandatud summa hektari kohta ei tohi ületada riigi keskmist hektari kohta makstavate otsetoetuste summat kõnealusel taotlusaastal.
5. Riigi keskmine otsetoetuse summa hektari kohta on määratud kindlaks suhtena antud taotlusaasta eest makstavate otsetoetuste riikliku ülemmäära, mis on ette nähtud IV lisas, ja kõnealuseks taotlusaastaks hektarites väljendatud põhilise sissetulekutoetuse kavandatud väljundite koguarvu vahel.
- 6. Juriidilise isiku või füüsiliste või juriidiliste isikute rühma puhul võivad liikmesriigid kohaldada kõnealuse juriidilise isiku või rühma liikmete tasandil käesoleva artikli lõikes 3 osutatud maksimaalset hektarite arvu, kui individuaalsete liikmete puhul sätestatakse siseriikliku õigusega õigused ja kohustused, mis on võrreldavad põllumajandusliku majapidamise juhi staatuses oleva üksiku põllumajandustootja õiguste ja kohustustega, eelkõige seoses tootja majandusliku, sotsiaalse ja maksualase seisundiga, ning tingimusel, et nad on andnud panuse asjaomaste juriidiliste isikute või rühmade põllumajandusstruktuuride tugevdamisse.**
- Kui põllumajandustootjad kuuluvad seotud juriidiliste isikute rühma, nagu selle on kindlaks määranud liikmesriigid, võivad liikmesriigid kohaldada selle rühma tasandil lõikes 3 osutatud maksimaalsete hektarite arvu liikmesriikide poolt kindlaksmääratavatel tingimustel.**

Artikkel 27

Täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele

1. Liikmesriigid võivad ette näha täiendava sissetulekutoetuse noortele põllumajandustootjatele käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel.
2. Osana kohustustest aidata kaasa artikli 6 [...] punktis g kehtestatud erieesmärgile [...] ning selleks, et näha **kooskõlas artikli 86 lõikega 4 selle eesmärgi saavutamiseks ette X lisas kehtestatud miinimumsumma**, [...] võivad liikmesriigid sätestada täiendava sissetulekutoetuse äsja ettevõtlusega alustanud noortele põllumajandustootjatele, kellel on õigus saada toetust põhilise sissetulekutoetuse raames, millele on osutatud artiklis 17.

Liikmesriigid võivad otsustada anda käesoleva artikli kohast toetust põllumajandustootjatele, kes on saanud toetust määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 50 alusel, kõnealuse artikli lõikes 5 osutatud ajavahemiku järelejäänud osa jooksul.

3. Täiendavat sissetulekutoetust noortele põllumajandustootjatele antakse tootmiskohustusega sidumata iga-aastase toetusena toetusõigusliku hektari kohta **või kindlasummalise toetusena**.
Liikmesriigid võivad otsustada anda käesoleva artikli kohast toetust ainult teatava maksimaalse hektarite arvu ulatuses noore põllumajandustootja kohta.

4. ALAJAGU

KLIIIMA- JA KESKKONNAKAVAD

Artikkel 28

Kliima- ja keskkonnakavad

1. Liikmesriigid annavad toetust vabatahtlike kliima- ja keskkonnakavade („ökokavad“) jaoks käesolevas artiklis esitatud tingimustel ning nii, nagu iga liikmesriik oma ÜPP strateegiakavas täpsemalt ette näeb.
 2. Käesoleva [...] **artikli** alusel annavad liikmesriigid toetust [...] põllumajandustootjatele **või nende rühmadele**, kes võtavad kohustuse kasutada toetusõiguslikel hektaritel kliimat ja keskkonda säästvaid põllumajandustavasid. **Kui liikmesriigid otsustavad kohaldada käesoleva artikli lõike 6 punkti b, võib kohustusi võtta kas toetusõiguslike hektarite või loomühikute osas.**
 3. Liikmesriigid koostavad kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade loetelu. **Kõnealused tavad kavandatakse nii, et need vastavad ühele või mitmele artikli 6 punktides d, e ja f nimetatud keskkonna- ja kliimaalasele erieesmärgile ning võivad samuti kaasa aidata nimetatud artikli punktides h ja i nimetatud eesmärkidele.**
- [...]
5. Käesoleva [...] **artikli** alusel annavad liikmesriigid toetust üksnes nende kohustuste jaoks, mis:
 - a) on rangemad kui asjaomased kohustuslikud majandamisnõuded ning [...] **HPK** standardid, mis on kehtestatud käesoleva jaotise I peatüki 2. jaos;

- b) on rangemad kui **asjaomased** väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise ning loomade heaolu miinimumnõuded ning muud **asjaomased** siseriikliku ja liidu õigusega ette nähtud kohustuslikud nõuded;
 - c) on rangemad kui põllumajandusmaa hoidmise tingimused vastavalt käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 punktile a;
 - d) erinevad toetuse eraldamisel võetud kohustustest lähtuvalt artiklist 65.
6. **Konkreetse** ökokava eest antakse toetust iga-aastase maksena **kõigi** toetusõiguslike **hektarite** **või ökokavaga hõlmatud toetusõiguslike hektarite** kohta. [...] **Toetust** antakse kas:
- a) täiendava toetusena lisaks põhilisele sissetulekutoetusele, nagu on kehtestatud käesoleva jao 2. alajaos* või
 - b) toetusena, millega hüvitatakse [...] **põllumajandustootjatele või nende rühmadele** täielikult või osaliselt kohustuste **võtmisega** seonduvad täiendavad kulud ja saamata jäänud tulu, **mis arvutatakse kooskõlas** artikliga **76** [...].

Vastavalt käesoleva lõike punktile b antavaid toetusi võib samuti maksta iga-aastase maksena ökokavadega hõlmatud loomühikute eest ning need võivad hõlmata tehingukulusid.

[...]

[...]

* Kaaluda kasutamist põhjenduse tekstina: „soodustada ja tasustada ökosüsteemiteenuste osutamist kliimat ja keskkonda säästvate põllumajandustavade kaudu“.

3. JAGU

TOOTMISKOHUSTUSEGA SEOTUD OTSETOETUSED

1. ALAJAGU

TOOTMISKOHUSTUSEGA SEOTUD SISSETULEKUTOETUS

Artikkel 29

Üldreeglid

1. Liikmesriigid võivad anda tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetust [...] põllumajandustootjatele käesolevas alajaos sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel.
2. Liikmesriikide sekkumisega aidatakse artiklis 30 loetletud toetatud sektoritel ning nende sektorite toodetel või teatavatel põllumajanduslikel tootmisviisidel saada konkurentsivõime, jätkusuutlikkuse või kvaliteedi parandamise kaudu paremini hakkama ettetulevate probleemidega.
3. Tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetust antakse iga-aastase toetuse vormis hektari või looma kohta.

Artikkel 30

Kohaldamisala

Tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetust võib anda üksnes järgmistele sektoritele ning nende sektorite toodetele või teatavatele põllumajanduslikele tootmisviisidele, mis on olulised majanduslikel, sotsiaalsetel või keskkonnaga seotud põhjustel: teravili, õliseemned, **välja arvatud artikli 10a lõikes 5 sätestatud toiduks kasutatavad päevaliliseemned**, valgukultuurid, liblikõielised, **liblikõieliste ja kõrreliste segu**, lina, kanep, riis, pähklid, [...] kartulid, piim ja piimatooted, seemned, lamba- ja kitseliha, veise- ja vasikaliha, oliiviõli **ja lauaoliivid**, siidiussid, kuivsoöt, humal, suhkrupeet, suhkruroog ja juursigur, **perekonna *Capsicum* ja *Pimenta* viljad**, puu- ja köögivili, lühikese raieringiga madalmets ning muud toiduks mittekasutatavad põllukultuurid, välja arvatud puud, mida kasutatakse selliste toodete tootmiseks, mis võivad asendada fossiilmaterjale.

Artikkel 31
Toetusõiguslikkus

1. Liikmesriigid võivad anda tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetust hektari kohta makstava toetuse vormis üksnes selliste alade eest, mille nad on [...] **kindlaks määranud** toetusõiguslike hektaritena.
2. Kui tootmiskohustusega seotud toetust antakse veiste, lammaste või kitsede eest, **kehtestavad** liikmesriigid toetusõiguslikkuse tingimusena nõude, et loomad identifitseeritakse ja registreeritakse kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 1760/2000¹¹ ning nõukogu määrusega (EÜ) nr 21/2004¹². Ilma et see piiraks muude toetusõiguslikkuse tingimuste kohaldamist, käsitatakse veiseid, lambaid ja kitsi toetusõiguslikena seni, kuni identifitseerimis- ja registreerimisenõuded on täidetud asjaomase taotlusaasta konkreetseks kuupäevaks, mille määrab liikmesriik.

Artikkel 32
*[...] **Delegeeritud volitused***

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust [...] meetmetega, [...] **et** vältida tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetuse saajate kahju seoses turgude struktuurilise tasakaalustamatusega vastavas sektoris. Kõnealuste delegeeritud õigusaktidega võidakse liikmesriikidel lubada otsustada, et tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetuse maksmist võib jätkata kuni 2027. aastani nende tootmisühikute alusel, mille eest varasemal võrdlusperioodil toetust anti.

¹¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. juuli 2000. aasta määrus (EÜ) nr 1760/2000 veiste identifitseerimise ja registreerimise süsteemi loomise, veiseliha ja veiselihatoodete märgistamise kohta ning nõukogu määruse (EÜ) nr 820/97 kehtetuks tunnistamise kohta (EÜT L 204, 11.8.2000, lk 1).

¹² Nõukogu 17. detsembri 2003. aasta määrus (EÜ) nr 21/2004, millega kehtestatakse lammaste ja kitsede identifitseerimise ja registreerimise süsteem ja muudetakse määrust (EÜ) nr 1782/2003 ning direktiive 92/102/EMÜ ja 64/432/EMÜ (ELT L 5, 9.1.2004, lk 8).

Artikkel 33

[...] ¹³

[...]

[...]

2. ALAJAGU

PUUVILLA ERITOETUS

Artikkel 34

Kohaldamisala

Artiklis 36 osutatud liikmesriigid annavad puuvilla eritoetust [...] põllumajandustootjatele, kes toodavad CN-koodi 5201 00 alla kuuluvat puuvilla käesolevas alajaos sätestatud tingimustel.

Artikkel 35

Üldreeglid

1. Puuvilla eritoetust antakse toetusõigusliku puuvillakasvatuse hektari kohta. Ala on toetusõiguslik üksnes siis, kui see paikneb põllumajandusmaal, millel liikmesriik on puuvillakasvatuse heaks kiitnud, sellele on külvatud liikmesriigi heakskiidetud sorte ja normaalsetel kasvutingimustel toimub saagi tegelik koristamine.
2. Puuvilla eritoetust makstakse veatu ja standardse turustuskvaliteediga puuvilla eest.

3. Liikmesriigid kiidavad lõikega 1 ette nähtud ala ja sordid heaks kooskõlas lõike 4 kohaselt vastu võetavate normide ja tingimustega.

3a. Käesoleva alajaoga hõlmatud sekkumiste puhul:

a) määratakse kulude rahastamiskõlblikkus kindlaks määruse (EL) nr.../... [horisontaalmäärus] artikli 35 punkti a alusel;

b) määruse (EL) nr.../... [horisontaalmäärus] artikli 11 lõike 1 kohaldamisel hõlmab sertifitseerimisasutuste esitatav arvamus artikli 11 lõike 1 punkte a, b ja d ning liidu vahendite haldaja kinnitust.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust normide ja tingimustega ala ja sortide heakskiitmise kohta puuvilla eritoetuse puhul.
5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid puuvilla eritoetuse puhul kohaldatava ala ja sortide heakskiitmise menetluse ning tootjatele kõnealusest heakskiitmisest teatamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 36

Baaskülvipinnad, kindlad saagikused ja võrdlussummad

1. Kehtestatakse järgmised riiklikud baaskülvipinnad:

- Bulgaaria: 3342 ha
- Kreeka: 250 000 ha
- Hispaania: 48 000 ha
- Portugal 360 ha

2. Kehtestatakse järgmised kindlad saagikused võrdlusperioodil:
 - Bulgaaria: 1,2 tonni/ha
 - Kreeka: 3,2 tonni/ha
 - Hispaania: 3,5 tonni/ha
 - Portugal 2,2 tonni/ha.

3. Puuvilla eritoetuse summa toetusõigusliku hektari kohta arvutatakse, korrutades lõikes 2 kehtestatud saagikused järgmiste võrdlussummadega:
 - Bulgaaria: [...] **636,13** eurot;
 - Kreeka: [...] **229,37** eurot;
 - Hispaania: [...] **354,73** eurot;
 - Portugal [...] **223,32** eurot.

4. Kui puuvillakasvatuse toetusõiguslik pindala teatavas liikmesriigis ja teataval aastal ületab lõikes 1 kehtestatud baaskülvipinna, vähendatakse lõikes 3 nimetatud summat kõnealuse liikmesriigi puhul võrdeliselt baaskülvipinna ületamisega.

5. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust normidega puuvilla eritoetuse andmise tingimuste kohta, toetusõiguslikkuse nõuete ja maaviljelustavade kohta.

6. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid lõikes 4 osutatud vähendamise arvutamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 37

Heakskiidetud tootmisharudevahelised organisatsioonid

1. Käesolevas alajaos tähendab „heakskiidetud tootmisharudevaheline organisatsioon“ juriidilist isikut, mis koosneb puuvilla tootvatest põllumajandustootjatest ja vähemalt ühest toorpuuvilla töötlejast ning mille tegevus hõlmab näiteks järgmist:
 - a) kaasaaitamine puuvilla turuleviimise paremale koordineerimisele, eelkõige teadus- ja turu-uuringute abil;
 - b) liidu normidele vastavate standardsete lepinguvormide koostamine;
 - c) tootmise orienteerimine toodetele, mis eelkõige kvaliteedi poolest ja tarbijakaitse seisukohalt vastavad paremini turu vajadustele ja tarbijanõudlusele;
 - d) meetodite ja vahendite ajakohastamine tootekvaliteedi parandamiseks;
 - e) turustrateegiate väljatöötamine puuvilla müügiesituseks kvaliteedi sertifitseerimissüsteemide kaudu.
2. Liikmesriik, kus asuvad toorpuuvilla töötledjad, kiidab heaks tootmisharudevahelise organisatsiooni, mis vastab lõikes 3 osutatud mis tahes kriteeriumile.
3. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, mis täiendavad käesolevat määrust normidega, mis hõlmavad järgmist:
 - a) tootmisharudevaheliste organisatsioonide heakskiitmise kriteeriumid;
 - b) tootjate kohustused;
 - c) olukord, kus heakskiidetud tootmisharudevaheline organisatsioon ei vasta punktis a osutatud kriteeriumidele.

Artikkel 38
Toetuse andmine

1. Põllumajandustootjatele antakse puuvilla eritoetust [...] hektari kohta vastavalt artiklile 36.
2. Nende põllumajandustootjate puhul, kes on heakskiidetud tootmisharudevahelise organisatsiooni liikmed, suurendatakse artikli 36 lõikes 1 sätestatud puuvilla eritoetust baaskülvipinna [...] hektari kohta kahe euro võrra.

Artikkel 38a

Erandid

- 1. Artikleid 88 ja 89 ning VII jaotise I, II, III, IV ja V peatükki ei kohaldata käesolevas alajaos sätestatud puuvilla eritoetuse suhtes.**
- 2. Puuvilla eritoetust ei lisata artiklites 96-102 osutatud ÜPP strateegiakava ühtegi jakku, välja arvatud artikli 100 lõike 2 esimese lõigu punkti a puhul, mis on seotud rahastamiskavaga.**

III PEATÜKK

[...] SEKKUMISLIIGID TEATAVATES SEKTORITES

1. JAGU

ÜLDSÄTTED

Artikkel 39

Kohaldamisala

Käesolevas peatükis sätestatakse normid sekkumisliikide kohta järgmistes sektorites:

- a) puu- ja köögiviljasektor, nagu on osutatud määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõike 2 punktis i;
- b) mesindustoodete sektor, nagu on osutatud määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõike 2 punktis v;
- c) veinisektor, nagu on osutatud määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõike 2 punktis l;
- d) humalasektor, nagu on osutatud määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõike 2 punktis f;
- e) oliiviõli- ja lauaoliivisektor, nagu on osutatud määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõike 2 punktis g;

- f) muud sektorid, [...] mis on **sätestatud** määruse (EL) nr 1308/2013 artikli 1 lõike 2 punktides a–h, k, m, o–t ja w, **ning sektorid, mis hõlmavad käesoleva määruse XIII lisas loetletud tooteid***.

Artikkel 40

Kohustuslikud ja vabatahtlikud [...] sekkumisliigid

1. [...] Sekkumisliigid puu- ja köögiviljasektoris, millele on osutatud artikli 39 punktis a, **on kohustuslikud liikmesriikidele, kus asuvad selle sektori tootjaorganisatsioonid, kes on tunnustatud määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt.**[...]
- 1a.** [...] **Sekkumisliigid** mesindussektoris, millele on osutatud artikli 39 punktis b, on kohustuslikud kõigile liikmesriikidele.
2. [...] Sekkumisliigid veinisektoris, millele on osutatud artikli 39 punktis c, on kohustuslikud kõigile V lisas loetletud liikmesriikidele.
3. Liikmesriigid võivad oma ÜPP strateegiakavas otsustada rakendada [...] sekkumisliike, millele on osutatud artikli 39 punktides d, e ja f.
4. Artikli 82 lõikes 3 osutatud liikmesriik võib rakendada [...] sekkumisliike humalasektoris artikli 39 punkti f alusel ainult juhul, kui see liikmesriik oma ÜPP strateegiakavas otsustab mitte rakendada [...] sekkumisliike humalasektoris artikli 39 punkti d alusel.
5. Artikli 82 lõikes 4 osutatud liikmesriigid võivad rakendada [...] sekkumisliike oliiviõli- ja lauaoliivisektoris artikli 39 punkti f alusel ainult juhul, kui need liikmesriigid oma ÜPP strateegiakavas otsustavad mitte rakendada [...] sekkumisliike oliiviõli ja lauaoliivide sektoris artikli 39 punkti e alusel.

* Võidakse lisada põhjendus, et selgitada, kuidas **XIII** lisas loetletud tooted on kindlaks määratud (seoses määrusega 1308/2013).

Artikkel 40a

Toetuse vormid

1. Artiklis 39 osutatud sektorites võib toetust anda vastavalt vajadusele järgmistes vormides:
 - a) toetusesaaja poolt tegelikult kantud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine;
 - b) ühikuhinnad;
 - c) kindlasummalised maksed;
 - d) kindlamääraline rahastamine.

2. Lõike 1 punktides b, c ja d osutatud vormis antava toetuse suurus määratakse kindlaks ühel alljärgnevatest viisidest:
 - a) ausa, õiglase ja kontrollitava arvutusmeetodiga, mis põhineb:
 - i) statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdihinnangul või
 - ii) toetusesaajate varasemat tegevust käsitlevatel kontrollitud andmetel või
 - iii) toetusesaajate tavapärase kuluarvestustavade rakendamisel;
 - b) üksikjuhtumipõhiselt koostatud ja tegevuste heakskiitmise eest vastutava asutusega eelnevalt kokku lepitud eelarveprojektidel;
 - c) kooskõlas vastavate ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja kindlamääralise rahastamise kohaldamise normidega, mida kohaldatakse liidu poliitikas sarnast tüüpi sekkumise suhtes;
 - d) kooskõlas vastavate ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja kindlamääralise rahastamise kohaldamise normidega, mida kohaldatakse sarnast tüüpi sekkumisega seotud toetuskavade suhtes, mida rahastavad täielikult liikmesriigid.

Artikkel 41

Delegeeritud volitused täiendavate nõuete kehtestamiseks [...] sekkumisliikide puhul

Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust käesolevas peatükis sätestatud nõudeid täiendavate [...] nõuetega järgmise kohta:

- a) [...] tagatakse, **et käesolevas peatükis kehtestatud sekkumisliikidega, millega soovitakse saavutada artikli 41a punktides a, b, c ja g-i kehtestatud eesmärged puu- ja köögiviljasektoris, oliiviõli- ja lauaoliivisektoris ja teistes sektorites, ning artikli 51 punktides a ja b-i kehtestatud eesmärged veinisektoris, ei moonutata konkurentsi liidus** [...];
- b) liidu rahalise toetuse arvutamise alused, millele on osutatud käesolevas peatükis, sealhulgas võrdlusperioodid ja turustatud toodangu väärtuse arvutamine;
- c) liidu rahalise toetuse ülemmäär turult kõrvaldamise korral, millele on osutatud artikli 46 lõike 4 punktis a, ja sekkumisliikide korral, millele on osutatud artikli 52 lõikes 3;
- d) õigusnormid kulude ülemmäära kindlaksmääramiseks viinamarjaistanduste ümberistutamise korral, millele on osutatud artikli 52 lõike 1 punktis a;
- e) õigusnormid, mille alusel tootjad peavad kõrvaldama turult veinivalmistamise kõrvalsaadused, erandid kõnealusest kohustusest täiendava halduskoormuse vältimiseks ning õigusnormid destilleerijate vabatahtlikuks sertifitseerimiseks;
- f) **tingimused, mida kohaldatakse artikli 40a lõikes 1 loetletud toetusvormide kasutamisel.**

Artikkel 41a

Eesmärgid puu- ja köögiviljasektoris, humalasektoris, oliiviõli- ja lauaoliivisektoris ja teistes artikli 39 punktis f osutatud sektorites

Artikli 39 punktides a, d, e ja f osutatud sektorites järgitakse järgmisi eesmärke:

- a) planeerida ja korraldada tootmist ning kohandada seda vastavalt nõudlusele, eriti seoses kvaliteedi ja kvantiteediga, optimeerida tootmiskulusid ja investeeringutasuvust, stabiliseerida tootjahinnad ning pidada läbirääkimisi põllumajandustoodete tarnelepingute üle; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktides a, b, c ja i nimetatud erieesmärkidega;
- b) koondada asjaomaste toodete tarnimine ja turulelaskmine, muu hulgas otseturunduse kaudu; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktides a, b ja c nimetatud erieesmärkidega.
- c) tõhustada konkurentsivõimet keskmises ja pikas perspektiivis, eelkõige kaasajastamise teel; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 punktis c nimetatud erieesmärgiga;
- d) teha teadusuuringuid jätkusuutlike tootmismeetodite vallas ja need meetodid välja töötada, sealhulgas kahjurikindlus, majanduslikku konkurentsivõimet edendavad ja turu arengut toetavad uuenduslikud tootmistavad ja tootmistehnikad; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktides a, b, c ja i nimetatud erieesmärkidega;
- e) edendada, arendada ja rakendada:
- i) keskkonnasäästlike tootmismeetodeid ja -tehnoloogiaid;
- ii) kahjurikindlaid ja keskkonnahoidlike viljelustavasid;

- iii) loomatervise ja loomade heaolu standardeid, mis on rangemad liidu ja siseriikliku õigusega ette nähtud miinimumnõuetest;**
- iv) kõrvalsaaduste ja jäätmete keskkonnahoidlikku kasutamist ja käitlemist, muu hulgas nende taaskasutamist ja väärindamist;**
- v) loodusvarade säästvat kasutamist, eelkõige vee, mulla ja õhu kaitset ning elurikkusega seotud meetmeid.**

Kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktides e, f ja i nimetatud erieesmärkidega;

- f) panustada kliimamuutuste leevendamisse ja nendega kohanemisse, nagu on sätestatud artikli 6 punktis d;**
- g) edendada toodete kaubanduslikku väärtust ja kvaliteeti, muu hulgas parandada tootekvaliteeti ja arendada välja kaitstud päritolunimetuse või kaitstud geograafilise tähisega tooteid või liikmesriikide poolt valitud avaliku või erasektori sertifitseeritud kvaliteedikavaga hõlmatud tooteid; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktis b nimetatud erieesmärkidega;**
- h) toodete müügiarendus ja turustamine; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktides b, c ja i nimetatud erieesmärkidega;**
- i) suurendada puu- ja köögiviljasektori toodete tarbimist nii värskest kui ka töödeldult; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 punktis i nimetatud erieesmärgiga;**
- j) vältida ja juhtida riske, et hoida ära kriise asjaomase sektori turgudel ja nendega toime tulla; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktides a, b ja c nimetatud erieesmärkidega.**

Artikkel 41b

Sekkumisliigid puu- ja köögiviljasektoris, humalasektoris, oliiviõli- ja lauaoliivisektoris ja teistes artikli 39 punktis f osutatud sektorites

1. Iga eesmärgi saavutamiseks artikli 41a punktides a–i esitatud eesmärkide seast valivad liikmesriigid oma ÜPP strateegiakavas artikli 39 punktides a, d, e ja f osutatud sektorites ühe või mitu järgmistest sekkumisliikidest:

a) investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse, teadusuuringutesse ja eksperimentaaltoodangusse ning muud meetmed, näiteks tegevused, mille eesmärk on:

i) mullakaitse, sealhulgas mulla süsinikuvaru suurendamine;

ii) veekasutuse ja veevarude majandamise parandamine, sealhulgas vee säästmine, veekaitse ja kuivendamine;

iii) ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatud kahju vältimine ning muutuvatele kliimatingimustele kohandatud puu- ja köögiviljasortide ning viljelustavade arendamise ja kasutamise edendamine;

iv) energia säästmise ja -tõhususe ning taastuvenergia kasutamise suurendamine;

v) ökoloogiline pakendamine ainult teadusuuringute ja eksperimentaaltootmise valdkonnas;

vi) bioohutus, loomatervis ning loomade kaitse ja heaolu;

vii) heitkoguste ja jäätmete vähendamine ning kõrvalsaaduste ja jäätmete keskkonnahoidliku kasutamise ja käitlemise parandamine, muu hulgas nende taaskasutamine ja väärimine;

viii) kahjurikindluse suurendamine;

ix) pestitsiidide kasutamise seotud riskide ja mõju vähendamine või veterinaarravimite, sealhulgas antibiootikumide kasutamise vähendamine;

x) elurikkust soodustavate elupaikade loomine ja säilitamine;

b) nõuandeteenused ja tehniline abi, eelkõige seoses säästvate kahjuri- ja haigustõrjemeetoditega, taimekaitsevahendite ja veterinaarravimite säästva kasutamisega ning kliimamuutustega kohanemise ja nende mõju leevendamise;

c) koolitus, sealhulgas juhendamine ja parimate tavade vahetamine;

d) mahepõllumajanduslik või integreeritud tootmine;

e) meetmed, mille eesmärk on suurendada toodete transpordi ning toodete säilitamise jätkusuutlikkust ja tõhusust;

f) müügiesindus, teavitustegevus ja turustamine, sealhulgas meetmed ja tegevused, millega soovitakse eelkõige tõsta tarbijate teadlikkust liidu kvaliteedikavade ja tervisliku toitumise olulisusest, ning turgude mitmekesistamine;

g) liidu ja riiklike kvaliteedikavade rakendamine;

h) jälgitavus- ja sertifitseerimissüsteemide rakendamine, eelkõige lõpptarbijale müüdavate toodete kvaliteedi seire;

i) meetmed kliimamuutuste riski maandamiseks ja kliimamuutustega kohanemiseks.

2. Artikli 41a punktis j osutatud eesmärgi saavutamiseks valib liikmesriik oma ÜPP strateegiakavas artikli 39 punktides a, d, e ja f osutatud sektorites ühe või mitu järgmistest sekkumisliikidest:

- a) ühisfondide loomine, täitmine ja taastäitmine määruse (EL) nr 1308/2013 alusel tunnustatud tootjaorganisatsioonide ja tootjaorganisatsioonide liitude poolt;
- b) investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse, muutes nii turulelastavate tootekoguste juhtimise tõhusamaks;
- c) tootjaorganisatsioonide või nende liikmete toodetud toodete ühine ladustamine, muu hulgas vajadusel toodete ühine töötlemine sellise ladustamise hõlbustamiseks;
- d) viljapuu- või oliiviistanduste taasistutamine, kui see on vajalik pärast taimeterviseiga seotud või fütosanitaarsetel põhjustel kohustuslikku väljajuurimist liikmesriigi pädeva asutuse korraldusel või kohanemiseks kliimamuutustega;
- e) turult kõrvaldamine tasuta jaotamiseks või muuks otstarbeks, kaasa arvatud vajadusel töötlemine turult kõrvaldamise hõlbustamiseks;
- f) saagi toorelt koristamine, mis seisneb teataval maa-alal selliste valmimata turustuskõlbmatute toodete täielikus koristamises, mis ei ole kahjustatud enne toorelt koristamist, ilmastikutingimustest tingitult, haiguse tõttu või muul põhjusel;
- g) saagi koristamata jätmine, mis seisneb käimasoleva tootmistsükli lõpetamises konkreetsel alal, kui toode on hästi arenenud, terve, standardse turustuskvaliteediga, välja arvatud toodete hävitamine ilmastikutingimuste või haiguse tõttu;

- h) saagi- ja toodangukindlustus, mis aitab kaitsta tootjate sissetulekut loodusõnnetustest, halvadest ilmastikutingimustest, haigustest või kahjurite levikust tulenevate kahjude vastu ning millega samal ajal tagatakse, et toetusesaajad võtavad vajalikke riskiennetusmeetmeid;**
- i) muude määruse (EL) nr 1308/2013 alusel tunnustatud tootjaorganisatsioonide ja tootjaorganisatsioonide liitude või üksiktootjate juhendamine;**
- j) kolmandate riikide sanitaar- ja fütosanitaarnõuete rakendamine ja juhtimine liidu territooriumil, et hõlbustada juurdepääsu kolmandate riikide turgudele;**
- k) nõuandeteenused, tehniline abi, koolitus ja parimate tavade vahetamine eelkõige seoses säästvate kahjuritõrjemeetoditega, taimekaitsevahendite ja veterinaarravimite säästva kasutamisega ning organiseeritud kauplemisplatvormide ja kaubabörside kasutamisega hetke- ja futuuriturgudel;**
- l) teavitamise meetmed, mille eesmärk on suurendada tarbijate teadlikkust ja neid teavitada.**

Artikkel 41c

Planeerimine, aruandlus ja tulemuslikkuse kontrollimine ja heakskiitmine rakenduskava tasandil

Olenemata artikli 7 lõike 1 punktist a, artiklitest 88 ja 89, artikli 99 punktides f, g ja h, artikli 100 lõike 2 teise lõigu punktist b ning artiklist 121, viiakse artikli 39 punktides a, d, e ja f osutatud sektorites rakenduskavade kaudu rakendatavate sekkumisliikide planeerimine, aruandlus ja tulemuslikkuse kontrollimine ja heakskiitmine sekkumistasandi asemel ellu nimetatud kavade tasandil ning soovituslikud rahaeraldised, väljundid ja ühikusummad kehtestatakse rakenduskavade tasandil.

2. JAGU

PUU- JA KÖÖGIVILJASEKTOR

Artikkel 42

Eesmärgid puu- ja köögiviljasektoris

Liikmesriigid püüavad artikli 39 punktis a osutatud puu- ja köögiviljasektoris saavutada [...] ühte või mitut artikli 41a punktides a–j sätestatud eesmärki. Artikli 41a punktides g, h ja i sätestatud eesmärgid hõlmavad nii värsked kui ka töödeldud tooteid, samal ajal kui kõnealuse artikli muudes punktides sätestatud eesmärgid hõlmavad üksnes värsked tooteid.

Liikmesriigid tagavad, et sekkumised vastavad artikli 41b kohaselt valitud sekkumisliikidele.

[...]

[...]

Artikkel 43

[...]

[...]

[...]

[...]

Artikkel 44
Rakenduskavad

1. Artiklis **41a** [...] osutatud eesmärgid ning liikmesriikide poolt nende ÜPP strateegiakavadega ette nähtud sekkumisi puu- ja köögiviljasektoris viiakse ellu määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt tunnustatud tootjaorganisatsioonide [...] või tootjaorganisatsioonide liitude heakskiidetud rakenduskavade abil, kohaldades käesolevas artiklis sätestatud tingimusi.
2. Rakenduskavade kestus on vähemalt kolm ja kõige rohkem seitse aastat. [...]

2a. Rakenduskavades järgitakse vähemalt artikli 41a punktides b, e ja f osutatud eesmärgid.

3. Iga valitud eesmärgi puhul kirjeldavad liikmesriigid oma rakenduskavas sekkumisi, mis on valitud liikmesriigi ÜPP strateegiakavas loetletud sekkumiste hulgast.
4. Määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt tunnustatud tootjaorganisatsioonid [...] või tootjaorganisatsioonide liidud **esitavad rakenduskavad** liikmesriikidele heakskiitmiseks **ning rakendavad neid, kui need heaks kiidetakse.**

[...]

6. Tootjaorganisatsioonide liitude rakenduskavad ei hõlma samu sekkumisi kui liikmesorganisatsioonide rakenduskavad. Liikmesriigid käsitlevad tootjaorganisatsioonide liitude rakenduskavasid koos liikmesorganisatsioonide rakenduskavadega.

Sel eesmärgil tagavad liikmesriigid, et:

- a) **ilma et see piiraks artikli 45 lõike 1 punkti b kohaldamist**, rahastatakse tootjaorganisatsioonide liitude rakenduskavade raames tehtavaid sekkumisi täielikult kõnealuse liidu liikmesorganisatsioonide osalustest ja et selline rahastamine tuleb kõnealuste liikmesorganisatsioonide rakendusfondidest;
- b) sekkumised ja nende vastav rahaline osalus on määratletud iga liikmesorganisatsiooni rakenduskavas;
- c) **rakenduskavasid ei rahastata mitmest allikast.**

7. Liikmesriigid tagavad, et:

- a) vähemalt [...] **15 %** rakenduskavade kuludest katavad artikli [...] **41a** punktides [...] **e** ja [...] **f** osutatud eesmärkidega seotud sekkumisi;
 - aa) **kui vähemalt 80 % tootjaorganisatsiooni liikmetest on võtnud ühe või mitu ühesugust põllumajanduse keskkonna- ja kliimaalast kohustust või mahepõllumajanduskohustust, mis on sätestatud käesoleva määruse III jaotise IV peatükis, käsitatakse neid kohustusi punktis a osutatud sekkumistena;**
- [...]
- c) artikli [...] **41b lõike 2** punktides [...] **e**, [...] **f** ja **g** osutatud sekkumisliikide alla kuuluvad sekkumised ei ületa ühte kolmandikku rakenduskavade kogukulust.

Artikkel 45
Rakendusfondid

1. Puu- ja köögiviljasektori tootjaorganisatsioonid [...] või nende liidud võivad moodustada rakendusfondi. Fondi rahastatakse:
 - a) rahaliste osalustega:
 - i) tootjaorganisatsiooni liikmetelt [...] või tootjaorganisatsioonilt endalt või
 - ii) tootjaorganisatsioonide liitudelt kõnealuste liitude liikmete kaudu;
 - b) ELi rahalisest toetusest, mida võib anda tootjaorganisatsioonidele või nende liitudele, kui kõnealused **organisatsioonid või** liidud esitavad rakenduskava.
2. Rakendusfonde kasutatakse üksnes selliste rakenduskavade rahastamiseks, mille liikmesriigid on heaks kiitnud.

Artikkel 46
Liidu rahaline toetus puu- ja köögiviljasektoris

1. Liidu rahaline toetus on võrdne artikli 45 lõike 1 punktis a osutatud tegelikult makstud rahaliste osaluste summaga, kuid mitte suurem kui 50 % tegelikest kuludest.
2. Liidu rahalise toetuse ülempiir on:
 - a) 4,1 % iga tootjaorganisatsiooni turustatud toodangu väärtusest;
 - b) 4,5 % iga tootjaorganisatsioonide liidu turustatud toodangu väärtusest;
 - c) 5 % iga riikidevahelise tootjaorganisatsiooni või riikidevahelise tootjaorganisatsioonide liidu turustatud toodangu väärtusest.

[...]

[...]

[...]

[...]

Neid piirmäärasid võib suurendada 0,5 protsendipunkti võrra, tingimusel et esimeses lõigus sätestatud vastavat protsendimäära ületavat summat kasutatakse üksnes üheks või mitmeks artikli 41a punktides d, e, f, h, i ja j osutatud eesmärkide saavutamiseks seotud sekkumiseks. Tootjaorganisatsioonide liidu, muu hulgas riikidevahelise tootjaorganisatsioonide liidu puhul võib kõnealuseid sekkumisi rakendada liit oma liikmete nimel.

3. Tootjaorganisatsiooni **või tootjaorganisatsioonide liidu** taotlusel suurendatakse lõikes 1 sätestatud 50 % piirmäära 60 %-le ühe rakenduskava või rakenduskava osa kohta, kui [...] **on täidetud** vähemalt [...] **üks** järgmistest tingimustest:
- a) eri liikmesriikides tegutsevad tootjaorganisatsioonid rakendavad sekkumisi artikli [...] **41a** punktides b, [...] e **ja f** osutatud eesmärkide saavutamiseks riikideüleselt;
 - b) üks või mitu tootjaorganisatsiooni on seotud sekkumistega, mida rakendatakse tootmisharudevaheliselt;
 - c) rakenduskava hõlmab üksnes eritoetust nõukogu määrusega (EÜ) nr 834/2007¹⁴ ette nähtud mahepõllumundustoodete tootmiseks;
 - d) määruse (EL) nr 1308/2013 alusel tunnustatud **tootjaorganisatsioon või tootjaorganisatsioonide liit rakendab rakenduskava esimest korda**;
 - e) tootjaorganisatsioonid annavad vähem kui 20 % liikmesriigi puu- ja köögiviljatoodangust;
 - f) tootjaorganisatsioon tegutseb ühes ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud äärepoolseimas piirkonnas;
 - g) rakenduskava hõlmab sekkumisi, mis on ette nähtud artikli [...] **41a** punktides [...] **d, e, [...] f, [...] i** ja **i** osutatud eesmärkide saavutamiseks;

¹⁴ Nõukogu 28. juuni 2007. aasta määrus (EÜ) nr 834/2007 mahepõllumajandusliku tootmise ning mahepõllumajanduslike toodete märgistamise ja määruse (EMÜ) nr 2092/91 kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 189, 20.7.2007, lk 1).

h) rakenduskava rakendab esimest korda kahe või mitme tunnustatud tootjaorganisatsiooni ühinemise tulemusel moodustatud tunnustatud tootjaorganisatsioon.

3a. Lõikes 1 sätestatud 50 % piirmäära suurendatakse 80 %-ni kulude puhul, mis on seotud artikli 41a punktis d osutatud eesmärgiga, kui kõnealune kulu moodustab vähemalt 5 % rakenduskava kuludest.

3b. Lõikes 1 sätestatud 50 % piirmäära suurendatakse 80 %-ni kulude puhul, mis on seotud artikli 41a punktides e ja f osutatud eesmärkidega, kui kõnealune kulu moodustab vähemalt 20 % rakenduskava kuludest.

4. Lõikes 1 sätestatud 50 % piirmäära suurendatakse 100 %-ni järgmistel juhtudel:

- a) puu- ja köögivilja turult kõrvaldamine, mis ei ületa 5 % iga tootjaorganisatsiooni poolt turustatud toodangu kogusest ning kui kõrvaldamine on toimunud järgmisel viisil:
 - i) tasuta jagamine heategevusorganisatsioonidele ja -fondidele, mille liikmesriigid on sel eesmärgil heaks kiitnud, kasutamiseks nende tegevuses selliste inimeste aitamiseks, kellel on siseriikliku õiguse kohaselt õigus saada sotsiaalabi, eelkõige piisavate elatusvahendite puudumise tõttu;
 - ii) tasuta jagamine karistusasutustele, koolidele, riiklikele haridusasutustele, määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 22 osutatud õppeasutustele, laste puhkelaagritele ning liikmesriikide määratud haiglatele ja vanadekodudele; liikmesriigid teevad kõik vajaliku tagamaks, et sel viisil jagatud kogused täiendavad selliste asutuste tavaliselt ostetavaid koguseid;

- b) meetmed, mis on seotud teiste määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt tunnustatud tootjaorganisatsioonide juhendamise ja tingimusel et nimetatud tootjaorganisatsioonid asuvad käesoleva määruse artikli 47 lõikes 2 nimetatud liikmesriikide piirkondades, või üksikute tootjate juhendamise ja.

Artikkel 47

Riiklik rahaline abi

1. Liikmesriikide piirkondades, kus puu- ja köögiviljasektori tootjate organiseerituse tase on liidu keskmisest märkimisväärselt madalam, võivad liikmesriigid anda määruse (EL) nr 1308/2013 alusel tunnustatud tootjaorganisatsioonidele riiklikku rahalist abi, mis moodustab maksimaalselt 80 % artikli 45 lõike 1 punktis a osutatud rahalistest osalustest ja on kuni 10 % mis tahes sellise tootjaorganisatsiooni turustatud toodangu väärtusest. Riikliku rahalise abiga täiendatakse rakendusfondi kaudu toimuvat rahastamist.
2. Liikmesriikide piirkondade puu- ja köögiviljasektori tootjate organiseeritust loetakse liidu keskmisest märkimisväärselt madalamaks, kui keskmine organiseeritus on alla 20 % kolmel järjestikusel aastal enne rakenduskava elluviimist. Organiseerituse taseme arvutamiseks jagatakse puu- ja köögiviljatoodangu väärtus, mis on saadud asjaomases piirkonnas ja turustatud määruse (EL) nr 1308/2013 alusel tunnustatud tootjaorganisatsioonide ja tootjaorganisatsioonide liitude poolt, asjaomases piirkonnas saadud puu- ja köögiviljatoodangu koguväärtusega.

Liikmesriigid, kes annavad riiklikku rahalist abi vastavalt lõikele 1, teavitavad komisjoni lõikes 2 osutatud kriteeriumidele vastavatest piirkondadest ja tootjaorganisatsioonidele antud riiklikust rahalisest toetusest kõnealustes piirkondades.

3. JAGU

MESINDUSSEKTOR

Artikkel 48

Eesmärgid mesindussektoris

Liikmesriigid püüavad saavutada vähemalt ühe artiklis 6 [...] osutatud erieesmärgi mesindussektoris.

Artikkel 49

Sekkumisliigid mesindussektoris ja liidu rahaline toetus

1. Mesindussektoris valib iga liikmesriik oma ÜPP strateegiakavas iga **valitud**, artiklis 6 [...] ette nähtud erieesmärgi puhul ühe või mitu järgmistest sekkumisliikidest:
 - a) mesinikele ja nende organisatsioonidele suunatud **nõuandeteenused**, tehniline abi, **koolitus, teave parimate tavade kohta ja parimate tavade vahetamine, muu hulgas seoses kahjurite ja mesilaste haigustega, eriti varroosi tõrjega;**
 - b) [...] **investeeringud materiaalsesse ja immateriaalsesse põhivarasse ning muud meetmed, sealhulgas järgmistel eesmärkidel:**
 - i) **võitlus** kahjurite ja mesilaste haigustega, eriti varroosi tõrje;
 - ii) **ebasoodsate ilmastikutingimuste tekitatava kahju vältimine ning muutuvatele kliimatingimustele kohandatud majandamistavade arendamise ja kasutamise edendamine;**
 - iii) **mesitarude taasasustamine liidus, muu hulgas mesilaste aretamine;**
 - iv) **rändmesindamise ratsionaliseerimine;**
 - v) **mesindussektori konkurentsivõime ja innovaatsilisuse parandamine;**

[...]

d) meetmed mesindustoodete analüüsimiseks mõeldud laboratooriumide toetamiseks;

[...]

f) koostöö asutustega, kes on spetsialiseerunud mesindust ja mesindustooteid käsitlevate teadusprogrammide rakendamisele;

g) **müügiarendus, teavitustegevus ja turustamine, sealhulgas turujärelevalve ning meetmed, mille eesmärk on eelkõige tõsta tarbijate teadlikkust mesindustoodete kvaliteedist ja tervisliku toitumise olulisusest;**

h) meetmed toodete kvaliteedi parandamiseks.

2. Liikmesriigid põhjendavad oma ÜPP strateegiakavas konkreetsete eesmärkide ja sekkumisliikide valikut. Valitud sekkumisliikide raames **täpsustavad** liikmesriigid sekkumised.
3. Liikmesriigid näevad oma ÜPP strateegiakavas ette omapoolse rahastamise oma ÜPP strateegiakavas valitud sekkumisliikide puhul.
4. [...] Iga liikmesriik **näeb ette summa, mis on vähemalt võrdne artikli 82 lõikes 2 osutatud summaga, ja võib anda täiendavat rahalist toetust kuni 100 % ulatuses kuludest.**
5. Oma ÜPP strateegiakava koostamisel [...] teeb iga liikmesriik [...] **koostööd** mesindusvaldkonna organisatsioonide esindajatega.
6. Liikmesriigid teatavad komisjonile igal aastal oma territooriumil olevate mesitarude arvu.

Artikkel 50
Delegeeritud volitused

Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust käesolevas jaos sätestatud nõudeid täiendavate nõuetega, mis hõlmavad järgmist:

- a) liikmesriikidele artikli 49 lõikega 6 kehtestatud kohustus teatada komisjonile igal aastal oma territooriumil olevate mesitarude arv;
- b) mesitaru määratlus ja tarude arvu arvutamise meetodid;
- c) liidu vähim rahaline toetus kuludesse, mida kantakse artiklis 49 osutatud sekkumisliikide ja sekkumiste rakendamisel.

4. JAGU

VEINISEKTOR

Artikkel 51

Eesmärgid veinisektoris

Artikli 82 lõikes 1 osutatud liikmesriigid püüavad saavutada ühte või mitut järgmist eesmärki veinisektoris:

a) parandada liidu veinitootjate konkurentsivõimet [...]; [...] **kõnealune** eesmärk [...] **on seotud** artikli 6 [...] punktides **b, c** ja [...] h osutatud erieesmärkidega;

aa) edendada tootmissüsteemide säästvust ja vähendada liidu veinisektori keskkonnamõju; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 punktides d–f ja h osutatud erieesmärkidega;

b) tõhustada liidu veiniettevõtete tulemuslikkust ning nende kohandamist turunõudlusele, samuti suurendada nende konkurentsivõimet viinamarjasaaduste tootmisel ja turustamisel, hõlmates energiasäästu, üldist energiatõhusust ja säästvaid protsesse; kõnealused eesmärgid on seotud artikli 6 [...] punktides a–e, g ja h osutatud erieesmärkidega;

c) aidata taastada tasakaalu liidu veinituru pakkumise ja nõudluse vahel, et vältida turukriise; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 [...] punktis a osutatud erieesmärgiga;

d) aidata kaitsta liidu veinitootjate sissetulekut loodusõnnetustest, halvadest ilmastikutingimustest, loomadest, haigustest või kahjurite levikust tulenevate kahjude eest; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 [...] punktis a osutatud eesmärgiga.

- e) suurendada liidu viinamarjasaaduste turustamisvõimalusi ja konkurentsivõimet, eelkõige arendades uuenduslikke tooteid, protsesse ja tehnoloogiaid ning luues lisandväärtust tarneahela kõigis etappides, kaasa arvatud teadmussiirde aspekt; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 [...] punktides a, b, c, e ja i osutatud erieesmärkidega;
- f) **jätkata** [...] veiniproduktide kõrvalsaaduste kasutamist tööstuses, **põllumajanduses** ja energeetikas, tagades liidus veini kvaliteedi ja kaitstes samal ajal keskkonda; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 [...] punktides d ja e osutatud erieesmärkidega;
- g) aidata kaasa tarbijate teadlikkuse suurendamisele veini vastutustundlikust tarbimisest ning liidu veini kvaliteedikavadest; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 [...] punktides b ja i osutatud erieesmärkidega;
- h) parandada liidu viinamarjaveinide konkurentsivõimet kolmandates riikides; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 [...] punktides b ja h osutatud eesmärkidega;
- i) aidata suurendada tootjate vastupidavust turukõikumistele; kõnealune eesmärk on seotud artikli 6 [...] punktis a osutatud eesmärkidega.

Artikkel 52

Sekkumisliigid veinisektoris

1. Artiklis 51 esitatud eesmärkide seast valitud iga eesmärgi saavutamiseks valivad **artikli 82 lõikes 1 osutatud** liikmesriigid oma ÜPP strateegiakavades ühe või mitu järgmistest sekkumisliikidest:
 - a) viinamarjaistanduste ümberkorraldamine ja muutmine, [...] **mis seisneb vähemalt ühes järgnevast:**
 - **sordivahetus, sealhulgas ümberpookimise teel,**

- **viinamarjaistanduste ümberpaigutamine,**

- viinamarjaistanduste taasistutamine, kui see on vajalik pärast taimetervisega seotud või fütosanitaarsetel põhjustel kohustuslikku väljajuurimist liikmesriigi pädeva asutuse korraldusel,

- **viinamarjaistanduste majandamisviiside parandamine, eelkõige täiustatud säästvate tootmissüsteemide kasutuselevõtmine;**

siia alla ei kuulu viinamarjaistanduste tavapärane uuendamine, mis seisneb selles, et kui viinapuud on ealiselt vananenud, istutatakse samale maatükile varasemat viljelussüsteemi kasutades sama viinamarjasort;

- b) **investeeringud** materiaalsesse ja immateriaalsesse [...] **varasse viinamarjakasvatussüsteemides, välja arvatud punktis a sätestatud sekkumisliikidele vastavad tegevused**, töötlemisrajatistesse ja veinitootmise taristusse ning turustusstruktuuridesse ja -vahenditesse;
- c) toorelt koristamine, mis tähendab, et viinamarjakobarad hävitatakse või eemaldatakse täielikult siis, kui need on veel toored, kõrvaldades seega asjaomase ala saagi täielikult; siia alla ei kuulu koristamata jätmine, mis tähendab kaubanduslike viinamarjade viinapuude külge jätmist pärast tavapärase tootmistsükli lõppu;
- d) saagikindlustus loodusõnnetusega võrreldavatest ebasoodsatest ilmastikutingimustest tingitud kahju, halbade ilmastikutingimustest, loomadest, taimahaigustest või kahjurite levikust tulenevate kahjude vastu;
- e) materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud innovatsiooni, mis seisneb veinitootmise uuenduslike toodete [...], **sealhulgas kõrvaltoodetest valmistatud toodete**, protsesside ja tehnoloogiate väljaarendamises, samuti muud investeeringud lisandväärtuse andmiseks kõigis tarneahela etappides, sealhulgas teadmiste vahetamiseks;

- f) veinivalmistamise kõrvalsaaduste destilleerimine, mis toimub kooskõlas määruse (EL) nr 1308/2013 VIII lisa II osa jaos D ette nähtud piiranguid arvestades;
- g) teavitustegevus liikmesriikides seoses liidu veinide vastutustundliku tarbimise soodustamisega ning päritolunimetusi ja geograafilisi tähiseid hõlmavate liidu kvaliteedikavade edendamiseks;
- h) kolmandates riikides toimuv müügiedendustegevus, mis koosneb ühest või enamast järgmisest elemendist:
 - i) avalikud suhted, müügiedendus- või reklaamimeetmed, eelkõige need, mis rõhutavad liidu toodete kõrgeid standardeid, eriti seoses kvaliteedi, toiduohutuse või keskkonnaga;
 - ii) osalemine rahvusvahelise tähtsusega üritustel, messidel või näitustel;
 - iii) teavituskampaaniad, mis tutvustavad eelkõige päritolunimetusi, geograafilisi tähiseid ja mahetootmist hõlmavaid liidu kvaliteedikavasid;
 - iv) uurimused uute turgude kohta, mis on vajalikud turuväljundite laiendamiseks;
 - v) uurimused teavitus- ja müügiedendusmeetmete tulemuste hindamiseks;
 - vi) tehniliste toimikute ettevalmistamine, sealhulgas laboratoorsed testid ja hindamised seoses veinivalmistustavade, fütosanitaar- ja hügieenieeskirjade ning muude kolmandate riikide nõudmistega veinisektori toodete impordile, et hõlbustada juurdepääsu kolmandate riikide turgudele;
- i) ajutine ja vähenev toetus, et katta ühisfondide halduskulusid.

2. **Artikli 82 lõikes 1 osutatud liikmesriigid** põhjendavad oma ÜPP strateegiakavas oma eesmärkide ja sekkumisliikide valikut veinisektoris. Valitud sekkumisliikide raames **täpsustavad** [...] nad sekkumised.
3. Lisaks V jaotises sätestatud nõuetele kehtestavad **artikli 82 lõikes 1 osutatud** liikmesriigid oma ÜPP strateegiakavas valitud sekkumisliikide ja sekkumiste rakendamise ajakava ning üldise rahastamistabeli, milles on esitatud ettenähtud rahaeraldised ja nende kavandatud jaotus valitud sekkumisliikide vahel ja sekkumiste vahel, vastavalt V lisas kehtestatud rahalistele eraldistele.

Artikkel 53

Liidu rahaline toetus veinisektoris

1. Liidu rahaline toetus viinamarjaistanduste ümberkorraldamiseks ja muutmiseks, millele on osutatud artikli 52 lõike 1 punktis a, ei tohi ületada 50 % viinamarjaistanduste ümberkorraldamise ja muutmise tegelikest kuludest või 75 % viinamarjaistanduste ümberkorraldamise ja muutmise tegelikest kuludest vähem arenenud piirkondades **määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 102 lõike 2 punkti a tähenduses**.

Toetust võib tootjatele anda üksnes sekkumise rakendamise tõttu saamata jäänud tulu hüvitise vormis ja osalusena ümberkorraldamis- ja muutmiskuludesse. Tootjatele makstav hüvitis sekkumise rakendamise tõttu saamata jäänud tulu eest võib katta kuni 100 % vastavast kahjumist **ja olla ühes järgmistest vormidest:**

i) uute ja vanade viinapuude üheaegse olemasolu lubamine kuni kolme aasta pikkuse perioodi vältel;

ii) rahaline hüvitis.

2. Liidu rahaline toetus artikli 52 lõike 1 punktis b osutatud investeeringute korral ei tohi ületada järgmisi piirväärtusi:

- a) 50 % rahastamiskõlblikest investeeringukuludest vähem arenenud piirkondades **määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 102 lõike 2 punkti a tähenduses**;
- b) 40 % rahastamiskõlblikest investeeringukuludest muudes kui vähem arenenud piirkondades;
- c) 75 % rahastamiskõlblikest investeeringukuludest äärepoolseimates piirkondades, millele on osutatud ELi toimimise lepingu artiklis 349;
- d) 65 % rahastamiskõlblikest investeerimiskuludest Egeuse mere väikesaartel, mis on määratud kindlaks määruse (EL) nr 229/2013 artikli 1 lõikega 2.

Liidu rahalist toetust antakse esimeses lõigus osutatud maksimumtasemel üksnes mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele komisjoni soovitus 2003/361/EÜ¹⁵ tähenduses; [...] siiski võib seda anda kõikidele ettevõtjatele äärepoolseimates piirkondades, millele on osutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349, ja Egeuse mere väikesaartele, mis on määratud kindlaks määruse (EL) nr 229/2013 artikli 1 lõikes 2.

Ettevõtjate puhul, kes ei ole hõlmatud soovitus 2003/361/EÜ lisa I jaotise artikli 2 lõikega 1 ja milles on vähem kui 750 töötajat või kelle **aastakäive** on väiksem kui 200 miljonit eurot, vähendatakse esimeses lõigus osutatud piirmäärasid poole võrra.

Liidu rahalist toetust ei anta raskustes olevatele ettevõtjatele raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antavat riigiabi käsitlevate liidu suuniste tähenduses¹⁶.

¹⁵ **Komisjoni 6. mai 2003. aasta soovitus mikro-, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate määratlemise kohta** (ELT L 124, 20.5.2003, lk 36).

¹⁶ Komisjoni teatis „Suunised raskustes olevate mittefinantsettevõtjate päästmiseks ja ümberkorraldamiseks antava riigiabi kohta“, 31.7. 2014 (2014/C 249/01).

3. Liidu rahaline toetus toorelt koristamise puhul, millele on osutatud artikli 52 lõike 1 punktis c, ei tohi ületada 50 % selliste otsuste kulude summat, mis on seotud viinamarjakobarate täieliku hävitamise või eemaldamisega ja sellisest hävitamisest või eemaldamisest tuleneva kahjuga.
4. Liidu rahaline toetus artikli 52 lõike 1 punktis d osutatud saagikindlustuse korral ei tohi ületada järgmisi piirväärtusi:
 - a) 80 % kindlustusmaksetest, mille tootjad on tasunud enda kindlustamiseks loodusõnnetustega võrreldavate halbade ilmastikutingimuste põhjustatud kahju vastu;
 - b) 50 % kindlustusmaksetest, mille tootjad on tasunud enda kindlustamiseks:
 - i) punktis a osutatud kahjude ja **muudest** halbade ilmastikutingimustest tulenevate kahjude vastu;
 - ii) loomade tekitatud kahjude ning taimehaigustest või kahjurite levikust tulenevate kahjude vastu.

Liidu rahalist toetust võib saagikindlustuse korral anda juhul, kui asjaomased kindlustushüvitised ei hüvita tootjatele üle 100 % sissetuleku kaotusest, võttes arvesse kõiki tootjatele võimaldatavaid hüvitisi muudest kindlustusriskiga seotud toetuskavadest. Kindlustuslepingutes sätestatakse nõue, et toetusesaajad võtaksid vajalikud riskiennetusmeetmed.

5. Liidu rahaline toetus artikli 52 lõike 1 punktis e osutatud innovatsiooni korral ei tohi ületada järgmisi piirväärtusi:
 - a) 50 % rahastamiskõlblikest investeeringukuludest vähem arenenud piirkondades **määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 102 lõike 2 punkti a tähenduses**;
 - b) 40 % rahastamiskõlblikest investeeringukuludest muudes kui vähem arenenud piirkondades;

- c) 75 % rahastamiskõlblikest investeeringukuludest äärepoolseimates piirkondades, millele on osutatud ELi toimimise lepingu artiklis 349;
- d) 65 % rahastamiskõlblikest investeeringukuludest Egeuse mere väikesaartel, mis on määratud kindlaks määruse (EL) nr 229/2013 artikli 1 lõikega 2.

Liidu rahalist toetust **antakse** esimeses lõigus osutatud maksimummääral üksnes mikro-, väikestele ja keskmise suurusega ettevõtjatele soovitusel 2003/361/EÜ tähenduses; siiski võib seda **anda** kõikidele ettevõtjatele äärepoolseimates piirkondades, millele on osutatud Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 349, ja Egeuse mere väikesaartele, mis on määratud kindlaks määruse (EL) nr 229/2013 artikli 1 lõikes 2.

Ettevõtjate puhul, kes ei ole hõlmatud soovitusel 2003/361/EÜ lisa I jaotise artikli 2 lõikega 1 ja milles on vähem kui 750 töötajat või kelle **aastakäive** on väiksem kui 200 miljonit eurot, vähendatakse esimeses lõigus osutatud toetuse piirmäära poole võrra.

- 6. Liidu rahaline toetus teavitustegevusele ja müügiedendusele, millele on osutatud artikli 52 lõike 1 punktides g ja h, ei tohi ületada 50 % rahastamiskõlblikest kuludest. **Lisaks võivad liikmesriigid maksta riiklikku toetust, mis moodustab kuni 30 % rahastamiskõlblikest kuludest, kuid liidu rahaline toetus ja liikmesriigi toetus koos ei tohi ületada 80 % rahastamiskõlblikest kuludest.**
- 7. Liidu rahalise toetuse veinivalmistamise kõrvalsaaduste destilleerimiseks, millele on osutatud artikli 52 lõike 1 punktis f, peab komisjon kehtestama kooskõlas artikli 54 lõikes 3 sätestatud erieeskirjadega, võttes selleks vastu rakendusaktid, mis on kiidetud heaks vastavalt artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusele.

Artikkel 54

Erinormid liidu rahalise toetuse kohta veinisektoris

1. Asjaomased liikmesriigid tagavad, et liidu rahaline toetus saagikindlustuse korral ei moonuta konkurentsi kindlustusturul.
2. Asjaomased liikmesriigid kehtestavad objektiivsetel kriteeriumidel põhineva süsteemi, millega tagada, et toorelt koristamist ei hüvitata üksikutele veinitootjatele üle artikli 53 lõikes 3 sätestatud piirmäära.
3. **Artikli 52 lõike 1 punktis f osutatud** veinivalmistamise kõrvalsaaduste destilleerimise puhul makstava liidu toetuse summa määratakse kindlaks mahuprotsendi ja toodetud alkoholi hektoliitri kohta. Liidu rahalist toetust ei maksta destilleeritavates kõrvalsaadustes sisalduva alkoholikoguse eest, mis on suurem kui 10 % toodetud veinis sisalduvast alkoholikogusest.

Asjaomased liikmesriigid tagavad, et liidu rahaline toetus veinivalmistamise kõrvalsaaduste destilleerimiseks makstakse destilleerijatele, kes töötlevad destilleerimiseks tarnitud veinivalmistamise kõrvalsaadused vähemalt 92 % alkoholisisaldusega toorpiirituseks.

Liidu rahaline toetus sisaldab kindlasummalist makset, mis on ette nähtud veinivalmistamise kõrvalsaaduste kogumise kulude hüvitamiseks. Selle summa kannab destilleerija tootjale üle juhul, kui viimane kannab kõnealused kulud.

Asjaomased liikmesriigid tagavad, et alkoholi, mis saadakse veinivalmistamise kõrvalsaaduste destilleerimisel, [...] milleks on liidu rahalist toetust antud, kasutatakse üksnes tööstuslikult või energia saamiseks, et vältida konkurentsi moonutamist.

4. Iga asjaomane liikmesriik esitab oma ÜPP strateegiakavas selliste kulude minimaalse osakaalu, mis on ette nähtud keskkonnakaitseks, kliimamuutustega kohanemiseks, tootmissüsteemide ja -protsesside säästvuse edendamiseks, liidu veinisektori keskkonnamõju vähendamiseks, energia säästmiseks ja ülemaailmse energiatõhususe parandamiseks veinisektoris.

5. JAGU

HUMALASEKTOR

Artikkel 55

Eesmärgid ja sekkumisliigid humalasektoris

1. Artikli 82 lõikes 3 osutatud liikmesriik püüab **humalasektoris** saavutada ühte või mitut [...] **artikli 41a punktides a–h ja j kehtestatud eesmärki** [...].

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

2. Artikli 82 lõikes 3 osutatud liikmesriik [...] **valib** oma ÜPP strateegiakavas ühe või mitu artiklis **41b** [...] osutatud sekkumisliiki oma valitud eesmärkide saavutamiseks, nagu on ette nähtud lõikega 1. Valitud sekkumisliikide raames **täpsustab liikmesriik** [...] sekkumised. Artikli 82 lõikes 3 osutatud liikmesriik põhjendab oma ÜPP strateegiakavas oma eesmärkide, sekkumisliikide ja nende eesmärkide saavutamiseks vajalike sekkumiste valikut.

3. Artikli 82 lõikes 3 osutatud liikmesriigi kindlaks määratud sekkumisi rakendavad määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt tunnustatud tootjaorganisatsioonid.

6. JAGU

OLIIVIÕLI- JA LAUAOLIIVISEKTOR

Artikkel 56

Eesmärgid oliiviõli- ja lauaoliivisektoris

Artikli 82 lõikes 4 osutatud liikmesriigid püüavad **oliiviõli- ja lauaoliivisektoris** saavutada ühte või mitut [...] **artikli 41a punktides a, c–g ja j kehtestatud eesmärki** [...].

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

[...]

Artikkel 57

Sekkumisliigid [...] oliiviõli- ja lauaoliivisektoris

1. Artiklis 56 osutatud eesmärkide saavutamiseks valivad artikli 82 lõikes 4 osutatud liikmesriigid oma ÜPP strateegiakavas:

a) ühe või mitu artiklis 41b osutatud sekkumisliiki, kui nad otsustavad sekkumised ellu viia [...] määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt tunnustatud tootjaorganisatsioonide [...] või tootjaorganisatsioonide liitude heakskiidetud rakenduskavade abil, või

b) muudel juhtudel ühe või mitu käesoleva artikli lõikes 2 sätestatud sekkumisliiki.

Liikmesriigid põhjendavad oma ÜPP strateegiakavas konkreetsete eesmärkide ja sekkumisliikide valikut. Valitud sekkumisliikide raames täpsustavad nad sekkumised.

[...] **Punkti a kohaldamisel** kohaldatakse käesoleva määruse artikli **44 lõikeid 2 ja 3–6** ning artiklit **45 mutatis mutandis**.

2. Lõike 1 punktis b osutatud sekkumisliigid on järgmised:

a) oliiviistanduste istutamine, ümberkorraldamine ja muutmine, sealhulgas oliivipuude taasistutamine, kui see on vajalik pärast taimetervisega seotud või fütosanitaarsetel põhjustel kohustuslikku väljajuurimist liikmesriigi pädeva asutuse korraldusel;

- b) materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud töötlemisrajatistesse ja oliiviõli tootmise käitiste taristusse, samuti masinatesse ning turustusstruktuuridesse ja -vahenditesse;**
- c) materiaalsed ja immateriaalsed investeeringud innovatsiooni, mis seisneb oliiviõlisektori uuenduslike toodete ja kõrvaltoodete, protsesside ja tehnoloogiate väljaarendamises, samuti muud investeeringud lisandväärtuse andmiseks kõigis tarneahela etappides, sealhulgas teadmiste vahetamiseks;**
- d) põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostused ning meetmed liikmesriikide täpsustatud traditsiooniliste süsteemide edendamiseks või säilitamiseks seoses istutustiheduse, segakultuuride, terrasside esinemise, välise energiasisendite vähendamise ja suure maastikuväärtusega.**

Artikkel 58

Liidu rahaline toetus

1. Liidu rahaline toetus rahastamiskõlblikele kuludele ei tohi ületada:
- a) 75 % tegelikest kuludest sekkumisteks, mis on seotud artikli **41a** [...] punktides a ja c–f nimetatud eesmärkide saavutamiseks;
 - b) 75 % tegelikest kuludest põhivarasse investeerimisel ja [...] 50 % muudest sekkumistest, mis on seotud artikli **41a** [...] punktis **g** [...] nimetatud eesmärgi saavutamiseks;
 - c) 50 % tegelikest kuludest sekkumisteks, mis on seotud artikli **41a** [...] punktis **i** [...] nimetatud eesmärgi saavutamiseks;

- d) 75 % tegelikest kuludest sekkumisliikide puhul, millele on osutatud artikli **41b** [...] **lõike 1** punktides f ja h, kui rakenduskava rakendatakse vähemalt kolmes kolmandas riigis või mittetootja-liikmesriigis vähemalt kahest tootja-liikmesriigist pärit tootjaorganisatsiooni **või tootjaorganisatsioonide liidu** poolt, ning 50 % tegelikest kuludest, kui selle sekkumisliigi puhul ei ole kõnealune tingimus täidetud.

[...]

3. Liikmesriigid [...] **võivad** tagada **artiklis 45 osutatud rakendusfondide** täiendava rahastamise kuni 50 %-le kuludest, mida liidu rahaline toetus ei kata.

7. JAGU

MUUD SEKTORID

Artikkel 59

Eesmärgid muudes sektorites

[...] Liikmesriigid **võivad valida** [...] **oma ÜPP strateegiakavas need artikli 39 punktis f osutatud sektorid, milles nad rakendavad artiklis 41b sätestatud sekkumisliike. Igas sektoris, mille liikmesriigid valivad, püüavad nad saavutada ühte või mitut artikli 41a punktides a–h ja j sätestatud eesmärki. Liikmesriigid põhjendavad oma sektorite ja eesmärkide valikut.**

[...]

[...]

Artikkel 60

[...]

[...]

Artikkel 60a

Sekkumisliigid muudes sektorites

1. Iga artikli 59 esimese lõigu kohaselt valitud sektori puhul valivad liikmesriigid ühe või mitu artiklis 41b osutatud sekkumisliiki, mida rakendatakse heakskiidetud rakenduskavade abil, mille on koostanud:

 - a) määruse (EL) nr 1308/2013 või lõike 7 alusel puuvillasektoris tunnustatud tootjaorganisatsioonid ja tootjaorganisatsioonide liidud või
 - b) ühistud või muudes, tootjate algatusel moodustatud ja nende kontrolli all olevates koostöövormides osalevad tootjad, keda liikmesriigi pädev asutus on tunnustanud tootjarühmana, kuni nelja-aastaseks üleminekuperioodiks, mis algab heakskiidetud rakenduskava algusest ja lõpeb hiljemalt 31. detsembril 2027.

2. Liikmesriigid kehtestavad tootjarühmana tunnustamise kriteeriumid ja määravad kindlaks lõike 1 punktis b osutatud tootjarühmade tegevused ja eesmärgid, et nimetatud tootjarühmad vastaksid tootjaorganisatsioonidena tunnustamise nõuetele määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 152–154 või artikli 161 kohaselt.
3. Lisaks rakenduskavale koostavad ja esitavad lõike 1 punktis b osutatud tootjarühmad tunnustuskava, et täita kõnealuses punktis osutatud üleminekuperioodi jooksul määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 152–154 või artiklis 161 sätestatud tootjaorganisatsioonina tunnustamise nõudeid.
Tunnustuskavas esitatakse tegevused ja eesmärgid, et tagada edusammude tegemine sellise tunnustuse saamiseks.

Toetus, mis on antud tootjarühmale, keda ei ole üleminekuperioodi lõpuks tunnustatud tootjaorganisatsioonina, tuleb maksta tagasi.

4. Liikmesriigid põhjendavad oma lõikes 1 osutatud sekkumisliikide valikut.
5. Artikli 41b lõike 2 punktides c ning e–h osutatud sekkumisliike ei kohaldata XIII lisas loetletud puuvilla, rapsi- ja rüpsiseemnete, päevalilleseemnete ja sojaubade suhtes.
6. Lõikes 1 osutatud rakenduskavad peavad vastama käesoleva määruse artikli 44 lõigetes 2–6 sätestatud tingimustele.
7. Liikmesriigid, kes otsustavad rakendada artikli 39 punktis f osutatud sekkumisliike puuvillasektoris, tunnustavad puuvillasektori tootjaorganisatsioone ja selliste tootjaorganisatsioonide liite, tuginedes määruse (EL) nr 1308/2013⁴⁷ artikli 152 lõikes 1 ja artiklites 153–156 sätestatud nõuetele ning kasutades seal sätestatud menetlusi. Puuvilla tootjarühmi ja selliste tootjarühmade liite, mida liikmesriigid on tunnustanud Kreeka Vabariigi 1979. aasta ühinemisakti protokollis nr 4 alusel enne käesoleva määruse kohaldatavaks muutumist, käsitatakse käesoleva jao kohaldamisel vastavalt tootjaorganisatsioonide või tootjaorganisatsioonide liitadena.
8. Liikmesriigid tagavad, et artikli 41b lõike 2 punktides e, f ja g osutatud sekkumisliikide toetus ei ületa ühte kolmandikku rakenduskavade kogukulust, nagu on ette nähtud nende ÜPP strateegiakavas.

⁴⁷ EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU 17. DETSEMBRI 2013. AASTA MÄÄRUS (EL) NR 1308/2013, millega kehtestatakse põllumajandustoodete ühine turukorraldus ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrused (EMÜ) nr 922/72, (EMÜ) n 234/79, (EÜ) nr 1037/2001 ja (EÜ) nr 1234/2007 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 671).

Artikel 61

[...]

[...]

[...]

Artikel 62

[...]

Artikkel 63
Liidu rahaline toetus

1. **Artiklis 60a osutatud sekkumisliikide korral** ei ole liidu rahaline toetus [...] suurem kui 50 % tegelikest kuludest. **Ülejäänud osa kuludest kannavad toetusesaajad.**

Liidu rahaline toetus makstakse rakendusfondidele, mille on asutanud määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt tunnustatud tootjaorganisatsioonid või nende liidud või artikli 60a lõike 1 punktis b osutatud tootjarühmad. Selleks kohaldatakse artiklit 45 ja artikli 46 lõiget 1.

- 1a. Lõikes 1 ette nähtud 50 % piirmäära suurendatakse 60 %-le määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt tunnustatud tootjaorganisatsioonide või nende liitude korral esimese viie aasta jooksul pärast tunnustamise aastat.**

2. Liidu rahalise toetuse ülempiir on **10 %** turustatud toodangu väärtusest järgmistel juhtudel:

- ____ iga **artikli 60a lõike 1 punktis a osutatud** tootjaorganisatsioon või tootjaorganisatsioonide liit või

- ____ iga **artikli 60a lõike 1 punktis b osutatud tootjarühm.**

IV PEATÜKK

SEKKUMISLIIGID MAAELU ARENGU EDENDAMISEKS

1. JAGU

SEKKUMISLIIGID

Artikkel 64

Sekkumisliigid maaelu arengu edendamiseks

Käesoleva peatüki kohased sekkumisliigid [...] **seisnevad maksetes või toetustes seoses järgmisega:**

- a) keskkonna-, kliima- ja muud halduskohustused;
- b) looduslikud ja muud piirkondlikust eripärast tulenevad piirangud;
- c) [...] teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevad piirkondlikud ebasoodsad tegurid;
- d) investeeringud;
- e) noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine, [...] põllumajandusettevõtelse stardiabi **ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine;**
- f) riskijuhtimismeetmed;
- g) koostöö;
- h) teadmiste vahetamine ja teavitamine.

Artikkel 65

Keskkonna-, kliima- ja muud halduskohustused

1. Liikmesriigid [...] **lisavad oma ÜPP strateegiakava sekkumismeetmetesse põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostused ning võivad lisada muid halduskohustusi. Nende kohustustega seotud toetusi antakse** käesolevas artiklis sätestatud tingimustel ning [...] ÜPP strateegiakavades täpsustatud viisil.

[...]

[...]

4. Liikmesriigid annavad toetust üksnes põllumajandustootjatele [...] **või** muudele toetusesaajatele, kes võtavad vabatahtlikult halduskohustusi, mida peetakse kasulikuks **ühe või mitme** artiklis 6 [...] sätestatud erieesmärgi saavutamiseks.
5. Käesoleva [...] **artikli** alusel **annavad** liikmesriigid toetust üksnes nende kohustuste täitmiseks, mis:
 - a) on rangemad kui asjaomased kohustuslikud majandamisnõuded ning [...] **HPK** standardid, mis on kehtestatud käesoleva jaotise I peatüki 2. jaos;
 - b) on rangemad kui **asjaomased** väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamise ning loomade heaolu miinimumnõuded ning muud **asjaomased** siseriikliku ja liidu õigusega ette nähtud kohustuslikud nõuded;

- c) on rangemad kui põllumajandusmaa hoidmise tingimused vastavalt käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 punktile a;
- d) erinevad toetuse eraldamisel võetud kohustustest lähtuvalt artiklist 28.
6. Liikmesriigid [...] **määravad kindlaks** [...] **antava toetuse** [...], **võttes aluseks** kohustustega seonduvad **täiendavad** kulud ja saamata jäänud tulu, **arvestades seatud eesmärke**. **Kõnealust toetust antakse igal aastal ja see** võib hõlmata ka [...] tehingukulutusi. Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võivad liikmesriigid anda toetust kindlamääralise toetusena või ühekordse maksena ühiku kohta. [...]
7. Liikmesriigid võivad edendada ja toetada ühiseid kavu ja tulemuspõhiseid toetuskavu, et innustada põllumajandustootjaid **või muid toetusesaajaid** parandama märkimisväärselt keskkonna kvaliteeti suuremas ulatuses [...] **või** mõõdetaval viisil.
8. Kohustused võetakse viieks kuni seitsmeks aastaks. Kui aga on vaja saavutada või säilitada teatavat kavandatud keskkonnaalast kasu, võivad liikmesriigid kehtestada oma ÜPP strateegiakavas teatavat liiki kohustuste jaoks pikema perioodi, sealhulgas nähes ette kõnealuse perioodi iga-aastase pikendamise pärast esialgse perioodi lõppu.
- [...] **Kohustuste puhul, mis on seotud loomade heaoluga, geneetiliste ressursside säilitamise, säästva kasutamise ja arendamisega või mahepõllumajandusele üleminekuga** [...], uute kohustuste puhul, mis võetakse kohe pärast esialgsel perioodil täidetud kohustust, **või muudel nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel** võivad liikmesriigid määrata oma ÜPP strateegiakavades lühema, **vähemalt ühe aasta pikkuse** perioodi.

8a. Liikmesriigid tagavad, et käesolevas artiklis osutatud sekkumisliigi tegevuste jaoks nähakse ette läbivaatamisklausel, et tagada nende tegevuste kohandamine lõikes 5 osutatud selliste asjakohaste kohustuslike standardite, nõuete või kohustuste muutmise korral, millest rangemad need kohustused peavad olema, või selleks, et tagada vastavus lõike 5 punktile d. Kui selline kohandamine ei ole toetusesaajale vastuvõetav, siis kohustus lõpeb ja kohustuse kehtivusaja eest tagasimaksmist ei nõuta. Liikmesriigid tagavad samuti, et läbivaatamisklausel nähakse ette käesolevas artiklis osutatud sellise sekkumisliigi tegevuste jaoks, mis kestavad kauem kui periood 2023-2027, et neid oleks võimalik kohandada järgmise perioodi õigusraamistikuga.

9. Kui käesoleva [...] **artikli** alusel antakse toetust põllumajanduse keskkonna- ja kliimakoostuste jaoks ning kohustuste jaoks, mille eesmärk on kasutusele võtta või säilitada määruses (EÜ) nr 834/2007 määratletud mahepõllumajandusliku tootmise tavadid ja meetodeid ning metsa-, keskkonna- ja kliimateenuseid, kehtestavad liikmesriigid hektari kohta makstava toetuse. **Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel või käesoleva lõikega hõlmamata kohustuste puhul võivad liikmesriigid kohaldada hektarite asemel muid ühikuid.**

[...]

[...]

Artikkel 66

Looduslikud või muud piirkondlikust eripärast tulenevad piirangud

1. Liikmesriigid võivad anda toetust looduslike või muude piirkondlikust eripärast tulenevate piirangute puhul käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel, et aidata kaasa artiklis 6 [...] sätestatud **ühe või mitme** erieesmärgi saavutamisele.
2. [...] **Mis tahes sellist** toetust antakse [...] põllumajandustootjatele määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 32 kohaselt määratud alade eest.

Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel looduslikust või muust piirkondlikust eripärast tingitud piirangutega alad määruse (EL) nr 1305/2013 artiklis 32 sätestatud tingimustel ümber määrata.*

3. Käesoleva [...] **artikli** alusel võivad liikmesriigid anda toetust üksnes selleks, et hüvitada toetusesaajatele täielikult või osaliselt asjaomasel alal looduslike või muude piirkondlikest eripäradest tulenevate piirangutega seonduvad täiendavad kulud ja saamata jäänud tulu.
4. Lõikes 3 osutatud täiendavad kulud ja saamata jäänud tulu arvutatakse seoses looduslike või muude piirkondlikust eripärast tulenevate piirangutega, võrreldes aladega, mida looduslikud ja muud piirkondlikust eripärast tulenevad piirangud ei puuduta.
5. Toetust antakse igal aastal **põllumajandusmaa** hektari kohta.

Artikkel 67

Teatavatest kohustuslikest nõuetest tulenevad piirkondlikud ebasoodsad tegurid

1. Liikmesriigid võivad anda toetust direktiivide 92/43/EMÜ, [...] 2009/147/EÜ või [...] 2000/60/EÜ rakendamise tulenevatest nõuetest tingitud piirkondlike ebasoodsate tegurite puhul käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel, et aidata kaasa artiklis 6 [...] sätestatud **ühe või mitme** erieesmärgi saavutamisele.

* Põhjendust 40 tuleks vastavalt muuta.

2. [...] **Mis tahes selliseid** toetusi [...] **antakse** põllumajandustootjatele [...] **või muudele toetusesaajatele** [...] lõikes 1 osutatud ebasoodsate teguritega hõlmatud alade puhul. **Metsandussektoris antakse toetusi üksnes metsamaa valdajatele, metsamajandajatele ja nende ühendustele.**
3. Ebasoodsate teguritega hõlmatud alade [...] **kindlaksmääramisel** võivad liikmesriigid lisada **ühe või mitu** järgmist ala:
 - a) direktiivide 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ kohaselt määratud Natura 2000 põllumajandus- ja metsaalad;
 - b) muud piiritletud looduskaitsealad, mille puhul põllumajandusele või metsadele kohaldatakse keskkonnapiiranguid seoses direktiivi 92/43/EMÜ artikli 10 rakendamisega, tingimusel et kõnealused alad ei ületa iga ÜPP strateegiakava territoriaalse kohaldamisala kohta 5 % Natura 2000 territoriaalsesse kohaldamisalasse kuuluvatest aladest;
 - c) põllumajandusalad, mis direktiivi 2000/60/EÜ kohaselt kuuluvad veemajanduskavade alla.
4. Käesoleva [...] **artikli** alusel võivad liikmesriigid anda toetust üksnes selleks, et hüvitada toetusesaajatele täielikult või osaliselt asjaomasel alal piirkondlike ebasoodsate teguritega seonduvad täiendavad kulud ja saamata jäänud tulu, **sealhulgas mis tahes tehingukulud.**
5. Lõikes 4 osutatud täiendavad kulud ja saamata jäänud tulu arvutatakse:
 - a) arvestades direktiivides 92/43/EMÜ ja 2009/147/EÜ sätestatud piiranguid seoses ebasoodsate teguritega, mis tulenevad nõuetest, mis on rangemad kui käesoleva määruse käesoleva jaotise I peatüki 2. jaos kehtestatud asjaomased [...] **HPK** standardid, ning põllumajandusmaa hoidmise tingimustest vastavalt käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 punktile a;

- b) arvestades direktiivist 2000/60/EÜ tulenevaid piiranguid seoses ebasoodsate teguritega, mis tulenevad nõuetest, mis on rangemad kui asjaomased kohustuslikud majandamisnõuded, välja arvatud III lisas **esitatud** kohustuslik majandamisnõue [...] **1**, ning [...] **HPK** standardid, mis on kehtestatud käesoleva jaotise I peatüki 2. jaos, ning põllumajandusmaa hoidmise tingimustest vastavalt käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 punktile a.

6. Toetust antakse igal aastal pindala ühe hektari kohta.

Artikkel 68

Investeeringud

1. Liikmesriigid võivad anda toetust investeeringutele käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel.
2. Käesoleva [...] **artikli** alusel võivad liikmesriigid anda toetust üksnes **sellistele investeeringutele** materiaalsetesse ja [...] immateriaalsetesse **varadesse** [...], **mis** aitavad kaasa **ühe või mitme** artiklis 6 osutatud erieesmärgi saavutamisele. [...]

Majapidamiste puhul, mis ületavad liikmesriikide poolt oma ÜPP strateegiakavades kindlaks määratud teatavat suurust, tuleb toetuse saamiseks metsandussektoris esitada metsamajandamiskavas või samaväärses dokumendis sisalduv asjakohane teave kooskõlas metsade säästva majandamise põhimõttega, nagu seda käsitati 1993. aastal toimunud Euroopa metsade kaitset käsitletud ministrite konverentsil.

3. Liikmesriigid koostavad loetelu mittetoetusõiguslikest investeeringutest ja kulukategooriatest, hõlmates vähemalt järgmist:

[...]

- b) toetusõiguste ostmine;
- c) maa ostmine **summa eest, mis moodustab rohkem kui 10 % asjaomase tegevuse rahastamiskõlblikest kogukuludest; rahastamisvahendite puhul kohaldatakse nimetatud ülemmäära lõppsaaajale rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest tehtava makse suhtes või tagatiste puhul laenusumma suhtes, millele tagatis on antud;**
- d) [...] **kariloomade, välja arvatud määruse (EL) nr 2016/1012 artikli 2 punktis 24 määratletud ohustatud tõugude ostmine,** üheaastaste taimede ostmine ja nende istutamine muul eesmärgil kui loodusõnnetuse, **ebasoodsate ilmastikutingimuste või** [...] katastroofi tagajärjel kaotatud põllumajandusliku või metsamajandusliku potentsiaali taastamine;
- e) laenu intressimäär, välja arvatud toetuste puhul, mis on antud intressitoetusena või tagatistasu toetusena;
- f) investeeringud niisutusse, mis ei ole vastavuses direktiivi 2000/60/EÜ artikli 4 lõike 1 kohase veekogude hea seisundi saavutamise **ja säilitamisega,** sealhulgas niisutuse laiendamine, nii et see mõjutab veekogusid, mille olukorda hinnatakse asjaomases veemajanduskavas **kvantiteediga seotud põhjustel** madalama hindega kui hea;
- g) investeeringud **liikmesriikide kindlaks määratud [...] suuremahulistesse** taristutesse, mis ei kuulu **Jühissätete määrusel artiklis 26 sätestatud kogukonna juhitud** kohalikesse arengustrateegiatesse, **välja arvatud lairiba- ja taastuenergiainvesteeringud ning üleujutuste vastu kindlustamise ja rannikualade kaitsega seotud investeeringud;**
- h) investeeringud metsastamise, mis ei ole vastavuses kliima- ja keskkonnavalaste eesmärkidega lähtuvalt säästva metsamajandamise põhimõtetest, mis on välja töötatud üleeuroopalistes metsastamise ja taasmetsastamise suunistes.

Esimese lõigu punkte [...] b, d ja g ei kohaldata, kui toetust antakse rahastamisvahendite kaudu.

Erandina punktist c võib maa ostmine keskkonnakaitseks ja süsinikurikaste muldade säilitamiseks, samuti maa ostmine noorte põllumajandustootjate poolt rahastamisvahendite kasutamise abil olla toetuskõlblik rohkem kui 10 % ulatuses. Rahastamisvahendite puhul kohaldatakse lõppsaajale rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest tehtava makse suhtes või tagatiste puhul laenusumma suhtes, millele tagatis on antud, mis tahes kindlaksmääratud protsendimäära.

Erandina punktist f võib niisutamiseks kavandatud investeeringud muuta rahastamiskõlblikuks, kui keskkonna eelanalüüs näitab, et investeeringuga ei kaasne märkimisväärset negatiivset keskkonnamõju. Sellise keskkonnamõju analüüsi teeb või kinnitab pädev asutus.

4. Liikmesriigid kehtestavad toetusele [...] **ühe või mitu** määra [...], **mis ei ületa** 75 % rahastamiskõlblikest kuludest.

Toetuse [...] määra võib suurendada **maksimaalselt 100 %-ni** järgmiste investeeringute puhul:

- a) metsastamine ja mittetootlikud investeeringud seoses **ühe või mitme** keskkonna- ja kliimaalase erieesmärgiga, mis on esitatud artikli 6 [...] punktides d, e ja f [...], **sealhulgas mittetootlikud investeeringud, mille eesmärk on kaitsta kariloomi kiskjate eest ja teravilja metsloomade, näiteks metssigade tekitatud kahjude eest;**

- b) investeeringud maapiirkonna põhiteenustesse **ja taristusse, mille määravad kindlaks liikmesriigid;**
- c) investeeringud loodusõnnetuste, **ebasoodsate ilmastikutingimuste** või katastroofide tagajärjel kaotatud põllumajandusliku või metsamajandusliku potentsiaali taastamise ning asjakohastesse ennetusmeetmetesse [...];
- d) **mittetootlikud investeeringud, mida toetatakse [ühissätete määrusel] artiklis 26 sätestatud kogukonna juhitud kohaliku arengu strateegiate ning põllumajanduse tootlikkust ja kestlikkust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse tööühma projektide kaudu, nagu on osutatud artikli 71 punktis a;**
- e) **mittetootlikud investeeringud põllumajandus- ja metsandustaristusse, maakorraldusse ja maaparandusse.**

5. Kui liidu õiguse tulemusel kehtestatakse põllumajandustootjatele uued nõuded, võib toetust anda nende nõuete täitmiseks vajalike investeeringute tegemiseks maksimaalselt 24 kuuks alates kuupäevast, mil need nõuded muutusid põllumajandusliku majapidamise jaoks kohustuslikuks.

Artikkel 69

*Noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine, [...] põllumajandusettevõtluse stardiabi **ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine***

1. Liikmesriigid võivad anda toetust noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamiseks, [...] põllumajandusettevõtluse stardiabiks **ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamiseks** käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavas täpsustatud tingimustel, et aidata kaasa **ühe või mitme** artiklis 6 sätestatud erieesmärgi saavutamisele.
2. Käesoleva [...] **artikli** alusel võivad liikmesriigid anda toetust üksnes selleks, et toetada järgmist:
 - a) selliste noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine, kes vastavad tingimustele, **mille liikmesriigid on oma ÜPP strateegiakavas kehtestanud kooskõlas** artikli 4 lõike 1 punktiga e [...];

aa) väikeste põllumajandusettevõtete arendamine, mille määravad kindlaks liikmesriigid;

- b) põllumajandusettevõtelse stardiabi seoses põllumajanduse **või** metsamajandusega või põllumajandusliku majapidamise sissetuleku mitmekesistamisega **mittepõllumajandusliku tegevuse suunas;**
- c) põllumajandusettevõtelse stardiabi **liikmesriikide kindlaks määratud** mittepõllumajanduslikele tegevustele maapiirkondades [...].

3. Liikmesriigid kehtestavad tingimused **käesoleva artikli alusel toetuse taotlemiseks toetusesaajate jaoks vajaliku** äriplaani esitamise ja sisu kohta.
4. Liikmesriigid annavad toetust kindlasummaliste maksete **või rahastamisvahendite vormis või neid kahte kombineerides.** Toetus on piiratud maksimaalselt 100 000 euro suuruse **toetussummaga** ja seda võib [...] **vastavalt objektiivsetele kriteeriumidele eristada.**

Artikkel 70

Riskijuhtimisvahendid

1. Liikmesriigid [...] **võivad anda** toetust riskijuhtimisvahenditele käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel, **tuginedes olukorra tugevuste, nõrkuste, võimaluste ja ohtude analüüsist (SWOT-analüüs) ilmnenuv vajaduste hinnangule.**
2. Käesoleva [...] **artikli** alusel [...] **antava** toetusega [...] **edendatakse** riskijuhtimisvahendeid, mis aitavad [...] põllumajandustootjatel juhtida nende põllumajandustegevusega seotud tootmis- ja sissetulekuriske, mis ei ole nende kontrolli all . [...] **See toetus aitab** kaasa **ühe või mitme** artikliga 6 ette nähtud erieesmärgi saavutamisele.

3. Liikmesriigid võivad anda **toetust eri liiki riskijuhtimisvahenditele vastavalt sellele, kuidas nad vajadusi hindavad, ja** eelkõige [...] **järgmisele**:
- a) rahaline panus kindlustusskeemide maksetesse;
 - b) rahaline panus ühisfondidesse, sealhulgas fondide moodustamise halduskuludeks;
4. **Lõike 3 kohase toetuse andmisel** kehtestavad liikmesriigid järgmised toetuskõlblikkuse tingimused:
- a) toetuskõlblike [...] **riskijuhtimisvahendite** liigid ja toetuse ulatus;
 - b) meetodika, mille alusel arvutada kahjusid ja hüvitamise vajadust põhjustavaid tegureid;
 - c) normid ühisfondide loomise ja haldamise kohta **ning asjakohasel juhul muude toetusõiguslike riskijuhtimisvahendite** kohta.
5. Liikmesriigid tagavad, et toetust antakse üksnes selleks, et katta kahju, **mis ületab künnise, milleks on** vähemalt 20 % keskmisest aastatoodangust või põllumajandustootja sissetulekust eelneva kolmeaastase perioodi või eelneva viieaastase perioodi kolme aasta keskmise alusel, välja arvatud kõige kõrgem ja kõige madalam näitaja.
6. Liikmesriigid kehtestavad toetusele [...] **ühe või mitu** määra [...], **mis ei ületa** 70 % rahastamiskõlblikest kuludest.
7. Liikmesriigid tagavad, et käesoleva artikli kohaste sekkumiste kombineerimise tulemusel muude avaliku või erasektori riskijuhtimise kavadelega ei toimuks ülemäärast hüvitamist.

8. Ilma et see piiraks määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 13 kohaldamist, võib liikmesriik otsustada anda kuni 1 % põllumajandustootjale makstavatest otsetoetustest tingimusel, et seda summat kasutatakse põllumajandustootjate poolt riskijuhtimisvahendisse antava panuse toetamiseks. Sellisel juhul kehtestab liikmesriik oma ÜPP strateegiakavas sätteid, et vältida kõnealuse panuse ülemäärast hüvitamist.

Artikkel 71

Koostöö

1. Liikmesriigid võivad anda toetust koostööks käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel, eesmärgiga:
 - a) ... valmistada ette ja rakendada põllumajanduse tootlikkust ja kestlikkust käsitleva Euroopa innovatsioonipartnerluse töörühma **tegevusi**, millele on osutatud artiklis 114;
[...]
 - b) **valmistada ette ja rakendada** programm „LEADER“, millele on määruse (EL) [ühissätete määrus]* [...] artiklis 25 osutatud kui kogukonna juhitud kohalikule arengule;
 - c) ... edendada **ja toetada** kvaliteedikavasid **ja nende kasutamist põllumajandustootjate poolt** [...];
 - d) **toetada** tootjaorganisatsioone, [...] tootjarühmi **või tootmisharudevahelisi organisatsioone**;
 - e) **toetada** muid koostöövorme.
2. Käesoleva [...] **artikli** alusel võivad liikmesriigid anda toetust üksnes selleks, et edendada koostöövorme, millesse on kaasatud vähemalt kaks [...] **osalejat** ning mis aitavad saavutada **ühte või mitut** artiklis 6 osutatud erieesmärki.

* Eesistujariik teeb samuti ettepaneku muuta põhjendust 45 järgmiselt: „[...] kogukonna toetatud põllumajandus; **kõik** programmi „LEADER“ raames võetavad meetmed; ning tootjarühmade ja tootjaorganisatsioonide moodustamine [...]“.

3. Käesoleva [...] **artikli** alusel võivad liikmesriigid katta kõigi koostöoaspektidega seotud kulud.
4. Liikmesriigid võivad anda toetust üldsummana, mis hõlmab koostöökulusid ning [...] elluviidud tegevuste kulusid, **sealhulgas investeerimiskulusid**, või nad võivad katta üksnes koostöökulud ning kasutada projekti rakendamiseks muude **maaelu arengu valdkonnas rakendatavate** sekkumisliikide, riiklike või liidu toetusvahendite vahendeid. **Kui toetust makstakse üldsummana, tagavad liikmesriigid, et järgitakse asjakohaseid norme ja nõudeid, millega reguleeritakse muude sekkumisliikide alla kuuluvaid sarnaseid maaelu arengu tagamise tegevusi, mis on sätestatud käesoleva määruse artiklites 65, 66, 67, 68, 69, 70 ja 72.**

Programmi „LEADER“ puhul, millele on [ühissätete määrusel] artiklis 25 osutatud kui kogukonna juhitud kohalikule arengule, kehtib erandina esimesest lõigust järgmine:

- a) **toetust antakse määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 28 lõike 1 punkti a kohase ettevalmistava toetuse kõigi rahastamiskõlblike kulude jaoks ning artikli 28 lõike 1 punktide b ja c kohaselt valitud strateegiate rakendamiseks üksnes üldsummana käesoleva artikli alusel ning**
- b) **liikmesriigid tagavad, et järgitakse asjakohaseid liidu norme ja nõudeid, millega reguleeritakse käesoleva määruse artikli 68 kohase investeeringutele suunatud sekkumisi alla kuuluvaid sarnaseid tegevusi.**

[...]

6. Käesoleva sekkumisliigi kaudu ei toeta liikmesriigid koostööd, mis hõlmab üksnes teadusasutusi.
7. Kui tegemist on koostööga põllumajandusettevõtte pärimise raames, võivad liikmesriigid anda toetust ainult pensioniikka jõudnud põllumajandustootjatele **või põllumajandustootjatele, kes jõuavad sellesse ikka kõnealuse tegevuse lõpuks, [...] vastavalt sellele, kuidas liikmesriigid selle oma siseriiklikus õiguses sätestavad.**
8. Liikmesriigid kehtestavad toetuse ülempiiriks maksimaalselt seitse aastat, välja arvatud **programmi „LEADER“ ning** kollektiivsete keskkonna- ja kliimameetmete puhul nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel, et saavutada artikli 6 [...] punktides d, e ja f sätestatud keskkonna- ja kliimaalased erieesmärgid.

Artikkel 72

Teadmiste vahetamine ja teavitamine

1. Liikmesriigid võivad anda toetust [...] teadmiste vahetamiseks ja teavitamiseks **põllumajanduse, metsanduse ning maapiirkondade ettevõtete ja kogukondade alal, samuti looduse, keskkonna ja kliima kaitsmiseks, sealhulgas keskkonnavalase hariduse ja teadlikkuse suurendamise meetmete jaoks** käesolevas artiklis sätestatud ja ÜPP strateegiakavades täpsustatud tingimustel.
2. Käesoleva [...] **artikli** alusel [...] antava **toetusega** võib katta mis tahes selliste asjakohaste meetmete kulusid, millega saab edendada innovatsiooni, [...] koolitust ja nõustamist, **kavade koostamist ja ajakohastamist, uuringuid, samuti** [...] teadmiste ja teabe vahetust ning levitamist, mis aitab saavutada **ühte või mitut** artiklis 6 osutatud erieesmärki.

Nõuandeteenuste osutamiseks antakse toetust ainult juhul, kui need teenused on kooskõlas artikli 13 kolmanda lõiguga.

3. [...]

[...] **Juhul** kui tegemist on [...] nõuandeteenuste alustamisega, võivad liikmesriigid anda kindlasummalist toetust kuni 200 000 eurot. **Nad tagavad, et toetus on ajaliselt piiratud.**

[...]

2. JAGU

Mitme sekkumisliigi puhul kohaldatavad elemendid

Artikkel 73

Tegevuste valimine

1. **Pärast artiklis 111 osutatud seirekomisjoniga konsulteerimist, kehtestab** ÜPP strategiakava korraldusasutus, **piirkondliku tasandi asutused** või [...] määratud vahendusasutused [...] valikukriteeriumid järgmiste sekkumisliikide puhul: investeeringud, noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine, põllumajandusettevõtlaste stardiabi **ja väikeste põllumajandusettevõtete arendamine**, koostöö, teadmiste vahetamine ja teavitamine [...]. **Nimetatud** valikukriteeriumitega tagatakse taotlejate võrdne kohtlemine, rahaliste vahendite tõhusam kasutamine ja toetuse suunamine vastavalt sekkumise eesmärgile.

Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada valikukriteeriumeid selliste investeeringusekkumiste puhul, mis on selgelt suunatud keskkonnanäesmärkidele või mida rakendatakse koos ökosüsteemide taastamise tegevustega.

Erandina esimesest lõigust võib pärast artiklis 111 osutatud seirekomisjoniga konsulteerimist nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel ette näha muu valikumeetodi.

2. Korraldusasutuse, **piirkondliku tasandi asutuste või määratud vahendusasutuste** vastutusala, mis on sätestatud lõikes 1, ei piira kohalike tegevusrühmade ülesandeid, mis on sätestatud määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 27.
3. Lõiget 1 ei kohaldata, kui toetust antakse rahastamisvahendite vormis.

4. **Liikmesriigid võivad otsustada mitte kohaldada** [...] valikukriteeriume [...] tegevuste puhul, mis on saanud kvaliteedimärgise programmi „Horisont 2020“, „Euroopa horisont“ või [...] **LIFE** raames, tingimusel et sellised tegevused on ÜPP strateegiakavaga kooskõlas.

[...]

6. **Tegevus võib toimuda tervikuna või osaliselt väljaspool asjaomast liikmesriiki, sealhulgas väljaspool liitu, tingimusel et tegevus aitab saavutada ÜPP strateegiakava eesmärke.**

Artikkel 74

*Rahastamisvahendeid käsitlevad [...] **er**ieeskirjad*

1. **Määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 52 sätestatud rahastamisvahendite vormis toetust võib anda käesoleva määruse artiklites 68, 69, 70, 71 ja 72 osutatud sekkumisliikide alusel.**

[...]**2.** Kui [...] toetust antakse [...] rahastamisvahendite vormis, kohaldatakse mõisteid „rahastamisvahend“, „finantstode“, „lõppsaaja“, „haldusfond“, „erifond“, „finantsvõimendus“, [...] „kordaja suhe“, „halduskulud“ ja „haldustasud“, mis on määratletud määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 2, ja kõnealuse määruse V jaotise II peatüki 2. jao sätteid.

Lisaks kohaldatakse lõigete [...] **3**–5 sätteid.

[...]

3. Kooskõlas määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 52 lõikega 2 [...] võib käibekapital, sealhulgas eraldiseisev käibekapital, [...] olla **käesoleva määruse artiklites 68, 70, 71 ja 72 osutatud sekkumisliikide raames** rahastamiskõlblik kulu.

Tegevuste puhul, mis kuuluvad ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisalasse, võib käibekapital olla **lõppsaaja tasandil** rahastamiskõlblik kulu, mille brutotoetusekvivalent on kuni 200 000 eurot mis tahes kolme majandusaasta vältel [...].

4. Kui tegevus saab kombineeritud toetust rahastamisvahendite ja toetuste vormis, kohaldatakse [...] kohaldatavat toetuse [...] määra, [...] **mis on sätestatud ÜPP strateegiakavas vastavalt käesoleva määruse artiklitele 68, 69, 70, 71 ja 72, tegevusele antavale kombineeritud toetusele.**

5. Rahastamisvahendi rahastamiskõlblikud kulud võrduvad rahastamisvahendisse makstud rahastamiskõlblike [...] **avaliku sektori kulude** kogusummaga või tagatiste puhul toetusõiguslikkuse perioodi jooksul rahastamisvahendist tagatislepingute [...] **jaoks** eraldatud summaga, kui kõnealune summa vastab järgmisele:

- a) laenude, omakapitali ja kvaasiomakapitali investeeringute puhul maksed lõppsaajatele [...];

- b) tagatislepingute [...] **jaoks** eraldatud, veel välja maksmata või juba välja makstud vahendid, mis on ette nähtud tagatiste võimalikuks realiseerimiseks kahjude eest ning **mis arvutatakse mõistliku riskide eelhindamise alusel ja lähtuvalt** kordaja suhtest, [...] **mis on kindlaks määratud vastavate** alusvarana välja antud uute laenude või lõppsaajatesse tehtud omakapitaliinvesteeringute jaoks;
- c) maksed lõppsaajatele või nende kasuks, kui rahastamisvahendid on kombineeritud liidu muu rahalise toetusega sama rahastamisvahendi tegevusse kooskõlas määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 52 lõikega 5;
- d) rahastamisvahendit rakendavate asutuste haldustasude maksed ja halduskulude tagasimaksed.

Kui rahastamisvahendit rakendatakse järjestikuste programmitöö perioodide jooksul, võib toetust anda lõppsaajatele või nende kasuks, sealhulgas halduskulude ja -tasude katmiseks, tuginedes eelmisel programmitöö perioodil võetud juriidilistele kulukohustustele, kui selline toetus on kooskõlas järgmise programmitöö perioodi rahastamiskõlblikkuse normidega. Sellisel juhul määratakse maksetaotlustes esitatud kulude rahastamiskõlblikkus kindlaks kooskõlas vastava programmitöö perioodi rahastamiskõlblikkuse normidega.

Käesoleva lõike punkti b puhul, [...] **kui tagatistest kasu saav üksus ei ole uusi laene kavandatud summas välja andnud või teinud lõppsaajatesse omakapitali või kvaasiomakapitali investeeringuid lähtuvalt kordaja suhtest, vähendatakse proportsionaalselt rahastamiskõlblikke kulusid.** Kordaja suhte võib läbi vaadata, kui see on põhjendatud turutingimustes vahepeal toimunud muutustega. Sellisel läbivaatamisel ei ole tagasiulatuvat mõju **rahastamiskõlblikele kuludele, mis vastavad nende aluseks oleva toetuse summale, mis on tagasi makstud.**

Käesoleva lõike punkti d puhul, [...] kui asutused, kes rakendavad [...] haldusfondi [...] või erifonde, **valitakse välja** määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 53 lõike [...] **2a** alusel **otselepingu sõlmimise teel**, kohaldatakse [...] halduskulude ja -tasude [...] summa suhtes **kindlat määra**, mis on kuni [...] **10 %** kogusummast, mis on esitatud [...] igas **kõnealuse määruse artikli 30 lõike 4 punktide a ja b kohases maksetaotluses**. **Kõnealune kindel määr on kuni 20 % omakapitali või kvaasiomakapitali investeringutega seotud kogusummast, mis on esitatud igas kõnealuse määruse artikli 30 lõike 4 punkti b kohases maksetaotluses.**

[...] **Käesoleva lõike punkti d kohaldamisel**, kui [...] **haldusfondi või erifonde** rakendavate asutuste valimine toimub võistupakkumise teel kooskõlas kohaldatava õigusega, [...] **määratakse halduskulude ja -tasude summa kindlaks rahastamislepingus, võttes arvesse asjaomase võistupakkumise [...] tulemusi. Sellised halduskulud ja -tasud koosnevad nii baastasust kui ka tulemuspõhisest tasust.**

Kui korraldustasud või nende osa nõutakse sisse lõppsaajatelt, ei deklareerita neid rahastamiskõlblike kuludena.

Artikkel 75

InvestEU kaudu eraldatud [...] EAFRD toetuste kasutamine

1. Liikmesriigid võivad **artiklis 106 osutatud** ÜPP strateegiakava **ettepanekus või artiklis 107 osutatud ÜPP strateegiakava muutmise taotluses määrata kindlaks** summa, **mis tuleb eraldada InvestEU eelarvetagatisse ja InvestEU nõustamiskeskusele** ning [...] nende kaudu. InvestEU-le [...] **eraldatav** summa ei tohi olla suurem kui 5 % EAFRD kogueraldisest [...] **ÜPP strateegiakavva ja seda rakendatakse vastavalt [InvestEU määruses] sätestatud InvestEU normidele.** ÜPP strateegiakavas esitatakse põhjendus InvestEU kasutamise kohta **ning selle panuse kohta artiklis 6 sätestatud ja ÜPP strateegiakava raames välja valitud ühe või mitme [...]erieesmärgi saavutamisse.**

[...]
2. ÜPP strateegiakava muutmise taotluste puhul [...] võib määrata kindlaks üksnes tulevaste aastate vahendid.

[...]
3. Lõikes 1 [...] osutatud summat kasutatakse liikmesriigi osa raames antavasse ELi tagatisse eraldiste tegemisel **ning InvestEU nõustamiskeskuse jaoks [pärast määruse ... [InvestEU määrus] artikli 9 lõikes 2 osutatud osaluslepingu sõlmimist].**

4. Kui [InvestEU määruse] artiklis [9] osutatud osaluslepingut ei ole [...] **nelja kuu jooksul pärast ÜPP strateegiakava heaks kiitva komisjoni otsuse vastuvõtmist** lõikes 1 osutatud ja **artiklis 106 osutatud ÜPP strateegiakavas eraldatud** summas sõlmitud, kasutatakse vastavat summat **pärast liikmesriigi poolt artikli 107 kohase strateegiakava muutmise taotluse esitamist ÜPP strateegiakavas.**
- 4a.** Osalusleping lõikes 1 osutatud summa kohta, mis eraldatakse ÜPP strateegiakava muutmise taotluse alusel, sõlmitakse **ÜPP strateegiakava** [...] muutmis[...] **t heaks kiitva** otsuse vastuvõtmisega üheaegselt.
5. Kui [InvestEU määruse] artikli [9] kohast tagatislepingut ei ole [...] **üheksa** kuu jooksul pärast osaluslepingu heakskiitmist sõlmitud, siis **osalusleping lõpetatakse või seda pikendatakse vastastikusel kokkuleppel.**

Kui liikmesriigi osalemine InvestEU-s lõpeb, nõutakse rahastamise eesmärgil ühisesse eraldisfondi kantud asjaomased summad **sihtotstarbelise sisetuluna määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 21 lõike 5 alusel tagasi** ja liikmesriik esitab [...] taotluse [...] ÜPP strateegiakava muutmiseks, **et kasutada tagasi makstud summasid ja summasid, mis on eraldatud vastavalt lõikele 2 tulevasteks kalendriaastateks.**

Osaluslepingu lõpetamine või muutmise toimub üheaegselt ÜPP strateegiakava muutmist heaks kiitva otsuse vastuvõtmisega hiljemalt 31. detsembril 2026.

6. Kui [InvestEU määruse] artikli [9] kohast tagatislepingut [...] ei rakendata **nõuetekohaselt** [...] nelja aasta jooksul pärast tagatislepingu allkirjastamist, võib liikmesriik taotleda, et summasid, mis on tagatislepingust tulenevalt kulukohustusega seotud, kuid millega ei ole kaetud tagatise aluseks olevaid laene, **omakapitaliinvesteeringuid** või muid riski kandvaid vahendeid, menetletaks vastavalt lõikele 5.
7. InvestEU-le eraldatud [...] summadest tulenevad või nendega seotud vahendid tehakse liikmesriigile kättesaadavaks ja neid kasutatakse **rahastamisvahendi või eelarvelise tagatise vormis lõikes 1 osutatud sama eesmärgi või samade eesmärkide saavutamise toetamiseks.**
- 8. Määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 32 sätestatud kulukohustustest automaatse vabastamise tähtaeg ÜPP strateegiakava summade taaskasutamiseks kooskõlas lõigetega 4, 5 ja 6 algab aastal, mil vastavad eelarvelised kulukohustused võetakse.***

Artikkel 76

Toetusmaksete nõuetekohane ja õige arvutamine

Kui [...] toetus **makstakse** täiendavate kulude ja saamata jäänud tulude alusel kooskõlas artiklitega 65, 66 ja 67, tagavad liikmesriigid, et asjakohased arvutused on nõuetekohased ja õiged ning et nende aluseks on aus, õiglane ja kontrollitav arvutusmeetod. Selleks tee[...] **vad** vajalike eksperditeadmistega asutused, kes on oma ülesannete täitmisel sõltumatud ÜPP strateegiakava rakendamise eest vastutavatest ametiasutustest, arvutused või kinnita[...] **vad**, et arvutused on nõuetekohased ja õiged.

* Tuleks kaaluda, kas on vaja tagada kooskõla ühissätete määruse asjakohaste sätetega, kui nimetatud määruse sõnastus on kindlamalt paigas, vältides igasugust dubleerimist.

Artikkel 77

*[...] **Toetuste vormid***

1. Ilma et see piiraks artiklite 65, 66, 67,[...] **69, 74 ja 75** kohaldamist, võib käesoleva peatüki raames anda toetust järgmistes vormides:
 - a) toetusesaaja poolt tegelikult kantud rahastamiskõlblike kulude hüvitamine;
 - b) ühikuhinnad;
 - c) kindlasummalised maksed;
 - d) kindlamääraline rahastamine.

2. Lõike 1 punktides b, c ja d osutatud vormis antavate toetuste summad määratakse kindlaks ühel alljärgnevatest viisidest:
 - a) ausa, õiglase ja kontrollitava arvutusmeetodiga, mis põhineb:
 - i) statistilistel andmetel, muul objektiivsel teabel või eksperdi hinnangul või
 - ii) toetusesaajate varasemat tegevust käsitlevatel kontrollitud andmetel või
 - iii) üksikute toetusesaajate tavapärase kuluarvestustavade rakendamisel;
 - b) **üksikjuhtumipõhiselt koostatud ja tegevuste valimise eest vastutava asutusega eelnevalt kokku lepitud** eelarveprojektidel;
 - c) kooskõlas kohaldamisnormidega vastavate ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja kindlamääralise rahastamise kohta, mida kohaldatakse liidu poliitikas sarnast tüüpi tegevuste suhtes;
 - d) kooskõlas kohaldamisnormidega vastavate ühikuhindade, kindlasummaliste maksete ja kindlamääralise rahastamise kohta, mida kohaldatakse sarnast tüüpi tegevustega seotud toetuseskeemide suhtes, mida rahastavad täielikult liikmesriigid.

- 3. Liikmesriigid võivad toetusesaajatele anda tingimuslikke toetusi, mis on täielikult või osaliselt tagasi makstavad, nagu on kindlaks määratud toetuse tingimusi käsitlevas dokumendis ja kooskõlas järgmiste tingimustega:**
- a) toetusesaaja teeb tagasimaksed korraldusasutuse ja toetusesaaja poolt kokku lepitud tingimustel;**
 - b) liikmesriigid kasutavad toetusesaaja poolt tagasi makstud vahendeid taas samal ÜPP strateegiakava erieesmärgil enne 31. detsembrist 2029 kas siis tingimuslike toetuste vormis, rahastamisvahendina või muus vormis toetusena. Tagasimakstud summad ja teave nende taaskasutamise kohta lisatakse viimasesse iga-aastasse tulemusaruandesse;**
 - c) liikmesriigid võtavad vajalikud meetmed tagamaks, et kõnealused vahendid hoitakse eraldi kontodel või asjaomaste raamatupidamiskoodide all;**
 - d) liidu vahendid, mille toetusesaajad on mis tahes ajal tagasi maksnud, kuid mida ei ole punktis b osutatud ajavahemiku lõpuks taas kasutatud, makstakse kooskõlas horisontaalmääruse artikliga 32 liidu eelarvesse tagasi.**

Artikkel 78

Delegeeritud volitused maaelu arengu valdkonnas rakendatavate sekkumisliikide jaoks täiendavate nõuete kehtestamiseks

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust seoses täiendavate nõuetega lisaks käesolevas peatükis sätestatud nõuetele, mis hõlmavad tingimusi, mille alusel saada toetust [...] artiklis 65 osutatud halduskohustuste täitmiseks, mis on seotud **geneetiliste ressursside ja loomade heoluga** [...] [...].

IV JAOTIS

FINANTSSÄTTED

Artikkel 79

EAGFist ja EAFRDst rahastatavad kulud

1. EAGFist rahastatakse sekkumisliike, mis on seotud:
 - a) otsetoetustega, mis on sätestatud artiklis 14;
 - b) [...] sekkumistega **teatavates sektorites**, mis on sätestatud III jaotise III peatükis.
2. EAFRDst rahastatakse sekkumisliike, millele on osutatud III jaotise IV peatükis.

Artikkel 80

Kulude rahastamiskõlblikkus

1. Kulud on EAGFi [...] osaluse jaoks rahastamiskõlblikud alates selle aasta 1. jaanuarist, mis järgneb aastale, mil komisjon ÜPP strateegiakava heaks kiidab. **EAFRD kulud on rahastamiskõlblikud alates ÜPP strateegiakava esitamise kuupäevast, kuid mitte varem kui 1. jaanuarist 2023.**
2. Kulud, mis muutuvad rahastamiskõlblikeks ÜPP strateegiakava muutmise tõttu, on EAFRD osaluse saamiseks rahastamiskõlblikud alates kuupäevast, mil komisjonile esitatakse muutmistaotlus, **või alates artikli 107 lõikes 7a osutatud muutmisest teavitamise kuupäevast.**

Erandina **esimesest lõigust ja** artikli 73 lõikest 5 [...] võib selliste erakorraliste meetmete puhul, mis on tingitud loodusõnnetustest, katastroofidest või ebasoodsatest ilmastikutingimustest või liikmesriigi või piirkonna sotsiaalmajanduslike tingimuste olulisest ja järsust muutumisest, näha ÜPP strateegiakavaga ette, et EAFRDst rahastatavate strateegiakava muutmisega seotud kulude rahastamiskõlblikkus võib alata alates kuupäevast, mil kõnealune sündmus toimus.

3. Kulud on EAFRD osaluse saamiseks rahastamiskõlblikud, kui need on kandnud toetusesaaja ja need on makstud 31. detsembriks 2029. Lisaks on kulud EAFRD osaluse saamiseks rahastamiskõlblikud ainult juhul, kui makseasutus maksab asjaomase toetuse tegelikult välja 31. detsembriks 2029.

Liikmesriigid kehtestavad toetusesaaja poolt kantud rahastamiskõlblike kulude alguskuupäeva. Tegevused ei ole rahastamiskõlblikud, kui need on füüsiliselt lõpetatud või täielikult ellu viidud enne, kui taotlus ÜPP strateegiakava raames rahastuse saamiseks on korraldusasutusele esitatud, olenemata sellest, kas kõik seonduvad maksed on tehtud või mitte.

- 4. Mitterahaline osalus ja amortisatsioonikulud võivad olla EAFRD raames toetuse saamiseks kõlblikud, kui on täidetud liikmesriikide poolt kindlaks määratud tingimused.**

Artikkel 81

Rahaeraldised otsetoetustena makstavate sekkumiste liikide puhul

1. Ilma et see piiraks määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 15 kohaldamist, ei tohi selliste otsetoetustena makstavate otsetoetuste liikide, mida võib liikmesriigis käesoleva määruse III jaotise II peatüki kohaselt anda ühe kalendriaasta kohta, ületada kõnealuse liikmesriigi rahaeraldist, mis on kehtestatud IV lisas.

Ilma et see piiraks määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 15 kohaldamist, ei tohi maksimumsumma, mida liikmesriigis võib ühe kalendriaasta jooksul käesoleva määruse III jaotise II peatüki [...] **3.** jao 2. alajao kohaselt ja enne käesoleva määruse artikli 15 kohaldamist toetusena maksta, ületada kõnealuse liikmesriigi rahaeraldist, mis on kehtestatud VI lisas.

Artikli 86 lõigete 5, **6a ja 6b** kohaldamisel on liikmesriigi rahaeraldis, millele on osutatud esimeses lõigus, esitatud VII lisas pärast VI lisas kehtestatud summade mahaarvamist ja enne artikli 15 kohaseid mis tahes ümberpaigutamisi.

2. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse liikmesriikide eraldisi, mis on kehtestatud IV ja VII lisas, et võtta arvesse arenguid seoses antavate otsetoetuste maksimaalse kogusummaga, sealhulgas artiklites 15 ja 90 osutatud ümberpaigutamised, rahaeraldiste ümberpaigutamised, millele on osutatud artikli 82 lõikes 5 ja mis tahes vähendamised, mis on vajalikud artikli 82 lõikes 6 osutatud muude sektorite sekkumisliikide rahastamiseks.

Erandina esimesest lõigust ei võeta VII lisa kohandamisel arvesse artikli 15 kohaseid mis tahes ümberpaigutamisi.

3. Liikmesriigis kalendriaasta kohta eraldatav selliste soovituslike rahaeraldiste summa, millele on osutatud artiklis 88 ja mida makstakse sekkumise kohta otsetoetuste vormis antavate sekkumisliikide puhul, millele on osutatud artiklis 14, võib ületada IV lisas kehtestatud asjaomase liikmesriigi eraldist ÜPP strateegiakavas esitatud sellise maksete hinnangulise vähenemise summa ulatuses, millele on osutatud artikli 100 lõike 2 punkti d teises lõigus.

Artikkel 82

*Rahaeraldised teatavate [...] sekkumisliikide puhul **teatavates sektorites***

1. Liidu rahaline toetus sekkumisliikidele veinisektoris määratakse liikmesriikidele vastavalt V lisale.
2. Liidu rahaline toetus sekkumisliikidele mesindussektoris määratakse liikmesriikidele vastavalt VIII lisale.
3. Saksamaale eraldatav liidu rahaline toetus sekkumisliikidele humalasektoris on 2 188 000 eurot **eelarveaastas, nagu on osutatud määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 33.**

4. Oliiviõli- ja lauaoliivisektoris eraldatakse liidu rahaline toetus sekkumisliikidele järgmiselt:
- a) Kreekale 10 666 000 eurot eelarveaastas, **nagu on osutatud määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 33;**
 - b) Prantsusmaale 554 000 eurot eelarveaastas, **nagu on osutatud määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 33;** ning
 - c) Itaaliale 34 590 000 eurot eelarveaastas, **nagu on osutatud määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 33.**
5. Asjaomased liikmesriigid võivad otsustada oma ÜPP strateegiakavas paigutada kõik lõigetes 3 ja 4 osutatud rahaeraldised ümber oma otsetoetuste eraldisteks. See otsus ei kuulu läbivaatamisele.

Liikmesriikide rahaeraldised, mis on ümber paigutatud otsetoetuste eraldisteks, ei ole lõigetes 3 ja 4 osutatud sekkumisliikide jaoks enam kättesaadavad.

6. Sekkumisliikide puhul muudes sektorites, millele on osutatud III jaotise III peatüki 7. jaos, võivad liikmesriigid otsustada oma ÜPP strateegiakavas kasutada kuni 3 % ulatuses otsetoetusteks ette nähtud ja IV lisas esitatud liikmesriikide eraldisi, olles arvanud neist maha VI lisas esitatud puuvilla jaoks ette nähtud summad.

Liikmesriigid võivad otsustada suurendada esimeses lõigus osutatud protsendimäära kuni 5 %-ni. Sel juhul lahutatakse sellele suurendamisele vastav summa artikli 86 lõike 5 esimeses lõigus sätestatud rahaeraldise ülemmäärast ning seda ei saa enam kasutada eraldisena nimetatud sättes osutatud, tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetuse taoliste sekkumisliikide jaoks.

7. Liikmesriigid võivad vaadata oma lõikes 6 osutatud otsused 202[...]**5**. aastal läbi osana oma ÜPP strateegiakava muutmise taotlusest, millele on osutatud artiklis 107.
8. Heakskiidetud ÜPP strateegiakavas sätestatud summad, mis tulenevad lõigete 6 ja 7 kohaldamisest, on asjaomases liikmesriigis siduvad.

Artikkel 83

Rahaeraldised maaelu arengu sekkumisliikide jaoks

1. Käesoleva määruse alusel antava liidu toetuse kogusumma maaelu arengu sekkumisliikide jaoks ajavahemikul 1. jaanuarist 202[...]**3** kuni 31. detsembrini 2027 on jooksevhindades **60 544 439 600** eurot kooskõlas mitmeaastase finantsraamistikuga aastateks 2021–2027.¹⁸
2. 0,25 % lõikes 1 osutatud vahenditest kasutatakse selleks, et rahastada komisjoni algatusel toimuvat tehnilise abi andmist, millele on osutatud määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 7, sealhulgas Euroopa ühise põllumajanduspoliitika võrgustikku, millele on osutatud käesoleva määruse artikli 113 lõikes 2 [...]. Kõnealused tegevused võivad hõlmata eelnevaid **programmitöö perioode** ja järgnevaid ÜPP strateegiakava perioode.
3. Lõikega 1 ette nähtud summa[...] iga-aastane jaotus liikmesriikide kaupa pärast lõikes 2 osutatud summa mahaarvamist on esitatud IX lisas.

¹⁸ Ettepanek: nõukogu määrus, millega määratakse kindlaks mitmeaastane finantsraamistik aastateks 2021–2027: komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele, COM(2018) 322 final.

4. Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse IX lisa, et vaadata uuesti läbi summade iga-aastane jaotus liikmesriikide kaupa, et võtta arvesse asjaomaseid suundumusi, sealhulgas artiklites 15 ja 90 osutatud ümberpaigutamised, teha tehnilisi kohandusi ilma kogueraldisi muutmata või võtta arvesse mis tahes muid muudatusi, mis on sätestatud õigusaktis pärast käesoleva määruse vastuvõtmist.

Artikkel 84

EAFRD osalus

Komisjoni rakendus[...]otsuses, millega kiidetakse artikli 106 lõike 6 kohaselt heaks ÜPP strategiakava, määratakse kindlaks EAFRD maksimaalne osalus kõnealuses kavas. EAFRD osalus arvutatakse avaliku sektori rahastamiskõlblike kulude summa alusel.

Artikkel 85

EAFRD osaluse määrad

1. ÜPP strategiakavadega kehtestatakse **piirkondlikul või riiklikul tasandil** ühtne EAFRD osaluse määr, mis on kohaldatav kõikidele sekkumistele **ning liikmesriikide algatusel antavale tehnilisele abile, millele on osutatud artiklis 112.**
2. **Erandina lõikest 1** on EAFRD osaluse maksimummäär järgmine:
 - aa) **85 % rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest vähem arenenud piirkondades määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 102 lõike 2 punkti a tähenduses;**
 - a) [...] **80 % rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud** äärepoolseimates piirkondades ja Egeuse mere väikesaartel määruse (EL) nr 229/2013 tähenduses;

[...]

ba) 60 % rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest ülemineku piirkondades määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 102 lõike 2 punkti b tähenduses:*

[...]

d) 43 % rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest muudes piirkondades.

[...]

3. Erandina **lõigetest 1 ja 2 on juhul, kui lõikes 2 osutatud määr on madalam**, EAFRD osaluse maksimummäär järgmine:

aa) 65 % rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest looduslikest või muudest piirkondlikest piirangutest tulenevateks toetusteks artikli 66 alusel;

a) 80 % **rahastamiskõlblikest avaliku sektori kuludest toetusteks** käesoleva määruse artiklite 65 ja 67 **alusel**, käesoleva määruse artiklis 68 osutatud mittetulusate investeeringute toetuseks, Euroopa innovatsioonipartnerluse toetuseks käesoleva määruse artikli 71 **lõike 1 punkti a** alusel ning programmi „LEADER“ toetuseks, millele on määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 25 osutatud kui kogukonna juhitud kohalikule arengule, käesoleva **määruse artikli 71 lõike 1 punkti b alusel**;

b) 100 % selliste tegevuste puhul, mida rahastatakse vahenditest, mis paigutatakse ümber EAFRDsse kooskõlas käesoleva määruse artiklitega 15 ja 90.

4. Minimaalne EAFRD osaluse määr on 20 %.

* Vajalik on hilisem kontroll, kuna ühissätete määrust alles menetletakse.

Artikkel 86

Miinum- ja maksimumrahaeraldised

1. Vähemalt 5 % EAFRD koguosalusest ÜPP strateegiakavas, nagu on esitatud IX lisas, nähakse ette programmile „LEADER“, millele on määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 25 osutatud kui kogukonna juhitud kohalikule arengule.
2. Vähemalt 30 % EAFRD koguosalusest ÜPP strateegiakavas, nagu on esitatud IX lisas, nähakse ette sekkumisteks, millega käsitletakse keskkonna- ja kliimaalaseid erieesmärke, mis on esitatud käesoleva määruse artikli 6 [...] punktides d, e ja f. Esimest lõiku ei kohaldata **ELi toimimise lepingu artiklis 349 osutatud** äärepoolseimate piirkondade suhtes.
3. Kuni 4 % EAFRD koguosalusest ÜPP strateegiakavas, nagu on esitatud IX lisas, võib kasutada liikmesriikide algatusel võetud tehnilise abi meetmete rahastamiseks, millele on osutatud artiklis 112.

EAFRD osalust võib suurendada 6 %-ni selliste ÜPP strateegiakavade puhul, kus maaelu arenguks antava liidu toetuse kogusumma on kuni [...] **1,1** [...] **miliardit** eurot.

Tehniline abi hüvitatakse määruse (EL [...] „Euratom) **2018/1046** [...] artikli 125 lõike 1 punkti e kohase kindlamääralise rahastamisena määruse (EL) nr [horisontaalmäärus] artikli 30 kohaste vahemaksete raames. Kõnealune kindlamääraline rahastamine kujutab endast protsenti ÜPP strateegiakavas tehnilise abi jaoks ette nähtud deklareeritud kogukulust.

4. Iga liikmesriigi puhul peab X lisas kehtestatud miinimumsumma olema ette nähtud selleks, et aidata saavutada erieesmärki [...], mis on sätestatud artikli 6 [...] punktis g. Lähtudes [...] SWOT-analüüsist ning käsitlemist vajavate vajaduste kindlakstegemisest, kasutatakse summat **ühe või mitme** järgneva sekkumisliigi jaoks:

a) täiendav sissetulekutoetus noortele põllumajandustootjatele, mis on sätestatud artiklis 27;

aa) noorte põllumajandustootjate artiklis 68 osutatud investeeringud kõnealusel artiklis sätestatud tingimustel;

b) noorte põllumajandustootjate tegevuse alustamine, millele on osutatud artikli 69 **lõike 2 punktis a.**

5. Tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetuste taoliste sekkumiste puhul, millele on osutatud III jaotise II peatüki [...] **3.** jao 1. alajaos, peab soovitusliku rahaeraldise ülemmäär olema 1[...]**3** % VII lisaga ette nähtud summadest.

Erandina esimesest lõigust võivad liikmesriigid, kes vastavalt määruse (EL) nr 1307/2013 artikli 53 lõikele 4 kasutasid vabatahtliku tootmiskohustusega seotud toetuseks rohkem kui 13 % oma iga-aastasest riiklikust ülemmäärast, mis on sätestatud nimetatud määruse II lisas, otsustada kasutada tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetust rohkem kui 1[...]**3** % ulatuses VII lisaga ette nähtud summast. Saadav protsendimäär ei tohi ületada protsendimäära, mille komisjon on heaks kiitnud vabatahtliku tootmiskohustusega seotud toetuse jaoks 2018. taotlusaasta puhul.

Esimeses lõigus osutatud protsendimäära võib suurendada kuni 2[...] **protsendipunkti** võrra, tingimusel et summa, mis vastab 1[...]**3** % ületavale protsendimäärale, eraldatakse III jaotise II peatüki [...] **3.** jao 1. alajao kohaselt valgurikaste taimede toetusele.

Heakskiidetud ÜPP strateegiakavasse lisatud summat, mis tuleneb esimese, [...] teise **ja kolmanda** lõigu kohaldamisest, [...] **ei tohi ületada**.

Erandina esimeses ja teises lõigus määratud protsendimääradest võivad liikmesriigid otsustada kasutada aastas kuni 3 miljonit eurot tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetuse rahastamiseks.

6. Ilma et see piiraks määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 15 kohaldamist, ei või maksimumsumma, mida võib liikmesriigis enne käesoleva määruse artikli 15 kohaldamist käesoleva määruse III jaotise II peatüki [...] **3.** jao 1. alajao kohaselt kalendriaastal anda, ületada ÜPP strateegiakavas kooskõlas **käesoleva artikli** [...] **lõikega 5** kindlaks määratud summasid.

6a. Liikmesriigid näevad oma ÜPP strateegiakavas kalendriaastateks 2023 ja 2024 ette soovitusliku rahaeraldise III jaotise II peatüki 2. jao 4. alajaos osutatud kliima- ja keskkonnakavadele vähemalt 20 % ulatuses VII lisas sätestatud summadest ja enne artikli 90 lõike 1 teise lõigu punkti b kohaseid mis tahes ümberpaigutamisi.

Kõnealune soovituslik rahaeraldus ei takista liikmesriike:

- **kasutamast selle eraldise vahendeid kooskõlas esimese lõiguga muude sekkumiste vahenditena kooskõlas artikli 88 lõikega 3, kui see on vajalik vahendite kasutamata jätmise vältimiseks, tingimusel et kõik võimalused kasutada vastavaid vahendeid III jaotise II peatüki 2. jao 4. alajaos osutatud kliima- ja keskkonnakavade jaoks on ammendatud; või**

- kandmast vahendeid üle artikli 90 lõike 1 teise lõigu punkti a kohaselt, kui see on vajalik vahendite kasutamata jätmise vältimiseks ning eesmärgiga kasutada vahendeid artiklite 65, 67 ja 68 kohasteks sekkumisteks, kui need sekkumised on suunatud artikli 6 punktides d, e ja f sätestatud keskkonna- ja kliimaalaste erieesmärkide saavutamisele.

6b. Vähemalt 20 % VII lisas 2025., 2026. ja 2027. kalendriaastaks ette nähtud summadest reserveeritakse III jaotise II peatüki 2. jao 4. alajaos osutatud kliima- ja keskkonnakavade jaoks enne artikli 90 lõike 1 teise lõigu punkti b kohaseid mis tahes ümberpaigutamisi.

6c. Kui liikmesriigi poolt artiklite 65, 67 ja 68 kohasteks sekkumisteks reserveeritud summa, mis on seotud artikli 6 punktides d, e ja f sätestatud keskkonna- ja kliimaalaste erieesmärkidega ning kõnealuse artikli punktis i osutatud loomade heaoluga, ületab pärast artikli 90 lõike 1 teise lõigu punkti a osutatud mis tahes ümberpaigutamist 30 % EAFRD koguosalusest, nagu on sätestatud IX lisas, võivad liikmesriigid otsustada võtta lõikes 6a osutatud soovitusliku rahaeraldise või lõikes 6b osutatud summa arvutamisel arvesse kõnealusteks sekkumisteks ette nähtud rahaeraldise ülemäärast summat.

Liikmesriigid võivad kohaldada esimest lõiku tingimusel, et lõikes 6a osutatud minimaalset soovituslikku rahaeraldist või lõikes 6b osutatud miinimumsummat ei vähendata rohkem kui 50 %.

Teises lõigus sätestatud piirangut ei kohaldata liikmesriikide suhtes, kus EAFRD kogupanus mis tahes kalendriaastal artikli 65 kohastesse sekkumistesse moodustab rohkem kui 150 % artiklis 28 osutatud keskkonnakavade jaoks ette nähtud soovituslikust minimaalsest rahaeraldise. Nende liikmesriikide puhul ei vähendata lõikes 6a osutatud minimaalset soovituslikku rahaeraldist või lõikes 6b osutatud miinimumsummat rohkem kui 75 %.

7. Liikmesriigid võivad otsustada kasutada oma ÜPP strateegiakavas teatavat osa EAFRD eraldisest, et toetada ja ajakohastada [LIFE määruse] raames [...] **sätestatud** strateegilisi loodusprojekte ning rahastada põllumajandus- ja maaeluvaldkonna inimeste ja eriti noorte põllumajandustootjate riikidevahelist õpiliikuvust kooskõlas [Erasmuse määrusega].

Artikkel 87

Kliimameetmetega seotud kulude kontrollimine

1. Liikmesriikide esitatud teabe põhjal hindab komisjon poliitika panust kliimamuutustega seotud eesmärkide saavutamisse, kasutades lihtsat ja ühtset metoodikat.
2. Panust kulude kontrollimise sihtväärtuse saavutamisse hinnatakse konkreetse panuse kaalu kohaldamise abil, jaotades panused lähtuvalt sellest, kas toetus annab kliimamuutustega seotud eesmärkide saavutamisse märkimisväärse või mõõduka panuse. Kaal määratakse kindlaks järgmiselt:
 - a) 40 % kuludest jätkusuutlikkuseks antava põhilise sissetulekutoetuse ja täiendava sissetulekutoetuse puhul, millele on osutatud III jaotise II peatüki II jao 2. ja 3. alajaos;
 - b) 100 % kuludest kliima- ja keskkonnakavade puhul, millele on osutatud III jaotise II peatüki II jao 4. alajaos;
 - c) 100 % kuludest sekkumistele, millele on osutatud artikli 86 lõike 2 esimeses lõigus, **välja arvatud punktis d osutatud sekkumised**;
 - d) 40 % kuludest looduslike või muude piirkondlikust eripärast tulenevate piirangute puhul, millele on osutatud artiklis 66.

Artikkel 88

Soovituslikud rahaeraldised

1. Liikmesriigid näevad oma ÜPP strateegiakavas ette soovitusliku rahaeraldise iga sekkumise **ja iga aasta jaoks. [...] See soovituslik rahaeraldis kujutab endast sekkumise oodatava toetuse taset asjaomasel eelarveaastal.**

[...]

3. **Liikmesriikide poolt lõike 1 kohaselt ette nähtud soovituslikud rahaeraldised ei takista liikmesriike kasutamast nendest soovituslikest rahaeraldistest saadud vahendeid muude sekkumiste jaoks ilma artiklis 107 osutatud ÜPP strateegiakava muutmata, tingimusel et järgitakse käesoleva määruse sätteid, eelkõige artikleid 81, 82, 83, 84, 86 ja 89, ning määruse (EL) nr .../... [horisontaalmäärus] sätteid, eelkõige artikli 30 lõike 6 punkti b, ning eeldusel, et:**

- **otsetoetustena makstavateks sekkumisteks ette nähtud rahaeraldisi kasutatakse muudeks otsetoetuste vormis sekkumisteks,**
- **maaelu arengu sekkumisteks ette nähtud rahaeraldisi kasutatakse muudeks maaelu arengut soodustavateks sekkumisteks,**
- **rahaeraldisi sekkumisteks puu- ja köögiviljasektoris, mesindussektoris, veinisektoris, humalasektoris, oliiviõli- ja lauaoliivisektoris kasutatakse ainult muudeks sekkumisteks samas sektoris ning nende kasutamine ei mõjuta heakskiidetud rakenduskavasid, kui see on asjakohane, ning**

- rahaeraldise sekkumiseks artikli 39 punktis f osutatud muudes sektorites kasutatakse sekkumisteks artikli 39 punktis f osutatud ja ÜPP strateegiakavas sätestatud muudes sektorites ning nende kasutamine ei mõjuta heakskiidetud rakenduskavasid.

Esimese taande kohaldamisel võivad liikmesriigid, kes on otsustanud anda põhilist sissetulekutoetust artiklis 19 sätestatud toetusõigustel põhineva jätkusuutlikkuse tagamiseks, lineaarselt suurendada makstavaid summasid proportsionaalselt kalendriaastal aktiveeritud toetusõiguste väärtusega, kui muude sekkumiste väljundid on kavandatust väiksemad. See suurendamine piirdub summaga, mis on vajalik selleks, et vältida vahendite kasutamata jätmist muude sekkumiste puhul.

Artikkel 89

[...] Kavandatud ühikuummad ja kavandatud väljundid

1. [...] Liikmesriigid näevad iga oma ÜPP strateegiakavas sisalduva sekkumise jaoks ette ühe või mitu kavandatud ühikuummat. Kavandatud ühikuumma võib olla ühtne või keskmine, nagu on kindlaks määranud liikmesriigid. „Kavandatud ühtne ühikuumma“ on väärtus, mida eeldatavasti makstakse iga seotud väljundi eest. „Kavandatud keskmine ühikuumma“ on seotud väljundite eest eeldatavasti makstavate erinevate ühikuummade keskmine väärtus.

Määruse [horisontaalmäärus] artikli 63 lõikes 2 osutatud ühtse süsteemiga hõlmatud sekkumiste jaoks kehtestatakse ühtsed ühikuummad, välja arvatud juhul, kui need ei ole sekkumise ülesehitust ja ulatust silmas pidades võimalikud või asjakohased, nagu liikmesriigid on kindlaks määranud. Sellisel juhul nähakse ette keskmised ühikuummad.

1a. Otsetoetustena makstavate sekkumisliikide puhul võivad [...] liikmesriigid näha ette **kavandatud** maksimaalsed või **minimaalsed ühikused või mõlemad iga** sekkumise jaoks **kavandatud** iga ühikuse summa puhul [...].

„Kavandatud minimaalne ühikuse summa“ ja „kavandatud maksimaalne ühikuse summa“ on minimaalne ja maksimaalne ühikuse summa, mida eeldatavasti makstakse seotud väljundite eest.

Kavandatud maksimaalsete või minimaalsete ühikuse summade või mõlemate kehtestamisel võivad liikmesriigid põhjendada neid väärtusi ümberjaotamiseks vajaliku paindlikkusega, et vältida kasutamata vahendeid.

Artikli 121 lõike 4a punktis c osutatud tegelik ühikuse summa võib olla väiksem kui kavandatud ühikuse summa või kavandatud minimaalne ühikuse summa, kui selline summa on ette nähtud, ainult selleks, et vältida ülemääraseid rahaeraldise artikli 81 lõikes 1 osutatud otsetoetuste vormis sekkumisliikide puhul.

[...]

[...]

2. [...] **Keskmete ühikuummade kasutamisel võivad liikmesriigid kehtestada kavandatud maksimaalse keskmise ühikuumma maaelu arengu valdkonnas rakendatavate sekkumisliikide puhul:**

„Kavandatud maksimaalne keskmine ühikuumma“ on maksimaalne summa, mida eeldatavasti keskmiselt makstakse seotud väljundite eest.

3. **Kui sekkumiseks on kehtestatud erinevad ühikuummad, kohaldatakse lõikeid 1a ja 2 kõnealuse sekkumise iga asjakohase ühikuumma suhtes.**

4. **Liikmesriigid näevad ette iga sekkumise jaoks kavandatud iga-aastased väljundid, mis on kvantifitseeritud iga kavandatud ühtse või keskmise ühikuumma kohta. Ühe sekkumise piires võib iga-aastased kavandatud väljundid esitada koondtasandil kõigi ühikuummade või ühikuummade rühma kohta.**

Artikkel 90

Otsetoetuste eraldiste ja EAFRD eraldiste vaheline paindlikkus

1. Artikli 106 lõikega 1 ette nähtud ÜPP strateegiakava ettepanekus võivad liikmesriigid otsustada üle kanda:
- a) kuni [...] **25** % liikmesriigi otsetoetuste eraldisi, mis on ette nähtud IV lisas ja millest on maha arvatud VI lisaga ette nähtud puuvillatoetuse eraldised, kalendriaastateks 202[...]**3**–2026 liikmesriigi EAFRD eraldistesse aastateks 202[...]**4**–2027; või

- b) kuni [...] **25** % eelarveaastateks 202[...]4–2027 liikmesriigile ette nähtud EAFRD eraldisi liikmesriigile IV lisas kindlaks määratud otsetoetustesse kalendriaastateks 202[...]3–2026.

Liikmesriigi otsetoetuste eraldiste EAFRD eraldistesse ülekandmise protsenti, millele on osutatud esimese lõigu **punktis a**, võib suurendada järgmiselt:

- a) kuni 15 protsendipunkti võrra, kui liikmesriigid kasutavad vastavat suurenemist EAFRD rahastatud sekkumistes, et täita artikli 6 [...] punktides d, e ja f osutatud keskkonna- ja kliimaalaseid erieesmärke;
- b) kuni 2 protsendipunkti võrra, tingimusel et liikmesriigid kasutavad vastavat suurenemist vastavalt artikli 86 [...] **lõike 4** punktile b.

Liikmesriikide puhul, kelle otsetoetuste tase hektari kohta on alla 90 % liidu keskmisest, võib esimese lõigu punktis b osutatud liikmesriigi EAFRD eraldise tema otsetoetuste eraldisesse ülekandmise protsendimäära suurendada 30 %-ni. See tingimus on täidetud Bulgaaria, Eesti, Hispaania, Läti, Leedu, Poola, Portugali, Rumeenia, Slovakkia, Soome ja Rootsi puhul.

2. Lõikes 1 osutatud otsustega kehtestatakse lõikes 1 osutatud protsendimäär, mis võib kalendriaastate lõikes erineda.
3. Liikmesriigid võivad vaadata oma lõikes 1 osutatud otsused läbi [...] **üks kord aastas alates** 202[...]5. aastast osana oma ÜPP strateegiakava muutmise taotlusest, millele on osutatud artiklis 107.

V JAOTIS

ÜPP STRATEEGIAKAVA

I PEATÜKK

ÜLDNÕUDED

Artikkel 91

ÜPP strateegiakava

Liikmesriigid koostavad oma ÜPP strateegiakava kooskõlas käesoleva määrusega, et rakendada EAGFi ja EAFRD poolt rahastatavat liidu toetust artiklis 6 sätestatud erieesmärkide saavutamiseks.

Iga liikmesriik koostab kogu oma territooriumi jaoks ühtse ÜPP strateegiakava, võttes arvesse oma põhiseaduslikke ja institutsioonilisi sätteid.

Kui ÜPP strateegiakava elemendid hõlmavad piirkondlikku tasandit, peavad liikmesriigid tagama nende sidususe ja kooskõla riiklikul tasandil kehtestatud ÜPP strateegiakavaga.

Artikli 103 lõikes 2 osutatud SWOT-analüüsi ja artiklis 96 osutatud vajaduste hindamise põhjal kehtestavad **liikmesriigid** oma ÜPP strateegiakavas artiklis 97 osutatud sekkumisstrateegia, milles määratakse kindlaks **asjaomased** mõõdetavad sihtväärtused ja vahe-eesmärgid artiklis 6 sätestatud **asjaomaste** erieesmärkide saavutamiseks. Sihtväärtused [...] määratakse kindlaks **vähemalt** XII lisas esitatud ühiste tulemusnäitajate alusel, **kui see on ÜPP strateegiakava raames sekkumiseks asjakohane. Lisaks võivad liikmesriigid otsustada lisada samal eesmärgil I lisas esitatud mis tahes muu asjakohase tulemusnäitaja või mis tahes muu ÜPP strateegiakava konkreetse tulemusnäitaja.**

Artiklis 97 osutatud sekkumisstrateegia sisaldab ka prognoositud väärtusi seoses asjaomaste liikmesriikide poolt valitud tulemusnäitajatega, mida kasutatakse üksnes rakendamise seireks.

Kõnealuste sihtväärtuste saavutamiseks kehtestavad liikmesriigid III jaotises sätestatud sekkumisliikide alusel oma sekkumised.

Iga ÜPP strateegiakava hõlmab perioodi [...] 202[...]~~3~~–[...] 2027.

Artikkel 92

Suuremad ambitsioonid keskkonna- ja kliimaalaste eesmärkide puhul

1. Liikmesriigid seavad eesmärgiks anda oma ÜPP strateegiakava ja eelkõige artikli 97 lõike 2 punktis a osutatud sekkumisstrateegia elementide abil suurema üldise panuse artikli 6 lõike 1 punktides d, e ja f sätestatud keskkonna-[...] ja kliimaalaste [...] erieesmärkide saavutamisse võrrelduna üldise panusega määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 110 lõike 2 esimese lõigu punktis b sätestatud eesmärgi saavutamisse EAGFi ja EAFRD raames antava toetuste abil ajavahemikul 2014–2020.
2. Iga liikmesriik selgitab olemasoleva teabe põhjal oma ÜPP strateegiakavas, kuidas ta kavatses lõikes 1 sätestatud suurema üldise panuse saavutada. Kõnealune selgitus põhineb asjaomasel tabelil, näiteks artikli 95 lõike 1 punktides a–f ja artikli 95 lõike 2 punktis b osutatud elementidel.

Artikkel 93

[...]

Artikkel 94
Menetlusnõuded

1. Iga liikmesriik koostab ÜPP strateegiakava läbipaistvate menetluste alusel, kooskõlas oma institutsioonilise ja õigusraamistikuga.

[...]

3. Iga liikmesriik* seab [...] sisse partnerluse, mis hõlmab vähemalt järgmisi partnereid:
 - a) asjaomased avalik-õiguslikud asutused, **sealhulgas piirkondliku ja kohaliku tasandi asutused ning samuti keskkonna- ja kliimaküsimustes pädevad asutused;**
 - b) majandus- ja sotsiaalpartnerid;
 - c) asjaomased kodanikuühiskonda esindavad organid ning asjakohasel juhul sotsiaalse kaasatuse, põhiõiguste, soolise võrdõiguslikkuse ja mittediskrimineerimise edendamise eest vastutavad organid.

Liikmesriigid kaasavad kõnealused partnerid ÜPP strateegiakava koostamisse.

4. Liikmesriigid ja komisjon teevad koostööd, et tagada ÜPP strateegiakavade rakendamise tulemuslik koordineerimine, võttes arvesse proportsionaalsuse ja liikmesriikidega koostöö põhimõtteid.

* Lisada põhjendus selgitamaks, et partnerluse võib sisse seada vastavalt liikmesriikide soovile.

II PEATÜKK

ÜPP STRATEEGIAKAVA SISU

Artikkel 95

ÜPP strateegiakavade sisu

1. Kõik ÜPP strateegiakavad sisaldavad **jagusid**[...] järgmise kohta:
 - a) [...] vajaduste hindamine;
 - b) [...] sekkumisstrateegia;
 - c) [...] ühised elemendid mitme sekkumise puhul;
 - d) [...] strateegias sätestatud otsetoetused, sektoripõhised ja maaelu arengu sekkumised;
 - e) sihtväärtuste ja rahastamise kavad;
 - f) [...] juhtimis- ja koordineerimissüsteem;
 - g) [...] ÜPP ajakohastamist tagavad elemendid [...].

[...]
2. Kõik ÜPP strateegiakavad sisaldavad järgmisi lisasid:
 - a) I lisa **direktiivis 2001/42/EÜ osutatud** eelhindamise ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) kohta;
 - b) II lisa SWOT-analüüsi kohta;

- c) III lisa partneritega konsulteerimise kohta;
 - d) **asiakohasel juhul** IV lisa puuvilla eritoetuse kohta;
 - e) V lisa ÜPP strateegiakava kohaldamisala raames ette nähtud täiendava riikliku rahastamise kohta.
3. Üksikasjalikud normid jagude sisu kohta ja ÜPP strateegiakava lisad, millele on osutatud lõigetes 1 ja 2, on sätestatud artiklites 96–103.

Artikkel 96

Vajaduste hindamine

Artikli 95 lõike 1 punktis a osutatud vajaduste hindamine hõlmab järgmist:

- a) artikli 103 lõikes 2 osutatud SWOT-analüüsi kokkuvõtte;
- b) iga artiklis 6 sätestatud konkreetse eesmärgi vajaduste kindlaksmääramine SWOT-analüüsi abil saadud tõendite põhjal [...] **ning nende vajaduste kirjeldus, mida** käsitletakse ÜPP strateegiakavas [...];
- c) artikli 6 [...] punktis a sätestatud erieesmärgi „toetada põllumajandustootja elujõulisust tagavat sissetulekut ja vastupanuvõimet“ puhul riskijuhtimisega seotud vajaduste hindamine;
- d) [...] **asiakohasel juhul** selliste [...] geograafiliste **eripiirkondade** nagu äärepoolseimad piirkonnad [...] vajaduste analüüs;
- e) prioriteetide seadmine [...], sealhulgas tehtud valikute mõistlik põhjendamine, **esitades** vajaduse korral **põhjendused**, miks teatavaid kindlaksmääratud vajadusi ei ole ÜPP strateegiakavas käsitletud või on käsitletud osaliselt.

Artikli 6 [...] punktides d, e ja f osutatud keskkonna- ja kliimaalaste erieesmärkide puhul võetakse hindamisel arvesse XI lisas osutatud õigusaktidest tulenevaid riiklikke keskkonna- ja kliimakavasid.

Kõnealuse hindamise puhul peavad liikmesriigid kasutama [...] uusimaid ja [...] usaldusväärseid andmeid.

Artikkel 97
Sekkumisstrateegia

1. Artikli 95 lõike 1 punktis b osutatud sekkumisstrateegiaga nähakse iga artiklis 6 [...] sätestatud ja ÜPP strateegiakavaga hõlmatud erieesmärgi jaoks ette järgmist:
 - a) sihtväärtus [...] **ja seonduvad vahe-eesmärgid** iga asjakohase, **tulemuslikkuse läbivaatamiseks kasutatava** tulemusnäitaja kohta [...]. Neid sihtväärtusi põhjendatakse vajaduste hindamisega, millele on osutatud artiklis 96. Artikli 6 [...] punktides d, e ja f sätestatud erieesmärkide puhul tuletatakse sihtväärtused käesoleva artikli lõike 2 punktis a [...] esitatud selgituselementide põhjal;
 - aa) prognoositud väärtused iga asjakohase tulemusnäitaja kohta, mida kasutatakse üksnes rakendamise seireks. Neid prognoositud väärtusi põhjendatakse vajaduste hindamisega, millele on osutatud artiklis 96;**
 - b) III jaotises sätestatud sekkumisliikidel põhinevad sekkumised [...] on kavandatud selleks, et käsitleda konkreetset olukorda asjaomases piirkonnas, järgides mõistlikku sekkumisloogikat, mida toetavad artiklis 125 osutatud eelhindamine, artikli 103 lõikes 2 osutatud SWOT-analüüs ja artiklis 96 osutatud vajaduste hindamine;

- c) elemendid, mis näitavad, kuidas **punktis b osutatud** sekkumised võimaldavad sihtväärtusi **saavutada** ning [...] **kas sekkumisteks eraldatud rahalistest vahenditest piisab seatud sihtväärtuste saavutamiseks.**

[...]

2. Sekkumisstrateegia [...] **tõendab** strateegia järjepidevust ning sekkumiste vastastikust täiendavust artiklis 6 [...] sätestatud erieesmärkide puhul, **nähes ette järgmist:**

- a) ülevaade ÜPP strateegiakava keskkonna- ja kliimaalase ülesehituse kohta, milles kirjeldatakse [...], **kuidas** tingimuslikkuse ja **asjaomaste** [...] sekkumistega käsitletakse artikli 6 [...] punktides d, e ja f sätestatud keskkonna- ja kliimaalaseid erieesmärke, samuti viisi, kuidas saavutada artiklis 92 osutatud suuremat üldist panust, **ning selgitus, kuidas kavatsetakse selle abil panustada juba kehtestatud pikaajaliste riiklike sihtväärtuste saavutamisse, mis on sätestatud XI lisas osutatud seadusandlikes vahendites või tulenevad neist;**

[...]

- c) seoses [...] artikli 6 [...] punktis g sätestatud erieesmärgiga esitatakse ülevaade [...] vastavatest sekkumistest ning **ÜPP strateegiakavaga noortele põllumajandustootjatele** kehtestatud eritingimustest, nagu näiteks artikli 22 lõikes 4, artiklites 27 ja 69 ning artikli 71 lõikes 7 esitatud tingimused. Liikmesriigid osutavad eelkõige artikli 86 [...] **lõikele 4**, kui nad esitavad oma rahastamiskava seoses sekkumisliikidega, millele on osutatud artiklites 27 ja 69. Ülevaates esitatakse ka **üldine** selgitus koosmõju kohta riiklike vahenditega, et parandada liidu ja siseriiklike meetmete vahelist kooskõla kõnealusel valdkonnas;
- d) ülevaade sektoriga seotud sekkumistest, sealhulgas III jaotise II peatüki 3. jao 1. alajaos osutatud tootmiskohustusega seotud sissetulekutoetus ja III jaotise III peatükis osutatud [...] sekkumised **teatavates sektorites**, esitades põhjendused, miks asjaomased sektorid on sihikule võetud, sekkumiste loetelu sektorite kaupa, nende vastastikune täiendavus, samuti võimalikud konkreetsed sihtväärtused, mis on seotud III jaotise III peatükis osutatud **teatavate sektorite** [...] sekkumisliikidel põhinevate sekkumistega;
- e) **asjakohasel juhul** selgitus, millised sekkumised [...] on **ette nähtud** tagama sidusa ja integreeritud lähenemise riskijuhtimisele;
- f) **asjakohasel juhul** riiklike ja piirkondlike sekkumiste vaheliste seoste kirjeldus, sealhulgas rahaeraldise jaotamine sekkumise ja fondi kohta.

Artikkel 98

Ühised elemendid mitme sekkumise puhul

Artikli 95 lõike 1 punktis c osutatud mitme sekkumiste puhul ühiseid elemente [...] **käsitlev jagu** peab sisaldama järgmist:

- a) liikmesriikide poolt artikli 4 lõike 1 kohaselt esitatud määratlused **ja tingimused**, samuti miinimumnõuded, mis on esitatud artikli [...] **15a** kohaselt [...] otsetoetuste vormis toimuvaks sekkumiseks;

[...] **aa)** iga III lisas **esitatud** HPK iga standardi puhul kirjeldus, kuidas liidu standardit rakendatakse, sealhulgas järgmised elemendid: kokkuvõte, kuidas standardit põllumajandusettevõttes rakendatakse, territoriaalne ulatus, asjaomaste põllumajandustootjate liik [...] **vastavalt standardile** ning **vajaduse korral kirjeldus, kuidas vastav tava HPK standardi** [...] peamise eesmärgi saavutamisele kaasa aitab;

[...]

- c) kirjeldus, kuidas kasutada tehnilist abi, millele on osutatud [...] artikli 86 lõikes 3 ja artiklis 112, ning [...] artiklis 113 osutatud ÜPP võrgustik[...]e **kirjeldus**;
- d) muu teave rakendamise kohta, eelkõige:
- i) lühikirjeldus toetusõiguste väärtuse loomise ja reservi toimimise kohta, kui seda kohaldatakse;

- ii) **asjakohasel juhul** artiklis 15 osutatud otsetoetuste vähendamise hinnangulise tulemi kasutamine;
- iii) ülevaade EAFRD ja muude maapiirkondades toetust andvate liidu fondide tegevuse kooskõlastamisest, piiritlemisest ja nende vastastikusest täiendavusest [...].

Artikkel 99

Sekkumised

Iga artikli 95 lõike 1 punktis d osutatud strateegias ette nähtud sekkumist **käsitlev jagu** sisaldab järgmist:

- a) sekkumisliik, kuhu sekkumine kuulub;
- b) territoriaalne kohaldamisala;
- c) [...] kõnealuse sekkumise projekt; [...] keskkonna- ja kliimameetmete puhul peab seos tingimuslikkuse nõuetega näitama, et tegevused **on täiendavad ega** kattu;
- d) toetusõiguslikkuse tingimused,

da) vähemalt üks tulemusnäitaja, millele üks sekkumine XII lisas esitatud sekkumiste hulgast kaasa aitab, või kui ükski nimetatud näitajatest ei ole kohaldatav, vähemalt üks I lisas esitatud näitajatest või mis tahes muudest ÜPP strateegiakava konkreetsetest tulemusnäitajatest. Tulemuslikkuse läbivaatamise eesmärgil lisavad liikmesriigid XII lisas esitatud mis tahes muu kohaldatava tulemusnäitaja. Lisaks võivad liikmesriigid otsustada lisada samal eesmärgil I lisas esitatud mis tahes muu asjakohase tulemusnäitaja või mis tahes muu ÜPP strateegiakava konkreetse tulemusnäitaja. Rakendamise seireks lisavad liikmesriigid mis tahes asjakohased I lisas esitatud tulemusnäitajad, mida ei ole lisatud tulemuslikkuse läbivaatamise eesmärgil;

- e) iga sekkumise puhul, mis põhineb käesoleva määruse II lisas loetletud sekkumisliikidel, selgitus, kuidas võetakse arvesse WTO põllumajanduslepingu 2. lisa asjakohaseid sätteid, millele on osutatud käesoleva määruse artiklis 10 ja käesoleva määruse II lisas, ning iga sekkumise puhul, mis ei põhine käesoleva määruse II lisas loetletud sekkumisliikidel, kas ja kui see on nii, siis kuidas järgitakse WTO põllumajanduslepingu artikli 6.5 või 2. lisa asjaomaseid sätteid;
- f) **üks väljundnäitaja ja** iga-aastased kavandatud väljundid sekkumise kohta, [...] **nagu on osutatud artikli 89 lõikes 4;**
- g) iga-aastased kavandatud **ühtsed või keskmised** ühikused, [...] **nagu on osutatud artikli 89 lõikes 1, ja kui see on asjakohane, minimaalne või maksimaalne kavandatud ühikused, nagu on osutatud artikli 89 lõigetes 1a ja 2;**[...]
- ga) selgitus selle kohta, kuidas kavandatud ühikused ja, kui see on asjakohane, kavandatud maksimaalne või minimaalne ühikused või mõlemad, nagu on osutatud artikli 89 lõigetes 1, 1a ja 2, kehtestati;**
- gb)** [...] kui see on kohaldatav [...];
- i) toetuse vorm ja määr;
- ii) toetuse ühikused **de** [...] arvutamise **meetod** ja [...] **selle** sertifitseerimise arvutamine **kooskõlas** artikliga 76;
- [...]
- [...]

- h) [...] iga-aastased rahalised eraldised sekkumiseks, nagu on osutatud artiklis 88. Kui see on asjakohane, tuleb esitada toetusteks kavandatud summade jaotus ja rahastamisvahenditeks kavandatavad summad;
- i) märge selle kohta, kas sekkumine jääb väljapoole ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisala ja kuulub riigiabi hindamise alla.

Artikkel 100

Sihtväärtus ja rahastamiskavad

1. Artikli 95 lõike 1 punktis e osutatud sihtväärtuste kava koosneb kokkuvõtvast tabelist, milles on esitatud artikli 97 [...] punktis a osutatud sihtväärtused **ja vahe-eesmärgid**.
2. Artikli 95 lõike 1 punktis e osutatud rahastamiskava sisaldab [...] **ülevaatlikku tabelit järgmise kohta:**
 - a) liikmesriikide eraldised otsetoetustena makstavatesse sekkumisliikidesse, millele on osutatud artikli 81 lõikes 1, veinisektori sekkumisliikidesse, millele on osutatud artikli 82 lõikes 1, mesindussektori sekkumisliikidesse, millele on osutatud artikli 82 lõikes 2, ning maaelu arengu sekkumisliikidesse, millele on osutatud artikli 83 lõikes 3;
 - b) **punktis a osutatud** summad, mis paigutatakse ümber otsetoetustena makstavate sekkumisliikide ja maaelu arenguks ette nähtud sekkumisliikide vahel kooskõlas artikliga 90, ning mis tahes mahaarvamised liikmesriigi eraldistest otsetoetustena makstavatesse sekkumisliikidesse, et teha summad kättesaadavaks muude sektorite sekkumisliikide jaoks, millele on osutatud III jaotise III peatüki VII jaos, kooskõlas artikli 82 lõikega **6**;

c) liikmesriigi eraldised sekkumisliikidele oliiviõlisektori [...], millele on osutatud artikli 82 lõikes 4, ja humalasektori [...] puhul, millele on osutatud artikli 82 lõikes 3, ning juhul, kui kõnealuseid sekkumisliike ei rakendata, siis otsus lisada vastavad eraldised artikli 82 lõike 5 kohaselt liikmesriigi otsetoetusteks eraldatud vahenditesse;

ca) asjakohasel juhul liikmesriikide EAFRD eraldiste ümberpaigutamise programmi „InvestEU“ toetusteks kooskõlas käesoleva määruse artikliga 75 või määruse (EL) [LIFE-määrus] või määruse (EL) [Erasmuse määrus] alusel kooskõlas käesoleva määruse artikli 86 lõikega 7.

Lisaks esimesele lõigule esitatakse üksikasjalikus rahastamiskavas iga eelarveaasta kohta ja liikmesriigi maksete tegemise prognoosidena väljendatuna järgmised tabelid, mis on kooskõlas artikli 99 punktidega f ja h:

[...]a) liikmesriigi eraldiste jaotus otsetoetuste vormis sekkumisliikide puhul pärast **esimese lõigu** punktides b ja c osutatud ümberpaigutamist; jaotus peab põhinema soovituslikel rahaeraldistel sekkumisliigi ja sekkumis[...]e kaupa, täpsustades kavandatud väljundid, **kavandatud** keskmised või ühtsed ühikused ning, **kui see on asjakohane, kavandatud maksimaalse või minimaalse ühikuse summa või mõlemad iga sekkumise puhul**, nagu on osutatud artikli 89 **lõigetes 1 ja 1a**. Vajaduse korral peab jaotus sisaldama toetusõiguste reservi summat.

Toetuste vähendamisest tulenevad hinnangulised summad, **millele on osutatud artiklis 15**, täpsustatakse.

Võttes arvesse artiklis 15 ja artikli 81 lõikes 3 osutatud toetuste vähendamisest tuleneva **hinnangulise** summa kasutamist, kehtestatakse kõnealused soovituslikud rahaeraldised, nendega seotud kavandatavad väljundid ning vastavad **kavandatud** keskmised või ühtsed ühikused enne toetuste vähendamist;

[...] **b)** III jaotise III peatükis [...] osutatud [...] sekkumisliikide alla kuuluvate eraldiste jaotus sekkumiste kaupa, näidates ära kavandatud väljundid [...];

[...] **c)** **liikmesriigi** maaelu arengu eraldiste jaotus pärast ümberpaigutamist otsetoetustesse ja otsetoetustest, nagu on täpsustatud punktis b, sekkumisi ja sekkumise kaupa, sealhulgas ajavahemiku kogusumma, näidates ära ka kohaldatava EAFRD osaluse määra, jaotatuna vajaduse korral sekkumise ja piirkonna kaupa. Kui vahendid paigutatakse otsetoetuste alt ümber, tuleb täpsustada, millist sekkumist (milliseid sekkumisi) või selle osa ümberpaigutatavast vahendist rahastatakse. Selles tabelis täpsustatakse ka kavandatud väljundid sekkumise kohta ning **kavandatud keskmised või ühtsed ühikusummad, samuti, kui see on asjakohane, maksimaalsed kavandatud keskmised ühikusummad, nagu on osutatud artikli 89 lõigetes 1 ja 2.** [...] **Vajaduse korral kantakse tabelisse ka** rahastamisvahendite jaoks kavandatud toetuste ja summade jaotus. Täpsustatakse ka tehnilise abi summad;

[...]

ca) nende sekkumiste näitajad, millega panustatakse minimaalsete kulutuste nõudesse, mis on sätestatud artiklis 86.

[...]

Artikkel 101

Juhtimis- ja koordineerimissüsteemid

Artikli 95 lõike 1 punktis f osutatud juhtimis- ja koordineerimissüsteeme [...] käsitlev **jagu** peab sisaldama järgmist:

- a) kõigi määruse (EL) [horisontaalmäärus] II jaotise II peatükis osutatud juhtorganite, **samuti artiklis 110 osutatud korraldusasutuse ning piirkondliku tasandi asutuste kindlaksmääramine;**
- b) [...] **artikli 110 lõikes 4** [...] osutatud [...] vahendusasutuste kindlaksmääramine ja roll;
- c) teave määruse (EL) [horisontaalmäärus] IV jaotises osutatud kontrollisüsteemide ja karistuste kohta, sealhulgas:
 - i) määruse (EL) [horisontaalmäärus] IV jaotise II peatükis osutatud ühtne haldus- ja kontrollisüsteem;
 - ii) määruse (EL) [horisontaalmäärus] IV jaotise IV peatükis sätestatud tingimuslikkuse kontrolli- ja karistussüsteem;
 - iii) kontrollimiste eest vastutavad pädevad kontrolliasutused;
- d) [...] **ülevaade** seire- ja aruandlusstruktuuridest.

Artikkel 102

Ajakohastamine

Artikli 95 lõike 1 punktis g osutatud ÜPP ajakohastamist tagavaid elemente [...] käsitlevas **jaos** tuuakse esile ÜPP strateegiakava elemendid, millega toetatakse põllumajandussektori ja ÜPP kaasajastamist ning mis peavad sisaldama eelkõige järgmist:

- a) ülevaade sellest, kuidas ÜPP strateegiakava aitab saavutada sektoriülest üldeesmärki, mis on seotud **põllumajanduses ja maapiirkondades** teadmiste edendamise ja jagamisega, innovatsiooni ja digiüleminekuga ning nende kasutuselevõtu ergutamise, millele on osutatud artikli 5 teises lõigus, eelkõige [...] **kirjeldus selle kohta, mil viisil on korraldatud põllumajanduse teadmus- ja innovatsioonisüsteem (AKIS), milline on artiklis 13 osutatud nõuandeteenuste ning teadusasutuste ja artiklis 113 osutatud ÜPP võrgustike koostöö nõustamise, teadmiste ja innovatsiooniteenuste pakkumisel ning mil viisil on artikli 72 alusel toetatavad meetmed kaasatud AKISesse;**

[...]

[...]

- b) kirjeldus sellest, **mil viisil kasutatakse** [...] digitehnoloogiat [...] **põllumajanduses ja maapiirkondades** ÜPP strateegiakava tulemuslikkuse ja tõhususe parandamise eesmärgil.

Artikkel 103

Lisad

1. Artikli 95 lõike 2 punktis a osutatud ÜPP strateegiakava I lisa sisaldab kokkuvõtet artiklis 125 osutatud eelhindamise peamistest tulemustest ja keskkonnamõju strateegilist hindamist [...], millele on osutatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis 2001/42/EÜ,¹⁹ samuti selgitust, kuidas neid on käsitletud, või põhjendust, miks neid ei ole arvesse võetud, ning linki täielikule eelhindamisaruandele ja KSH aruandele.

¹⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. juuni 2001. aasta direktiiv 2001/42/EÜ teatavate kavade ja programmide keskkonnamõju hindamise kohta (EÜT L 197, 21.7.2001, lk 30).

2. Artikli 95 lõike 2 punktis b osutatud ÜPP strateegiakava II lisa sisaldab ÜPP strateegiakavaga hõlmatud piirkonna hetkeolukorra SWOT-analüüsi.

SWOT-analüüs põhineb ÜPP strateegiakavaga hõlmatud piirkonna hetkeolukorral ning sisaldab iga artikliga 6 [...] ette nähtud erieesmärgi puhul ÜPP strateegiakavaga hõlmatud ala hetkeolukorra täielikku kirjeldust, mis põhineb ühistel taustanäitajatel ning muul kvantitatiivsel ja kvalitatiivsel ajakohastatud tabelil, nagu uuringud, varasemad hindamisaruanded, sektorianalüüs ja varasematest kogemustest saadud õppetunnid.

Asjakohasel juhul sisaldab SWOT-analüüs territoriaalsete aspektide analüüsi, tuues esile eelkõige sihipärase sekkumistega hõlmatud piirkonnad, ning sektoripõhiste aspektide analüüsi, eelkõige selliste sektorite puhul, kus kohaldatakse konkreetseid sekkumisi [...] või valdkondlikke programme.

[...]

[...]

Artikli 6 [...] punktides d, e ja f sätestatud erieesmärkide puhul lähtutakse SWOT-analüüsis XI lisas osutatud õigusaktidest tulenevatest riiklikest kavadest.

Artikli 6 [...] punktis g sätestatud erieesmärgi „olla atraktiivne noorte põllumajandustootjate jaoks“ puhul sisaldab SWOT-**analüüs** lühikest analüüsi maa kättesaadavuse, maaomandi liikuvuse ja maa ümberkorraldamise, rahastamise ja krediidi kättesaadavuse ning teadmistele ja nõuannetele juurdepääsu kohta.

Artikli 5 teise lõiguga ette nähtud valdkonnaülese üldeesmärgi osas, mis on seotud teadmiste edendamise ja jagamisega, innovatsiooni ja digiüleminekuga ning nende kasutuselevõtu ergutamise, sisaldab SWOT-analüüs samuti asjakohast teavet AKISE ja sellega seotud struktuuride toimimise kohta.

3. Artikli 95 lõike 2 punktis c osutatud ÜPP strateegiakava III lisa sisaldab partnerite konsultatsioonide tulemusi ja lühikirjeldust selle kohta, kuidas konsultatsioon toimus.
4. **Kui see on asjakohane**, esitatakse artikli 95 lõike 2 punktis d osutatud ÜPP strateegiakava IV lisas lühike kirjeldus puuvilla eritoetuse kohta ja selle täiendavuse kohta muude ÜPP strateegiakavaga hõlmatud sekkumistega.
5. Artikli 95 lõike 2 punktis e osutatud ÜPP strateegiakava V lisa hõlmab järgmist:
 - a) ÜPP strateegiakavaga ette nähtud täiendava riikliku rahastamise lühike kirjeldus, sealhulgas summad [...] **sekkumiste** kaupa ja märke vastavuse kohta käesoleva määruse nõuetele; **ning**

[...]

- c) mäрге selle kohta, kas kõnealune täiendav riiklik rahastamine jääb väljapoole ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisala ja kuulub riigiabi hindamise alla.

Artikkel 103a

Maapiirkonnad

Käesoleva määruse kohaldamise eesmärgil võivad liikmesriigid oma ÜPP strateegiakavades määrata kindlaks, mida tähendab „maapiirkond“, sealhulgas, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud, sekkumisliigi või sekkumise jaoks.

Artikkel 104

Delegeeritud volitused ÜPP strateegiakava sisu suhtes

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 **kuni 31. detsembrini 2022** vastu delegeeritud õigusakte, millega muudetakse käesolevat peatükki seoses ÜPP strateegiakava sisu ja kava lisadega. **Selline õigus on rangelt piiratud liikmesriikide kogetud probleemide käsitlemisega.**

Artikkel 105

Rakendamisvolitused ÜPP strateegiakava sisu suhtes

Komisjon võib võtta vastu rakendusakte, millega nähakse ette õigusnormid artiklites 96–103 kirjeldatud ÜPP strateegiakava elementide esitamiseks. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

III PEATÜKK

ÜPP STRATEEGIAKAVA HEAKSKIITMINE JA MUUTMINE

Artikkel 106

ÜPP strateegiakava heakskiitmine

1. Iga liikmesriik esitab komisjonile ÜPP strateegiakava ettepaneku [...] **koos** artiklis 95 osutatud **sisuga** hiljemalt 1. jaanuaril 202[...]**2**.
2. Komisjon hindab kavandatud ÜPP strateegiakava[...], võttes arvesse [...] **selle** terviklikkust, [...] kooskõla ja sidusust liidu õiguse üldpõhimõtete, käesoleva määruse ja selle alusel vastu võetud sätete ning **määrusega (EL) [horisontaalmäärus]** [...], samuti hindab ta [...] **selle** kava tegelikku panust artikliga 6 [...] ette nähtud erieesmärkide saavutamisse [...] **ning selle** mõju siseturu nõuetekohasele toimimisele ja konkurentsi moonutamisele [...]. Hindamisel käsitletakse eelkõige ÜPP strateegiakava strateegia nõuetekohasust, vastavaid erieesmärke, sihtväärtusi, sekkumisi ja eelarveliste vahendite eraldamist ÜPP strateegiakava eesmärkide saavutamiseks, võttes aluseks SWOT-analüüsi ja eelhindamise alusel kavandatud sekkumised. **Hindamine põhineb üksnes õigusaktidel, mis on liikmesriikidele õiguslikult siduvad.**
3. Sõltuvalt lõikes 2 osutatud hindamise tulemustest võib komisjon esitada liikmesriikidele oma tähelepanekud kolme kuu jooksul pärast ÜPP strateegiakava esitamise kuupäeva.

Liikmesriik esitab komisjonile kogu vajaliku lisateabe ja teeb vajaduse korral esitatud kavva parandused.

4. Komisjon kiidab esitatud ÜPP strateegiakava heaks, kui vajalik teave on esitatud ja [...] kava on kooskõlas [...] käesoleva määruse **artikliga 9 ning** [...] **muude** käesoleva määruse **ning määruse (EL) [horisontaalmäärus]** nõuetega, samuti [...] **nende** kohaselt vastu võetud [...] sätetega.
5. Iga ÜPP strateegiakava kiidetakse heaks hiljemalt [...] **kuus** kuud pärast seda, kui asjaomane liikmesriik on selle esitanud.

Heakskiitmine ei hõlma teavet, mis on ette nähtud artikli 101 punktis c ja ÜPP strateegiakava I–IV lisas, millele on osutatud artikli 95 lõike 2 punktides a–d.

Nõuetekohaselt põhjendatud juhtudel võib liikmesriik paluda komisjonil kiita heaks ÜPP strateegiakava, mis ei sisalda kõiki elemente. Sellisel juhul osutab asjaomane liikmesriik ÜPP strateegiakava puuduvatele osadele ning esitab artiklis 100 osutatud soovituslikud sihtväärtused ja rahastamiskavad kogu ÜPP strateegiakava kohta, et näidata kava üldist järjepidevust ja sidusust. ÜPP strateegiakava puuduvad elemendid esitatakse komisjonile kava muudatusena vastavalt artiklile 107.

6. Komisjon peab iga ÜPP strateegiakava rakendusotsusega heaks kiitma ilma artiklis 139 osutatud komiteemenetlust kohaldamata.
7. ÜPP strateegiakavadel on õiguslik mõju vaid pärast nende heakskiitmist komisjoni poolt.

Artikkel 107

ÜPP strateegiakava muutmine

1. Liikmesriigid võivad esitada komisjonile taotluse oma ÜPP strateegiakavade muutmiseks.
2. ÜPP strateegiakavade muutmise taotlused peavad olema nõuetekohaselt põhjendatud ning eelkõige kajastama kava muudatuste eeldatavat mõju artiklis 6 [...] osutatud erieesmärkide saavutamisele. Neile lisatakse vajaduse korral muudetud kava koos ajakohastatud lisadega.
3. Komisjon hindab muutmise vastavust käesolevale määrusele ja selle alusel vastu võetud sätetele ning määrusele (EL) [horisontaalmäärus] ning muutmise tegelikku panust erieesmärkide saavutamisse.
4. Komisjon kiidab ÜPP strateegiakava [...] muutmise taotletud muudatuse heaks, eeldusel et vajalik teave on esitatud ja [...] muudetud kava on kooskõlas [...] käesoleva määruse **artikliga 9 [...] ning [...] muude** käesoleva määruse **ning määruse (EL) [horisontaalmäärus]** nõuetega, samuti [...] nende kohaselt vastu võetud [...] sätetega.
5. Komisjon võib esitada oma tähelepanekud 30 tööpäeva jooksul alates ÜPP strateegiakava muutmise taotluse esitamisest. Liikmesriik esitab komisjonile kogu vajaliku lisateabe.
6. ÜPP strateegiakava muutmise taotlus kiidetakse heaks hiljemalt kolm kuud pärast seda, kui liikmesriik on taotluse esitanud [...].

7. ÜPP strateegiakava muutmise taotluse võib esitada [...] üks kord kalendriaastas, välja arvatud võimalikud erandid, mille komisjon määrab kindlaks artikli 109 kohaselt. **Lisaks võib ÜPP strateegiakava perioodi jooksul esitada strateegiakava muutmiseks kolm täiendavat taotlust. Käesolevat lõiget ei kohaldata muutmistaotluste suhtes, mille eesmärk on puuduvate elementide esitamine vastavalt artikli 106 lõikele 5.**
- 7a. Erandina käesoleva artikli lõigetest 2–7 ja 8–9 võivad liikmesriigid igal ajal muuta ja kohaldada oma ÜPP strateegiakavade elemente, mis on seotud III jaotise IV peatüki kohaste sekkumistega, sealhulgas selliste sekkumiste toetusõiguslikkuse tingimustega, millega ei kaasne artikli 97 lõike 1 punktis a osutatud sihtväärtuste muutmist. Nad teavitavad komisjoni sellistest muutmistest hiljemalt nende kohaldamise ajaks ning lisavad need muudatused uude ÜPP strateegiakava muutmise taotlusesse kooskõlas lõikega 1.**
8. ÜPP strateegiakava iga muudatuse peab komisjon oma rakendusotsusega heaks kiitma ilma artiklis 139 osutatud komiteemenetlust kohaldamata.
9. Ilma et see piiraks artikli 80 kohaldamist, on ÜPP strateegiakavade muudatustel õiguslik mõju alles pärast seda, kui komisjon on need heaks kiitnud.
10. Muutmistaotlustena ei käsitata selliste pelgalt tehniliste või redaktsiooniliste või ilmsete vigade parandusi, mis ei mõjuta poliitika rakendamist ega sekkumisi. Liikmesriik teavitab komisjoni sellistest parandustest.

Artikkel 108

Komisjoni tegevuse tähtaja arvutamine

Kui komisjon näeb käesoleva peatüki rakendamisel ette meetme jaoks tähtaja, algab see tähtaeg siis, kui käesolevas määruses sätestatud nõuetele ja käesoleva määruse alusel vastu võetud sätetele vastav kogu teave on esitatud.

Kõnealune tähtaeg ei tohi sisaldada ajavahemikku, mis algab kuupäeval, mis järgneb kuupäevale, mil komisjon saadab liikmesriigile oma tähelepanekud või muudetud dokumentide taotluse, ja lõpeb kuupäeval, mil liikmesriik komisjonile vastab.

Artikkel 109

Delegeeritud volitused

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega [...] **täiendatakse** käesolevat peatükki seoses järgmisega:

- a) ÜPP strateegiakavade heakskiitmise kord ja tähtajad;
- b) ÜPP strateegiakavade muutmise taotluste esitamise ja heakskiitmise kord ja tähtajad;
- c) [...] selliste erandjuhtude kindlaksmääramine, mille puhul artikli 107 lõikes 7 osutatud muutmiste maksimumarvu arvesse ei võeta.

VI JAOTIS

KOORDINEERIMINE JA JUHTIMINE

Artikkel 110

Korraldusasutus

1. **Iga** liikmesriik[...] määrab **oma** ÜPP strateegiakava[...] jaoks **korraldusasutuse (käesolevas määruses „korraldusasutus“), millest saab komisjoni ainuke kontaktpunkt.**

Võttes arvesse oma põhiseaduse sätteid, võivad liikmesriigid määrata mõningate või kõigi lõikes 2 osutatud ülesannete täitmise eest vastutavaks piirkondliku tasandi asutused.

Liikmesriigid tagavad, et asjakohane juhtimis- ja kontrollisüsteem on sisse seatud selliselt, et ülesanded korraldusasutuse ja muude asutuste **ja organite** vahel on selgelt jaotatud ja omavahel eraldatud. Liikmesriigid vastutavad süsteemi tõhusa toimimise tagamise eest kogu ÜPP strateegiakava perioodi jooksul.

2. Korraldusasutus vastutab ÜPP strateegiakava tõhusa, tulemusliku ja korrektse juhtimise ja rakendamise eest. Eelkõige tagab ta, et:
 - a) on olemas **artiklis 117 osutatud** [...] elektrooniline **teabesüsteem**;

- b) toetusesaajad ja muud sekkumiste rakendamises osalevad asutused:
- i) on teadlikud neile antud toetusest tulenevatest kohustustest ning kasutavad kas eraldi raamatupidamissüsteemi või nõuetekohaseid raamatupidamiskooide kõikide tegevusega seotud tehingute kohta, **kui see on asjakohane**;
 - ii) on teadlikud nõuetest, mis käsitlevad andmete esitamist korraldusasutusele ning väljundite ja tulemuste registreerimist;
- c) asjaomastele toetusesaajatele edastatakse vajaduse korral elektrooniliselt **selge ja täpne teave** kohustuslike majandamisnõuete [...] kohta ning põllumajandusettevõtte tasandil kohaldatavad [...] **HPK** miinimumstandardid, mis on kehtestatud vastavalt III jaotise I peatüki 2. jaole [...];
- d) artiklis 125 osutatud eelhindamine vastab hindamis- ja seiresüsteemile [...] ning on komisjonile edastatud;
- e) on olemas artiklis 126 osutatud hindamiskava, et kõnealuses artiklis osutatud järelhindamist tehakse käesolevas määruses sätestatud tähtaja jooksul, tagades, et sellised hindamised vastavad seire- ja hindamissüsteemile ning et need edastatakse artiklis 111 osutatud seirekomisjonile ja komisjonile;
- f) seirekomisjonile esitatakse teave ja dokumendid, mis on vajalikud ÜPP strateegiakava rakendamise seireks, pidades silmas kava erieesmärke ja prioriteete;

- g) koostatakse iga-aastane tulemusaruanne, sealhulgas seire koondtabelid, ning [...] pärast seda, kui **kõnealune aruanne on arvamuse saamiseks esitatud** seirekomisjonile, esitatakse see kooskõlas määruse (EL) nr [horisontaalmäärus] **artikli 8 lõike 3 punktiga b** komisjonile;
- h) võetakse asjakohased järelmeetmed nende tähelepanekute alusel, mida komisjon on iga-aastase tulemusaruande kohta teinud;
- i) makseasutus saab enne toetusmaksete lubamist kogu vajaliku teabe, eelkõige kohaldatud menetluste ning rahastamiseks valitud sekkumistega seotud kõikide kontrollide kohta;
- j) toetusesaajad, kes saavad toetust muudest kui piirkonna ja loomadega seotud EAFRD rahastatavatest sekkumistest, kinnitavad rahalise toetuse saamist, sealhulgas liidu embleemi nõuetekohast kasutamist vastavalt komisjoni poolt kehtestatud normidega ja kooskõlas lõikega 5;
- k) ÜPP strateegiakava avalikustatakse, sealhulgas riikliku ÜPP võrgustiku kaudu, teavitades
- i)** võimalikke abisaajaid, kutseorganisatsioone, majandus- ja sotsiaalpartnereid, meeste ja naiste vahelise võrdõiguslikkuse edendamiseks seotud asutusi ning asjaomaseid valitsusväliseid organisatsioone, sealhulgas keskkonnaorganisatsioone, ÜPP strateegiakava pakutavatest võimalustest ning ÜPP strateegiakava finantseerimisele juurdepääsu reeglitest [...] **ning**
- ii)** [...] toetusesaajaid ja laiemat avalikkust liidu toetusest põllumajandusele ja maaelu arengule ÜPP strateegiakava kaudu.

EAGFist rahastatava toetuse puhul kasutavad liikmesriigid vajaduse korral EAFRD kasutatavaid nähtavuse ja teabevahetuse vahendeid ja struktuure.

3. [...] **Kui lõikes 2 osutatud ülesannete täitmise eest vastutavad lõike 1 teises lõigus osutatud piirkondliku tasandi asutused, tagab** korraldusasutus [...] **nende asutuste vahelise asjakohase koordineerimise, et kindlustada sidusus ja järjepidevus** ÜPP strateegiakava [...] **väljatöötamisel ja rakendamisel.**
4. [...] Korraldusasutus **või lõike 1 teises lõigus osutatud piirkondliku tasandi asutused võivad delegeerida ülesandeid vahendusasutustele. Sel juhul jääb delegeerivale asutusele** kogu vastutus nende ülesannete juhtimise ning rakendamise tõhususe ja korrektsuse eest **ning** [...] ta peab tagama asjakohaste sätete olemasolu, mille alusel võimaldatakse muul asutusel saada vajalikke andmeid ja teavet nende ülesannete täitmiseks.
5. Komisjon [...] **võib** vastu võtta **rakendusaktid, millega kehtestatakse ühtsed tingimused** lõike 2 punktides j ja k osutatud teavitamis-, avalikustamis- ja nähtavusnõuete kohaldamiseks.

Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 111
Seirekomisjon

1. [...] **Kolme kuu jooksul pärast kuupäeva, mil liikmesriiki teavitatakse ÜPP strateegiakava heakskiitmist käsitlevast Euroopa Komisjoni rakendusotsusest,** asutab **iga** liikmesriik komisjoni, mis teostab ÜPP strateegiakava rakendamise seiret („seirekomisjon“).

Iga seirekomisjon võtab vastu oma kodukorra, **millega võidakse ette näha allkomisjonide loomine, sealhulgas piirkondlikul tasandil.**

Seirekomisjon tuleb kokku vähemalt üks kord aastas ja vaatab läbi kõik küsimused, mis mõjutavad ÜPP strateegiakava edusamme sihtväärtuste saavutamisel.

[...]

2. [...] **Iga** liikmesriik otsustab seirekomisjoni koosseisu ning tagab, et asjakohased avalikõiguslikud asutused ja vahendusasutused ning artikli 94 lõikes 3 osutatud partnerite esindajad on tasakaalustatult esindatud.

Komisjoni esindajad osalevad seirekomisjoni töös nõuandva pädevusega.

- 2a. Iga liikmesriik avaldab veebis kõnealuse kodukorra ja seirekomisjoni liikmete nimekirja, samuti lõike 4 kohaselt esitatud arvamused.**

3. Seirekomisjon kontrollib eelkõige järgmist:

- a) ÜPP strateegiakava rakendamisel ning vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamisel tehtud edusammud;
- b) ÜPP strateegiakava tulemuslikkust mõjutavad probleemid ja nende lahendamiseks võetud meetmed;

[...]

- d) hindamistel tehtud edusammud, hindamiste kokkuvõtted ja järelduste põhjal võetud meetmed;
- e) teavitus- ja nähtavusmeetmete rakendamine

[...].

4. Seirekomisjonil **palutakse** esitada oma arvamus:

[...]

- b) tegevuste valiku meetodika ja kriteeriumide kohta;
- c) iga-aastastes tulemusaruannetes **esitatud ÜPP strateegiakavade erieesmärkide saavutamisel tehtud edusammude kohta**;
- d) hindamiskava ja selle **märkimisväärsete** muudatuste kohta;
- e) korraldusasutuse poolt ÜPP strateegiakava muutmiseks tehtud iga ettepaneku kohta.

Artikkel 112

Tehniline abi liikmesriikide algatusel

1. Liikmesriigi algatusel võib EAFRD toetada ÜPP strateegiakavaga seoses toetuse tõhusaks haldamiseks ja rakendamiseks vajalikke meetmeid, sealhulgas artikli 113 lõikega 1 ette nähtud riiklike ÜPP võrgustike loomist ja toimimist. Käesolevas lõikes osutatud meetmed võivad hõlmata eelnevaid **programmitöö** perioode ja järgneva ÜPP strateegiakava perioode.
2. Samuti võib toetada juhtfondi asutuse tegevust kooskõlas määruse (EL) [ühissätete määrus] artikli 25 lõigetega 4, 5 ja 6, eeldusel et **määruse (EL) [ühissätete määruse] artiklis 25 osutatud kogukonna juhitud kohalik areng hõlmab EAFRD toetust.**
3. Liikmesriikide algatusel antava tehnilise abi raames ei rahastata sertifitseerimisasutusi määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 11 tähenduses.

Artikkel 113

Euroopa ja riiklikud ühise põllumajanduspoliitika võrgustikud

1. Iga liikmesriik loob riikliku tasandi põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonna organisatsioonide ja haldusasutuste, nõustajate, teadlaste ja muude uuenduste valdkonnas osalejate ühendamiseks riikliku ühise põllumajanduspoliitika võrgustiku (riiklik ÜPP võrgustik) hiljemalt 12 kuud pärast seda, kui komisjon on ÜPP strateegiakava heaks kiitnud.
2. Euroopa ühise põllumajanduspoliitika võrgustiku (Euroopa ÜPP võrgustik) loob **komisjon** põllumajanduse ja maaelu arengu valdkonna riiklike võrgustike, organisatsioonide ja haldusasutuste võrgustike vahelisteks kontaktideks liidu tasandil.

3. ÜPP võrgustike kaudu toimuvate kontaktide eesmärgid on järgmised:
- a) suurendada kõigi **asjaomaste** sidusrühmade kaasatust ÜPP strateegiakavade [...] rakendamisse **ning vajaduse korral nende koostamise, samuti hõlbustada vastastikust õppimist;**
 - b) [...] **parandada ÜPP strateegiakavade rakendamise kvaliteeti;**
 - c) [...] **aidata teavitada üldsust ja võimalikke kasusaajaid ÜPP ja rahastamise võimalustest;**
 - d) edendada innovatsiooni **põllumajanduses ja maaelu arendamises** ning toetada kõigi sidusrühmade kaasamist teadmiste vahetamise ja teadmiste omandamise protsessi **ning nendevahelist ühistegevust;**
- [...]
- f) aidata kaasa ÜPP strateegiakavade tulemuste levitamisele;
- fa) toetada liikmesriikide ametiasutusi ÜPP strateegiakavade rakendamisel ja üleminekul tulemuspõhisele rakendamismudelile;**
- fb) toetada asjaomaste asutuste seire- ja hindamissuutlikkust.**

Punktides fa ja fb sätestatud eesmärgid käsitletakse eelkõige Euroopa ÜPP võrgustiku raames.

4. ÜPP võrgustike ülesanded lõikes 3 sätestatud eesmärkide saavutamiseks on järgmised:

- a) koguda, analüüsida ja levitada teavet ÜPP strateegiakavade raames **rakendatavate või toetatavate meetmete ja heade tavade kohta, samuti analüüsida põllumajanduse ja maapiirkondade arengut seoses artiklis 6 osutatud erieesmärkidega;**

[...]

[...]

[...]

- e) luua platvorme, foorumeid ja sündmusi, et hõlbustada kogemuste vahetamist sidusrühmade vahel ning vastastikust õppimist, sealhulgas vajaduse korral teabevahetust kolmandate riikide võrgustikega;
- f) koguda teavet ning lihtsustada **selle levitamist ning** selliste rahastatavate struktuuride ja projektide võrgustike toimimist nagu määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 27 osutatud kohalikud tegevusrühmad, artikli 114 lõikes 4 osutatud Euroopa innovatsioonipartnerluse töörühmad põllumajanduse tootlikkuse ja jätkusuutlikkuse edendamiseks ning samaväärsed struktuurid ja projektid;
- g) toetada koostööprojekte **Euroopa innovatsioonipartnerluse töörühmade, määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 27 osutatud kohalike tegevusrühmade** või samalaadsete kohaliku arengu struktuuride vahel, sealhulgas seoses piiriülese koostööga;

- h) luua ühendusi muude liidu rahastatavate strateegiate või võrgustikega;
- i) panustada ÜPP edasiarendamisse ja mis tahes järgnevate ÜPP strateegiakavade ettevalmistamisse;
- j) riiklike ÜPP võrgustike puhul osaleda Euroopa ÜPP võrgustikus ja aidata kaasa selle tegevusele;

ja) Euroopa ÜPP võrgustiku puhul aidata suurendada liikmesriikide haldusasutuste ja muude ÜPP strateegiakavade rakendamises osalejate suutlikkust, sealhulgas seoses seire- ja hindamisprotsessidega, ning osaleda riiklike ÜPP võrgustike tegevuses ja seda toetada.

5. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse Euroopa ÜPP võrgustiku organisatsiooniline struktuur ja toimimine. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 114

Põllumajanduse tootlikkust ja kestlikkust käsitlev Euroopa innovatsioonipartnerlus

1. [...]
2. **Põllumajanduse tootlikkuse ja kestlikkuse edendamiseks loodud Euroopa innovatsioonipartnerluse** eesmärk on edendada innovatsiooni ja parandada teadmiste vahetust. **Euroopa innovatsioonipartnerluse raames toetatakse artikli 13 lõikes 2 osutatud AKISt, ühendades innovatsiooni kiirendamiseks poliitika ja vahendid.**
3. Euroopa innovatsioonipartnerlus aitab kaasa artikliga 6 [...] ette nähtud erieesmärkide saavutamisele.

4. Euroopa innovatsioonipartnerluse tegevus on eelkõige järgmine:
- a) luua lisandväärtust, sidudes paremini teadusuuringud ja põllumajandustavad, ning innustada ulatuslikumalt kasutama olemasolevaid innovatsioonimeetmeid;
 - b) ühendada innovatsioonis osalejaid ja innovatsiooniprojekte;
 - c) soodustada innovatiivsete lahenduste kiiremat ja ulatuslikumat ülevõtmist praktikasse ning
 - d) teavitada teadlaskonda põllumajandustootmise jaoks vajalikest teadusuuringutest.

Euroopa innovatsioonipartnerluse töörühmad, **keda toetatakse artiklis 71 osutatud koostööd hõlmava sekkumisliigi raames**, on Euroopa innovatsioonipartnerluse osaks. [...] **Iga töörühm** koostab kava innovatsiooniprojekti[...] väljatöötamiseks [...] **või** rakendamiseks. **See innovatsiooniprojekt** põhineb interaktiivsel innovatsioonimudelil, mille peamised põhimõtted on järgmised:

- a) töötada välja innovatiivseid lahendusi, milles keskendutakse põllumajandus- või metsandusettevõtjate vajadustele ning samal ajal käsitleda vajaduse korral kogu tarneahela vastastikust mõju;
- b) ühendada selliseid partnereid, näiteks põllumajandustootjad, nõustajad, teadlased, ettevõtjad või valitsusvälised organisatsioonid, kelle üksteist täiendavad teadmised võimaldavad sihipärasel kombinatsioonis kõige paremini saavutada projekti eesmärke ning
- c) kasutada kogu projekti vältel kaasotsustamist ja ühisloomet.

Töörühmad võivad tegutseda riikidevahelisel, sealhulgas piiriülesel tasandil. Kavandatav innovatsioon võib põhineda uutel, kuid ka traditsioonilistel tavadel uutes geograafilistes või keskkonnatingimustes.

Töörühmad teevad oma kavadest ja projektide tulemustest **kokkuvõtte**, eelkõige ÜPP võrgustike kaudu.

VII JAOTIS

SEIRE, ARUANDLUS JA HINDAMINE

I PEATÜKK

TULEMUSRAAMISTIK

Artikkel 115

Tulemusraamistiku kehtestamine

1. [...] Tulemusraamistik **kehtestatakse liikmesriikide ja komisjoni ühisel vastutusel**, mis võimaldab ÜPP strateegiakava rakendamise vältel teha selle tulemuslikkuse seiret, kava hinnata ning selle kohta aru anda.
 2. Tulemusraamistik sisaldab järgmisi elemente:
 - a) [...] artiklis 7 osutatud ühised konteksti-, väljund-, tulemus- ja mõjunäitajad, mida kasutatakse seire, hindamise ja iga-aastase tulemusaruande alusena;
 - b) vastava erieesmärgiga seoses **asjakohaseid** tulemusnäitajaid kasutades kehtestatud sihtväärtused ja [...] **kaheaastased** vahe-eesmärgid;
 - c) andmete kogumine, säilitamine ja edastamine;
 - d) korrapärane aruandlus tulemuslikkuse, seire ja hindamise kohta;
- [...]

f) ÜPP strateegiakavaga seotud [...] hindamistoimingud.

[...]

Artikkel 116

Tulemusraamistiku eesmärgid

Tulemusraamistiku **eesmärgid** [...] on järgmised:

a) hinnata ÜPP mõju, tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja liidu lisaväärtust;

[...]

c) teha seiret ÜPP strateegiakavade sihtväärtuste saavutamisel tehtud edusammude kohta;

d) hinnata ÜPP strateegiakavade kohaste sekkumiste mõju, tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust ja sidusust;

e) toetada seire ja hindamisega seotud ühist õppeprotsessi.

Artikkel 117

Elektrooniline teabesüsteem

Liikmesriigid loovad [...] **turvalise** elektroonilise teabesüsteemi, milles nad registreerivad ja säilitavad sellise põhilise teabe ÜPP strateegiakavade rakendamise kohta, mida on vaja seireks ja hindamiseks, eelkõige [...] **seatud eesmärkide ja sihtväärtuste saavutamiseks tehtud edusammude seireks**, sealhulgas teave iga toetusesaaja ja tegevuse kohta.

Artikkel 118

Teabe esitamine

Liikmesriigid tagavad, et ÜPP strateegiakavade kohaste sekkumiste raames toetusesaajad ja **määruse (EL) [ühisätete määrus] artiklis 25 osutatud** kohalikud tegevusrühmad esitavad korraldusasutusele või muudele asutustele, kes on volitatud täitma korraldusasutuse ülesandeid, ÜPP strateegiakava seireks ja hindamiseks vajaliku teabe.

Liikmesriigid tagavad [...] usaldusväärsete andmeallikate loomise, et eesmärkide saavutamisel tehtud edusamme saaks tõhusalt seirata, kasutades väljund-, tulemus- ja mõjunäitajad.

Artikkel 119

Seire kord

Korraldusasutus ja seirekomisjon jälgivad ÜPP strateegiakava rakendamist ja ÜPP strateegiakava sihtväärtuste saavutamiseks tehtud edusamme, võttes aluseks väljund- ja tulemusnäitajad.

Artikkel 120

Tulemusraamistiku rakendamise volitused

Komisjon võtab vastu rakendusaktid tulemusraamistiku sisu kohta. Need õigusaktid sisaldavad [...] näitajate arvutamise meetodeid ja vajalikke sätteid, et tagada liikmesriikide kogutud andmete täpsus ja usaldusväärsus. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

II PEATÜKK

IGA-AASTASED TULEMUSARUANDED

Artikkel 121

Iga-aastased tulemusaruanded

1. [...] Liikmesriigid esitavad [...] **vastavalt määruse (EL) [horisontaalmääruse] artikli 8 lõigetele 3 ja 4** igal aastal tulemusaruande ÜPP strateegiakava rakendamise kohta eelmisel eelarveaastal. [...]

Viimane iga-aastane tulemusaruanne, mis [...] **tuleb vastavalt määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 8 lõigetele 3 ja 4 esitada** 15. veebruariks 2030, sisaldab kokkuvõtet rakendusperioodil tehtud hindamiste kohta.

3. Et iga-aastane tulemusaruanne oleks vastuvõetav, peab see sisaldama kogu lõigetes 4, **4a**, 5 ja 6 **ning asjakohasel juhul lõikes 4b** nõutavat teavet. Kui tulemusaruanne ei ole **tulemuslikkuse läbivaatamise ja seire seisukohast** vastuvõetav, teatab komisjon sellest **asjaomasele** liikmesriigile 15 tööpäeva jooksul **alates** tulemusaruande [...] **esitamisest**; vastasel juhul loetakse aruanne vastuvõetavaks.
4. Iga-aastastes tulemusaruannetes esitatakse põhiline kvalitatiivne ja kvantitatiivne teave ÜPP strateegiakava rakendamise kohta, viidates finantsandmetele ning väljund- ja tulemusnäitajatele [...].

4a. Lõikes 4 osutatud [...] kvantitatiivne teave hõlmab [...] järgmist:

a) tegelikud väljundid [...];

b) iga-aastastes aruannetes esitatud ja punktis a osutatud väljundite seisukohast asjakohased kulud, enne võimalike karistuste või muude vähendamiste kohaldamist, ning EAFRD puhul võttes arvesse määruse [horisontaalmäärus] artikli 55 kohaselt tühistatud või tagasinõutud vahendite ümberjaotamist;

c) [...] punktis b osutatud kulude ja punktis a osutatud asjaomaste väljundite vaheline suhe („tegelik ühikuumma“) [...];

d) [...] saavutatud tulemused ja nende võrdlus artikli 97 lõike 1 punkti a kohaselt seatud vastavate vahe-eesmärkidega.

Punktis c osutatud teave esitatakse ÜPP strateegiakavas kooskõlas artikli 99 punktiga g kindlaks määratud ühikuummade kaupa.

4b. Sekkumise puhul, mida määruse [horisontaalmäärusel] artikli 63 lõikes 2 osutatud ühtne süsteem ei hõlma, võivad liikmesriigid otsustada lisaks lõikes 4a osutatud teabele esitada igas iga-aastases tulemusaruandes järgmise teabe:

a) selliste toimingute jaoks eraldatud avaliku sektori vahendite kogusumma, mille eest on tehtud makseid eelmisel eelarveaastal, ja tegelike väljundite suhe;

b) asjaomaste väljundite ja kulude suurus.

Seda teavet kasutab komisjon määruse [horisontaalmäärus] artiklite 38 ja 52 kohaldamisel iga aasta kohta, mil asjaomaste tegevuste eest makstakse.

[...]

5. [...] **Lõikes 4 osutatud kvalitatiivne teave hõlmab [...] järgmist:**

- a) **kokkuvõtte eelmisel eelarveaastal rakendatud ÜPP strateegiakava rakendamise seisust [...];**
- b) **probleemid, mis mõjutavad ÜPP strateegiakava täitmist, eelkõige asjakohasel juhul vahe-eesmärkidega seotud kõrvalekalded, esitades põhjendused ja, kui see on asjakohane, kirjeldades võetud meetmeid.**

5a. Määruse [horisontaalmäärus] artikli 52 lõike 2 kohaldamisel võivad liikmesriigid otsustada, et lõikes 4 osutatud kvalitatiivne teave hõlmab ka järgmist:

- a) **põhjendus selle kohta, kui tegelik ühiksumma ületab vastavat kavandatud ühiksummat või, kui see on kohaldatav, maksimaalset kavandatud ühiksummat, nagu on osutatud käesoleva määruse artiklis 89; või**
- b) **kui liikmesriik otsustab kasutada lõikes 4b sätestatud võimalust, põhjendus selle kohta, kui tegelik ühiksumma ületab suhet selliste toimingute jaoks eraldatud avaliku sektori vahendite kogusumma, mille eest on tehtud makseid eelmisel eelarveaastal, ja tegelike väljundite vahel, nagu on osutatud lõike 4b punktis a.**

5b. Määruse [horisontaalmäärus] artikli 38 lõike 2 kohaldamisel lisatakse põhjendus, kui lõike 5a punktis a osutatud ületamine on rohkem kui 50 %. Alternatiivina, kui liikmesriik otsustab kasutada lõikes 4b sätestatud võimalust, lisatakse põhjendus üksnes juhul, kui lõike 5a punktis b osutatud ületamine on rohkem kui 50 %.

6. Rahastamisvahendite puhul tuleb lisaks lõike 4 kohaselt esitatavale teabele esitada ka järgmine teave:

- a) rahastamiskõlblikud kulud finantstoodete liikide kaupa;
- b) rahastamiskõlbliku kuluna deklareeritud halduskulude ja -tasude summa;
- c) lisaks EAFRD-le kaasatud avaliku ja erasektori vahendite summa finantstoote liikide kaupa;
- d) määruse (EL) [ühissätete määrus] artiklis 54 osutatud EAFRD osalusest rahastamisvahenditesse tekkinud intress ja muu tulu ning tagastatud vahendid, mis on seotud EAFRDst antud toetusega, nagu on osutatud kõnealuse määruse artiklis 56;[...]
- e) selliste lõppsaajatele antud laenude ning neisse tehtud omakapitali- või kvaasiomakapitali investeeringute koguväärtus, mis olid garanteeritud ÜPP strateegiakava vahenditega ja maksti lõppsaajatele tegelikult välja.**

Kui liikmesriigid otsustavad rahastamisvahendite suhtes kohaldada lõiget 4b, on eraldatud avaliku sektori vahendite kogusumma ja tegelike väljundite vaheline suhe seotud asjaomasel eelarveaastal rahastamisvahenditest lõppsaajatele eraldatud toetusega.

[...]

10. Iga-aastased tulemusaruanded ning kodanike jaoks mõeldud kokkuvõtte nende sisust tehakse üldsusele kättesaadavaks.

10a. Ilma et see piiraks määruses (EL) [horisontaalmäärus] sätestatud iga-aastaste kontrollimis- ja heakskiitmismenetluste kohaldamist, võib komisjon esitada tähelepanekuid vastuvõetavate iga-aastaste tulemusaruannete kohta ühe kuu jooksul pärast nende esitamist. Kui komisjon ei esita oma tähelepanekuid nimetatud tähtaja jooksul, loetakse aruanded vastuvõetuks. Artiklit 108 komisjoni tegevuse tähtaja arvutamise kohta kohaldatakse *mutatis mutandis*.

11. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, milles sätestatakse normid iga-aastaste tulemusaruannete sisu esitamise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 121a

Iga kahe aasta tagant toimuv tulemuslikkuse läbivaatamine

1. Komisjon teostab iga kahe aasta tagant tulemuslikkuse läbivaatamise, lähtudes iga-aastastes tulemusaruannetes esitatud teabest.
2. Kui tulemuslikkuse läbivaatamise osaks oleva ühe või mitme tulemusnäitaja teatatud väärtusest, nagu on sätestatud artikli 99 punktis da, ilmneb, et 2025. eelarveaasta puhul on mahajäämus vastavast vahe-eesmärgi väärtusest üle 45 % ja 2027. eelarveaasta puhul üle 35 %, esitavad liikmesriigid selle kõrvalekalde kohta põhjenduse. Pärast esitatud põhjenduste hindamist võib komisjon vajaduse korral paluda asjaomasel liikmesriigil esitada tegevuskava kooskõlas määruse (EL) nr [horisontaalmäärus] artikli 39 lõikega 1, milles kirjeldatakse kavandatavaid parandusmeetmeid ja eeldatavat ajakava.

Artikkel 122

Iga-aastane läbivaatamiskoosolek

- [...] Igal aastal korraldatakse komisjoni ja iga liikmesriigi vahel läbivaatamiskoosolek, mida juhatatakse ühiselt või juhatab seda komisjon ja mis [...] peab toimuma kõige varem kaks kuud pärast iga-aastase tulemusaruande esitamist.
- Iga-aastase läbivaatamiskoosoleku eesmärk on analüüsida [...] ÜPP strateegiakava tulemuslikkust, sealhulgas edusamme seatud eesmärkide saavutamisel, mis tahes probleeme, mis võivad mõjutada tulemuslikkust, ning varasemaid või tulevaseid meetmeid, mida tuleb nende lahendamiseks võtta.

IIa PEATÜKK
ARUANDLUS PUUVILLA ERITOETUSE KOHTA

Artikkel 122a

Iga-aastane aruandlus

15. veebruariks 2025 ja seejärel iga järgmise aasta 15. veebruariks kuni aastani 2030 (k.a) esitavad liikmesriigid komisjonile III jaotise II peatüki 3. jao 2. alajaos sätestatud puuvilla eritoetuse eelmisel eelarveaastal rakendamise kohta järgmise teabe: toetusesaajate arv, toetuse suurus hektari kohta ja asjaomaste hektarite arv.

III PEATÜKK
PREEMIASÜSTEEM HEADE KESKKONNA- JA KLIIMAALASTE
TULEMUSTE PUHUL

[...]

[...]

IV PEATÜKK

ÜPP STRATEEGIAKAVA HINDAMINE

Artikkel 125

Eelhindamised

1. Liikmesriigid teevad eelhindamisi, et parandada oma ÜPP strateegiakavade koostamise kvaliteeti.
2. Eelhindamine tehakse ÜPP strateegiakava ettevalmistamise eest vastutava asutuse vastutusel.
3. Eelhindamise käigus hinnatakse järgmist:
 - a) ÜPP strateegiakava panus [...] **artiklis 6 osutatud** erieesmärkide saavutamisse, võttes arvesse riiklikke ja piirkondlikke vajadusi ning arengupotentsiaali ning kogemusi, mis on saadud ÜPP rakendamisel eelmistel programmitöö perioodidel;
 - b) kavandatava ÜPP strateegiakava sisemine sidusus ja seosed muude asjakohaste meetmetega;
 - c) eelarvevahendite eraldamise vastavus **artiklis 6 osutatud** erieesmärkidele, **mida käsitletakse** ÜPP strateegiakavas;
 - d) kuidas eeldatavad väljundid tulemuste saavutamisele kaasa aitavad;
 - e) kas tulemuste mõõdetavad sihtväärtused **ja vahe-eesmärgid** on **asjakohased ja** realistlikud, võttes arvesse kavandatavat EAGFi ja EAFRD toetust;

[...]

j) **asjakohasel juhul** EAFRDst rahastatavate rahastamisvahendite kasutamise põhjendus.

4. Eelhindamine [...] **võib hõlmata** direktiivis 2001/42/EÜ sätestatud keskkonnamõju strateegilise hindamise nõudeid, võttes arvesse kliimamuutuste mõju leevendamise vajadusi.

Artikkel 126

ÜPP strateegiakavade hindamine nende rakendusperioodil ja järelhindamine

1. Liikmesriigid hindavad ÜPP strateegiakavasid, et parandada nende koostamise ja rakendamise kvaliteeti [...]. [...] **Liikmesriigid** hindavad oma **ÜPP strateegiakavade** tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust, liidu lisaväärtust ja mõju seoses nende panusega ÜPP üldiste ja **selliste** artiklitega 5 ja 6 kehtestatud erieesmärkide saavutamisse [...], **mida on käsitletud ÜPP strateegiakavas. ÜPP strateegiakava üldist mõju hinnatakse üksnes järelhindamise käigus.**
2. Liikmesriigid delegeerivad hindamised sõltumatult tegutsevatele ekspertidele.

3. Liikmesriigid tagavad, et hindamiseks vajalike andmete koostamiseks ja kogumiseks on kehtestatud menetlused.

[...]

5. Liikmesriigid koostavad hindamiskava, mis sisaldab andmeid kavandatud hindamismeetmete kohta rakendusperioodi jooksul.

6. Liikmesriigid esitavad hindamiskava seirekomisjonile hiljemalt üks aasta pärast ÜPP strateegiakava vastuvõtmist.

7. Korraldusasutus vastutab, et ÜPP strateegiakava põhjalik **järel**hindamine oleks lõpule viidud 31. **detsembriks** 2031.

8. Liikmesriigid teevad kõik hindamised üldsusele kättesaadavaks.

V PEATÜKK

KOMISJONI TEOSTATAV TULEMUSHINDAMINE

Artikkel 127

Tulemushindamine ja hindamine

1. Komisjon koostab mitmeaastase kava ÜPP hindamiseks, mille läbiviimise eest ta vastutab.
Kõnealune hindamine hõlmab ka määruse (EL) nr 1308/2013 kohaseid meetmeid.
2. Komisjon teostab vahehindamise, et uurida EAGFi ja EAFRD tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja liidu lisaväärtust [...] **2026.** aastaks, võttes arvesse I lisas esitatud näitajaid. Komisjon võib kasutada kogu asjakohast teavet, mis on juba kättesaadav vastavalt [...] **määruse (EL, Euratom) 2018/1046** artiklile 128 [...].
3. Komisjon teostab järelhindamise, et kontrollida EAGFi ja EAFRD tulemuslikkust, tõhusust, asjakohasust, sidusust ja liidu lisaväärtust.
4. ÜPP, sealhulgas ÜPP strateegiakavade hindamisel saadud tõendite ja muude asjakohaste teabeallikate põhjal esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule [...] **30. juuniks 2028** [...] **vahehindamise aruande** [...], sealhulgas esimesed tulemused ÜPP tulemuslikkuse kohta. Teine ÜPP tulemuslikkuse hindamise aruanne esitatakse 31. detsembriks [...] **2032.**

Artikkel 128

Põhinäitajatel põhinev aruandlus

Kooskõlas [...] **määruse (EL, Euratom) 2018/1046 artikli 41 lõike 3 punkti h alapunkti iii** kohase aruandluskohustusega esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule kõnealuses artiklis osutatud teabe tulemuslikkuse kohta, mida mõõdetakse **käesoleva määruse** XII lisas esitatud põhinäitajatega.

Artikkel 129

Üldsätted

1. Liikmesriigid esitavad komisjonile [...] **kättesaadava** teabe, **mis on vajalik** selleks, et komisjon saaks teostada **artiklis 127 osutatud** ÜPP seiret ja hindamist.
2. Konteksti- ja mõjunäitajateks vajalikud andmed on peamiselt pärit sellistest andmeallikatest nagu põllumajandusliku raamatupidamise andmevõrk (*Farm Accountancy Data Network*) ja Eurostat **yõi on saadud lepingute alusel selliste andmepakkujatega nagu** **Teadusuuringute Ühiskeskus ja Euroopa Keskkonnaamet.** [...] ²⁰

3. [...] Sellistest haldusregistritest nagu **määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 63 lõikes 2 osutatud ühtne süsteem, kõnealuse määruse artiklis 66 osutatud põldude identifitseerimise süsteem ning looma- ja istandusregistrid** saadud andmeid kasutatakse nii palju kui võimalik statistilistel eesmärkidel, tehes seda koostöös liikmesriikide statistikaasutuste ja Eurostatiga.

4. Komisjon võib võtta vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid liikmesriikide poolt teabe saatmise kohta, võttes arvesse vajadust vältida mis tahes põhjendamatu halduskoormust, samuti normid andmevajaduse ja võimalike andmeallikate vahelise sünergia kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

VIII JAOTIS

KONKURENTSISÄTTED

Artikkel 130

Ettevõtjate suhtes kohaldatavad eeskirjad

Kui käesoleva määruse III jaotise kohast toetust antakse ettevõtjatevahelise koostöö vormidele, võib seda anda üksnes sellistele koostöövormidele, mis vastavad määruse (EL) nr 1308/2013 artiklite 206–[...] **210** alusel kohaldatavatele konkurentsieeskirjadele.

Artikkel 131

Riigiabi

1. Kui käesolevas jaotises ei ole sätestatud teisiti, kohaldatakse käesoleva määruse alusel antava toetuse suhtes ELi toimimise lepingu artikleid 107, 108 ja 109.
2. ELi toimimise lepingu artikleid 107, 108 ja 109 ei kohaldata [...] **toetuse** suhtes, mida liikmesriigid annavad käesoleva määruse alusel ja kooskõlas käesoleva määrusega, või käesoleva määruse artiklis 132 osutatud täiendava riikliku rahastamise suhtes, mis kuulub ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisalasse.

[...].

Artikkel 132

Täiendav riiklik rahastamine

[...] **Toetust**, mida liikmesriigid **annavad** seoses ELi toimimise lepingu artikli 42 kohaldamisalasse kuuluvate tegevustega ning mis on ette nähtud täiendavaks rahastamiseks **maaelu arengu** sekkumiste puhul, millele antakse liidu toetust mis tahes ajal ÜPP strateegiakava perioodi jooksul, võib anda üksnes juhul, kui [...] **see on kooskõlas** käesoleva määrusega [...] **ja on** lisatud komisjoni poolt heaks kiidetud ÜPP strateegiakavade V lisasse [...].

Artikkel 132a

Riiklik üleminekutoetus

Liikmesriigid, kes annavad riiklikku üleminekutoetust ajavahemikul 2015-2022, võivad jätkata määruse (EL) nr 1307/2013 artiklis 37 osutatud riikliku üleminekutoetuse andmist. Toetuse kogusumma on piiratud sektoripõhiste toetussummade järgmiste protsendimääradega, milleks komisjon on loa andnud kooskõlas määruse (EÜ) nr 73/2009 artikli 132 lõikega 7 või artikli 133a lõikega 5:

- 50 % 2023. aastal;

- 45 % 2024. aastal;

- 40 % 2025. aastal;

- 35 % 2026. aastal;

- 30 % 2027. aastal.

Artikkel 133
Riiklikud fiskaalmeetmed

ELi toimimise lepingu artikleid 107, 108 ja 109 ei kohaldata riiklike fiskaalmeetmete suhtes, mille puhul liikmesriigid otsustavad kalduda kõrvale üldistest maksueeskirjadest, lubades arvutada põllumajandustootjate suhtes kohaldatavat tulumaksubaasi mitmeaastase perioodi alusel, **et maksubaas teatud aastate jooksul ühtlustada.**

IX JAOTIS

ÜLD- JA LÕPPSÄTTED

I PEATÜKK

ÜLDSÄTTED

Artikkel 134

Konkreetsete probleemide lahendamise meetmed

1. Konkreetsete probleemide lahendamiseks võtab komisjon vastu rakendusaktid, mis on eriolukorras nii vajalikud kui ka põhjendatud. Sellised rakendusaktid võivad käesoleva määruse sätetest kõrvale kalduda sellises ulatuses ja sellise aja jooksul, mis on hädavajalik. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistel juhtudel ning selleks, et lahendada lõikes 1 osutatud spetsiifilised probleemid, tagades samal ajal [...] **ÜPP strateegiakava** järjepidevuse erakorraliste asjaolude korral, võtab komisjon kooskõlas artikli 139 lõikes 3 osutatud menetlusega vastu viivitamata kohaldatavad rakendusaktid.
3. Lõike 1 või 2 kohaselt võetud meetmed kehtivad kuni 12 kuud. Kui selle aja möödudes ei ole neis lõigetes osutatud spetsiifilisi probleeme lahendatud, võib komisjon esitada asjakohase seadusandliku ettepaneku püsiva lahenduse saavutamiseks.
4. Komisjon teavitab Euroopa Parlamenti ja nõukogu igast lõike 1 või 2 kohaselt võetud meetmest kahe tööpäeva jooksul alates selle võtmisest.

Artikkel 135

Kohaldatavus äärepoolseimate piirkondade ja Egeuse mere väikesaarte suhtes

1. **III jaotise II peatükki ei kohaldata äärepoolseimate piirkondade suhtes.**

- 2.** Liidu äärepoolseimates piirkondades vastavalt määruse (EL) nr 228/2013 IV peatükile **ning Egeuse mere väikesaartel vastavalt määruse (EL) nr 229/2013 IV peatükile** antavate otsetoetuste suhtes kohaldatakse käesoleva määruse III jaotise I peatüki 2. jao artikli 3 punkte a ja b, artikli 4 lõike 1 punkte a, b ja d **ning punkti c teist lauset** ning IX jaotist [...]. Artikli 4 lõike 1 punkte a, b ja d **ning** III jaotise I peatüki 2. jagu kohaldatakse ilma ÜPP strateegiakavaga seotud mis tahes kohustuseta.

[...]

II PEATÜKK

TEABESÜSTEEM JA ISIKUANDMETE KAITSE

Artikkel 136

Teabe ja dokumentide vahetus

1. Komisjon loob koostöös liikmesriikidega teabesüsteemi, mis võimaldab ühist huvi pakkuva teabe turvalist vahetamist komisjoni ja iga liikmesriigi vahel.
2. Komisjon tagab asjakohase turvalise elektroonilise süsteemi, milles saab salvestada, säilitada ja hallata põhiteavet ning seire- ja hindamisaruandeid.
3. Komisjon võtab vastu rakendusaktid, millega kehtestatakse normid lõikega 1 ette nähtud süsteemi toimimise kohta. Nimetatud rakendusaktid võetakse vastu kooskõlas artikli 139 lõikes 2 osutatud kontrollimenetlusega.

Artikkel 137

Isikuandmete töötlemine ja kaitse

1. Ilma et see piiraks määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklite [96, 97 ja 98] kohaldamist, koguvad liikmesriigid ja komisjon isikuandmeid oma vastavate käesoleva määruse ja eelkõige VI ja VII jaotise kohaste haldus-, kontrolli-, seire- ja hindamiskohustuste täitmiseks ning ei töötle neid andmeid viisil, mis on selle eesmärgiga vastuolus.

2. Isikuandmete töötlemisel VII jaotise kohase seire ja hindamise eesmärgil, kasutades artiklis 136 osutatud turvalist elektroonilist süsteemi, muudetakse andmed anonüümseks [...].
3. Isikuandmeid töödeldakse vastavalt määrustes (EL) **2018/1725** [...] ja (EL) 2016/679 sätestatud normidele. Eelkõige ei säilitata selliseid andmeid andmesubjektide identifitseerimist võimaldaval kujul kauem, kui on vajalik eesmärgi, milleks andmeid kogutakse või hiljem töödeldakse, täitmiseks, võttes arvesse kohaldatavas siseriiklikus ja liidu õiguses sätestatud minimaalseid andmete säilitamise tähtaegu.
4. Liikmesriigid teavitavad andmesubjekte, et nende isikuandmeid võidakse töödelda liikmesriikide ja liidu asutustes vastavalt lõikele 1 ning et neil on sellega seoses määrustes (EL) **2018/1725** [...] ja (EL) 2016/679 sätestatud andmekaitseõigused.

III PEATÜKK

VOLITUSTE DELEGEERIMINE JA RAKENDUSSÄTTED

Artikkel 138

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklites 4, 7, 12, [...], 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, **83**, 104, **109** ja 141 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile seitsmeks aastaks alates käesoleva määruse jõustumise kuupäevast. Komisjon esitab volituste delegeerimise kohta aruande hiljemalt üheksa kuud enne seitsmeaastase tähtaja möödumist. Volituste delegeerimist pikendatakse automaatselt samaks ajavahemikuks, välja arvatud juhul, kui Euroopa Parlament või nõukogu esitab selle suhtes vastuväite hiljemalt kolm kuud enne iga ajavahemiku lõppemist.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklites 4, 7, 12, [...], 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, **83**, 104, **109** ja 141 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.

5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artiklite 4, 7, 12, [...], 32, 35, 36, 37, 41, 50, 78, 81, **83**, 104, **109** ja 141 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast kõnealuse õigusakti teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle suhtes vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on mõlemad enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

Artikkel 139

Komiteemenetus

1. Komisjoni abistab komitee, mida nimetatakse ühise põllumajanduspoliitika komiteeks. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.

Artikli 15 lõikes 4, artiklites 23, 105, 120, artikli 121 lõikes 11, artikli 129 lõikes 4 ja artikli 134 lõikes 1 osutatud aktide puhul, kui komitee arvamust ei esita, ei võta komisjon rakendusakti eelnõu vastu ja kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artikli 5 lõike 4 kolmandat lõiku.

3. Käesolevale lõikele viitamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 8 koostoimes artikliga 5.

IV PEATÜKK

ÜLEMINEKU- JA LÖPPSÄTTED

Artikkel 140

Kehtetuks tunnistamine

1. Määrus (EL) nr 1305/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 202[...]**3**.

Kui [üleminekumäärusest...XXX] ei tulene teisiti, jätkatakse selle kohaldamist siiski maaelu arengu programmide rakendamise suhtes vastavalt määrusele (EL) nr 1305/2013*, kuni 31. detsembrini 2025. Samadel tingimustel kohaldatakse seda kulude suhtes, mida toetusesaajad on kandnud ja makseasutus tasunud kõnealuste maaelu arengu programmide raames, kuni 31. detsembrini 2025.

Määruse (EL) nr 1305/2013 III lisa ja artikli 32 kohaldamist jätkatakse looduslikust eripärast tingitud ja muude piirangutega alade määratlemisel. Viiteid maaelu arengu programmidele käsitatakse viidetena ÜPP strateegiakavadele.

Kuni käesoleva määruse artiklis 113 osutatud võrgustike loomiseni võivad määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 52, 53 ja 54 osutatud Euroopa maaelu arengu võrgustik, Euroopa innovatsioonipartnerluse võrgustik ja riiklikud maaeluvõrgustikud lisaks kõnealustes artiklites osutatud tegevustele tegeleda ka käesoleva määruse artiklites 113 ja 114 osutatud tegevustega.

* Käesolevas õigusaktis määrusele 1305/2013 viitamise viisi tuleb täiendavalt uurida õiguslikust/tehnilisest seisukohast.

Kui käesoleva määruse artiklis 113 osutatud võrgustikud on loodud, võivad nad lisaks käesoleva määruse artiklites 113 ja 114 osutatud tegevustele kuni 31. detsembrini 2025 täita määruse (EL) nr 1305/2013 artikli 52 lõikes 3, artikli 53 lõikes 3 ja artikli 54 lõikes 3 osutatud ülesandeid, mis on seotud maaelu arengu programmide rakendamisega vastavalt määrusele (EL) nr 1305/2013.

2. Määrus (EL) nr 1307/2013 tunnistatakse kehtetuks alates 1. jaanuarist 202[...]**3**.

Seda kohaldatakse siiski jätkuvalt toetusetaotluste suhtes, mis esitatakse taotlusaastate kohta, mis algavad enne 1. jaanuari 202[...]**3**.

[...].

Artikkel 140a

Teatavat liiki kulude rahastamiskõlblikkus seoses ÜPP strateegiakava perioodiga

- 1. Toetusesaajate ees võetud juriidiliste kohustustega seotud kulud, mis on kantud määruse (EÜ) nr 1257/1999 artiklis 31 või nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklites 39 või 43 osutatud meetmete raames ja mis saavad toetust määruse (EL) nr 1305/2013 alusel, võivad perioodil 2023–2027 jätkuvalt olla kõlblikud EAFRDst toetust saama, kui täidetud on järgmised tingimused:**

- a) kulud on ette nähtud vastavas ÜPP strateegiakavas kooskõlas käesoleva määrusega ning need vastavad määrusele (EL) [horisontaalmäärus];**
- b) kohaldatakse EAFRD osaluse määra, mis on ÜPP strateegiakavas kooskõlas käesoleva määrusega kõnealuste meetmete katmiseks kehtestatud;**

c) määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 63 lõikes 2 osutatud ühtset süsteemi kohaldatakse juriidiliste kohustuste suhtes, mis on võetud meetmete raames, mis vastavad käesoleva määruse III jaotise II ja IV peatükis loetletud pindala- ja loomapõhiste sekkumisliikidele, ja asjaomased toimingud on selgelt kindlaks määratud; ning

d) maksed seoses punktis c osutatud juriidiliste kohustustega tehakse määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 42 sätestatud tähtaja jooksul.

2. Toetusesaajate ees võetud juriidiliste kohustustega seotud kulud, mis on kantud nõukogu määruse (EÜ) nr 1698/2005 artiklis 23 osutatud meetmete raames, võivad perioodil 2023–2027 jätkuvalt olla kõlblikud EAFRDst toetust saama, kui täidetud on järgmised tingimused:

a) sellistest kuludest teatatakse komisjonile lisateabena artiklis 97 osutatud ÜPP strateegiakava osas, milles käsitletakse sekkumisstrateegiat, ning kulud näidatakse ära artikli 100 lõikes 2 osutatud ÜPP strateegiakava rahastamiskavas;

aa) need on kooskõlas määrusega (EL) nr 1306/2013, mida kohaldatakse jätkuvalt selliste kulude suhtes*, ja

b) kohaldatakse ÜPP strateegiakavas käesoleva määruse artikli 85 lõike 2 punkti d kohaselt kehtestatud EAFRD osaluse määra.

3. Toetusesaajate ees võetud juriidiliste kohustustega seotud kulud, mis on kantud määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 22, 28, 29, 33 ja 34 osutatud mitmeaastaste meetmete raames, võivad perioodil 2023–2027 olla kõlblikud EAFRDst toetust saama, kui täidetud on järgmised tingimused:

* Õiguslikust ja tehnilisest seisukohast tuleb täiendavalt uurida küsimust, kus määruse (EL) nr 1306/2013 kohaldamist tuleks jätkata.

- a) kulud on ette nähtud vastavas ÜPP strateegiakavas kooskõlas käesoleva määrusega ning need vastavad määrusele (EL) [horisontaalmäärus];
- b) kohaldatakse EAFRD osaluse määra, mis on ÜPP strateegiakavas kooskõlas käesoleva määrusega kõnealuste meetmete katmiseks kehtestatud;
- c) määruse (EL) [horisontaalmäärus] artikli 63 lõikes 2 osutatud ühtset süsteemi kohaldatakse juriidiliste kohustuste suhtes, mis on võetud meetmete raames, mis vastavad käesoleva määruse III jaotise II ja IV peatükis loetletud pindala- ja loomapõhiste sekkumisliikidele, ja asjaomased toimingud on selgelt kindlaks määratud; ning
- d) maksed seoses punktis c osutatud juriidiliste kohustustega tehakse määruse (EL) [horisontaalmäärus] artiklis 42 sätestatud tähtaja jooksul.

4. Toetusesaajate ees võetud juriidiliste kohustustega seotud kulud, mis on kantud määruse (EL) nr 1305/2013 artiklites 14–18, artikli 19 lõike 1 punktides a ja b, artiklis 20, artiklites 23–27, 35, 38, 39 ja 39a, määruse (EL) nr 1303/2013 artiklis 35 [ning määruse (EL) [XXXX/XXXX] [üleminekumäärus] artiklis 4]*** osutatud meetmete raames ning mis on seotud perioodiga, mis kestab kauem kui 1. jaanuarini 2026, võivad perioodil 2023–2027 olla kõlblikud EAFRDst toetust saama, kui täidetud on järgmised tingimused:

- a) sellised kulud on ette nähtud vastavas ÜPP strateegiakavas kooskõlas käesoleva määrusega, välja arvatud artikli 68 lõike 3 punkt g, ning need vastavad määrusele (EL) [horisontaalmäärus];
- b) kohaldatakse EAFRD osaluse määra, mis on ÜPP strateegiakavas kooskõlas käesoleva määrusega kõnealuste meetmete katmiseks kehtestatud.

** Sõltub sellest, kas artikkel 4 hakkab olema üleminekumääruse osa või mitte (sõltub uue ühissätete määruse vastuvõtmisest).

Artikkel 140b

Määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 29–60 ja määruses (EL) nr 1306/2013 osutatud
toetuskavade kohaldamise pikendamine

1. Puu- ja köögiviljasektori tunnustatud tootjaorganisatsioonid või nende liidud, kellel on määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 33 osutatud rakenduskava, mille liikmesriik on heaks kiitnud kauemaks kui 31. detsembrini 2022, esitavad 15. septembriks 2022 kõnealusele liikmesriigile taotluse, et nende rakenduskava:

a) muudetak vastavalt käesoleva määruse nõuetele; või

b) asendatakse uue, käesoleva määruse alusel heaks kiidetud rakenduskavaga; või

c) kasutamist jätkatakse kuni selle kehtivuse lõpuni vastavalt määruse (EL) nr 1308/2013 kohastele tingimustele.

Kui sellised tunnustatud tootjaorganisatsioonid või nende liidud ei esita sellist taotlust 15. septembriks 2022, lõpeb nende määruse (EL) nr 1308/2013 alusel heaks kiidetud rakenduskava 31 detsembril 2022.

2. Määruse (EL) nr 1308/2013 artiklis 40 osutatud veinisektori toetusprogrammide kohaldamist jätkatakse kuni 15. oktoobrini 2023. Määruse (EL) nr 1308/2013 artikleid 39–54 kohaldatakse jätkuvalt ka pärast 31. detsembrit 2022 selliste kulude puhul, mis on kantud, ja maksete puhul, mis on tehtud enne 16. oktoobrit 2023 kõnealuse määruse artiklites 39–52 osutatud toetuskava raames teostatud toimingute eest.

- 3. Alates kuupäevast, mil ÜPP strateegiakaval on õiguslik mõju vastavalt käesoleva määruse artikli 106 lõikele 7, ei tohi eelarveaastal tehtud maksete summa määruse (EL) nr 1308/2013 artiklites 29–31 ja artiklites 39–60 osutatud iga toetuskava puhul ning käesoleva määruse artikli 39 punktides b–e osutatud teatavate sektorite iga sekkumisliigi puhul ületada rahalisi eraldisi, mis on igaks eelarveaastaks ette nähtud käesoleva määruse artikli 39 punktides b–e osutatud teatavate sektorite iga sekkumisliigi jaoks.**
- 5. Käesoleva artikli lõike 1 punktis c ja lõikes 2 osutatud toetuskavade puhul jäävad määruse (EL) nr 1306/2013 artikli 7 lõige 3, artiklid 9, 21, 43, 51, 52, 54, 59, 67, 68, 70–75, 77, 91–97, 99, 100, artikli 102 lõige 2 ning artiklid 110 ja 111 kehtima ka pärast 31. detsembril 2022 seoses kuludega, mis on kantud, ja maksetega, mis on tehtud määruse (EL) nr 1308/2013 kohaselt pärast kõnealust kuupäeva teostatud toimingute eest, ja kuni käesoleva artikli lõike 1 punktis c ja lõikes 2 osutatud toetuskavade lõppemiseni.**

Artikkel 141

Üleminekumeetmed

Komisjonile antakse õigus võtta kooskõlas artikliga 138 vastu delegeeritud õigusakte, millega täiendatakse käesolevat määrust meetmetega, mille eesmärk on kaitsta toetusesaajate mis tahes omandatud õigusi ja õiguspäraseid ootusi ulatuses, mis on vajalik, et minna üle määrustes (EL) nr 1305/2013, (EL) nr 1307/2013 **ja (EL) nr 1308/2013** kehtestatud korralt käesoleva määrusega kehtestatavale korrale. Kõnealustes üleminekueeskirjades sätestatakse eelkõige tingimused, mille kohaselt komisjoni poolt vastavalt määrustele (EL) nr 1305/2013 **ja (EL) nr 1308/2013** heaks kiidetud toetuse võib ühendada käesoleva määruse alusel antava toetusega, sealhulgas tehnilise abi ja järeelhindamise jaoks.

Artikkel 142

Jõustumine ja kohaldamine

Käesolev määrus jõustub **kahekümnendal** päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel

Nõukogu nimel

president

eesistuja
